"LIETUVA" SAVAITINIS LAIKRAŠTIS
Išeina kas Pětnyčia, Chicago, Ill.
Prenumerata metams:
Suvienytose Valstijose..... $2.00
Kanadoje ir Mexike..... 2.50
Kitose viešpatystėse..... 3.00
Prenumerata apmokama iš viršaus. Prenumeratos metas skaitosi nuo dienos užsirašymo, ne nuo Naujų Metų. Apgarsinimų kainos klausk laišku. Visada adresuok:
A. OLSZEWSKI
3252 SO. HALSTED STREET, CHICAGO, ILL.

LIETUVA

THE LITHUANIAN WEEKLY "LIETUVA"
Published every Friday at Chicago, Ill.
Yearly Subscribtion rate:
In the United States..... $2.00
Canada and Mexiko..... 2.50
To Foreign Countries..... 3.00
Advertising rates on application. Address all communications to publisher:
A. OLSZEWSKI
3252 SO. HALSTED STREET, CHICAGO, ILL.

Nr. 41 CHICAGO, ILL., PENKTADIENIS 14 d. Spalių (October), 1910 m. Metas XIX

Entered as Second-Class Matter July 13th, 1893, at the Post Office at Chicago, Illinois, under Act of March 3rd. 1879.

POLITIŠKOS ŽINIOS.

PORTUGALIJOS REVOLIUCIJA.

Portugalijoj išversta monarchiška valdžia ir pagarsinta republikoniška rėda. Revoliuciją pirmiausiai pakėlė kariumenė; kita dalis kareivių iš pradžių gynė sostą ir Lisabone ant gatvių buvo mušiai tarp karaliaus šalininkų ir respublikonų, bet paskui ir ta dalis perėjo revoliucijonierių pusėn. Karalius su savo motina pabėgo ant kariškojo laivo ir mano keliauti Anglijon, ar kur kitur. Seniau netekusių sosto valdonų prieglauda budavo Paryžiuj, kur jie linksmiau negu kitur galėjo gyventi. Jie juk pabėga ne su tuščiais kišeniais. Pagarsinimą respublikos Portugalijoj gyventojai priėmė su dideliu džiaugsmu. Tuomtarpiniu prezidentu išrinkta Theophil Braga. Karaliaus vėlava panaikinta, priimta nauja žalia ir raudona.

Iš Vigo 6 spalio telegrafuota, kad iškilusiame Lisabone maište užmušta apie 1000 žmonių ir keliolika tūkstančių sužeista. — Iš Funchal 7 spalio telegrafuota, kad šiame mieste, Madera salos sostinėje, užviešpatavo republikonai. Žmonės nudžiugę, viskas tvarkoj.

6 spalio iš Gibraltaro pranešta, *kad Portugalijos karalius Manuelius, pabėgęs iš republikonų rankų, esąs dabar po Anglijos globa. Draug su karalium Gibraltaran atkako jo motyna ir Oporto kuningaikštis.*

Iš Lisabono 6 spalių telegrafuota, kad revoliucijonierių vadas *Teofilius Branga* yra apskelbtas laikiniu Portugalijos respublikos prezidentu.

Lisabone esą dar nemaža žmonių — skaičius tikrai nežinomas, — kurie pasilieka tikrais karaliui. Prie jų priklauso kelfos kariumenės dalis. Laikinė revoliucijonierių valdžia bando priversti neprisijungusią kariumenę pasiduoti.

Jureivija buvo svarbiausioji revoliucijonierių spėka. 3 spalių prie revoliucijonierių prisijungė šešioliktas infanterijos regimentas ir išdalino visiems norintiems ginklus. Pirmasai artilerijos regimentas irgi tuojaus prisijungė ir davė revoliucijonieriams visas kanuoles. Revoliucijonieriai užėmė augščiausią viduryj Lisabono vietą — labai parankią iš kariškojo atžvilgio. Karališkieji pulkai sustojo žemumoje, parangus pradėti mūsį.

Prasidėjęs bombardavimas sudrebino visą miestą. Tūlas karališkasai regimentas bandė atimti iš revoliucijonierių geležinkelio stotį, bet revoliucijonieriai pakėlė tokį smarkų bombardavimą, kad beveik visai tą pulką iššaudė; pabėgo vos keli žmonės.

Revoliucijonierių šaudymas nesiliovė dvi dieni ir dvi nakti. Utarninke, 4 spalio, kariškasai laivas "Adamstor" bombardavo karališkus Necesidades rūmus; karalius Manuelius ir motyna karalienė Amelija tapo išguiti į Cascaes, iš kur paskui nukeliavo laivu "Amelie" Gibraltaran.

Ta pačia naktim laivas "Adamstor" smarkiai bombardavo tą Lisabono dalį, kur buvo susispietę karališkieji pulkai; apsiausti iš visų pusių, tie pulkai pagalios turėjo pasiduoti.

Laikinė revoliucijonierių valdžia išleido svetimoms viešpatystėms proklamaciją, apreiškiančią, jog Portugalija patapo respublika.

Anglijos ministeris F. P. Villiers kalbėjosi su laikiniu prezidentu Braga, kursai tikrino jam, jog Portugalijos respublika palaikysianti draugiškus santikius su Didžiąja Britanija.

Ištikus revoliucijai Portugalijoj, Ispanijos ministeriai tuojaus buvo susirinkę ir nutarė laikyties neutrališkai, kaip ir kitos viešpatystės. Parlamento prezidentas Azcarate pasakė parlamente karštą kalbą, tikrindamas, kad Ispanija, daugiau kaip kokia kitą viešpatystė, privalo sulig Portugalijos atsitikimų laikyties neutrališkai.

Barcelonoje įvyko daugybė radikalų manifestacijų išreiškimui džiaugsmo dėlei Portugalijos atsitikimų. Valdžia tas manifestacija draudė. Bijoma, kad ir Ispanijoj neatsitiktų to pačio, kas Portugalijoj.

Popiežiui Ryman keli Portugalijos vyskupai telegrafavo apie dalykų stovį. Popiežius netiki, kad Portugalijoj dingtų monarchija. Popiežiaus nuomone, revoliucija tik laikinai pasiaus Portugalijoj, o paskui vėl turės grįžti ant sosto karalius.

Jo šventenybė, gavęs pirmas žinias iš Portugalijos, paliepė kuningijai laikyties karaliaus. Vatikane tikimos, kad Portugalijos atsitikimai pamokins Ispanijos karalių, kad nereikia užsitikėt republikonais, kad pastoviausi ir geriausi sostui palaikyti yra konservativiniai katalikai.

Karaliaus pusę rėmė kuningai; jėzuitai net šaudė į revoliucionierius ir smarkiai gynėsi savo kliošloriuose. Kada sukilėliai paėmė kliošlorių, kuningų nerado; matyt jie požeminiu perėjimu pabėgo. Lisabone ir kitur bombardavo jėzuitų kliošlorius.

Popiežius išreiškė viltį, kad pabėgęs Portugalijos karalius sugrįš, bet tas abejotina. Rods revoliucija kilo sostapylyj, bet prie revoliucijonierių prisideda vis daugiau provincijos miestų Žinių apie tvirtesnį karaliaus šalininkų atsirėmimą nėra, tur-būt to nei nebuvo. Buvo susirėmimai, bet jie pasibaigė revoliucijonierių laimėjimu. Prilankiai išvertimą sosto priėmė net Portugalijos valdybos Afrikoj.

Kraujo praliejimai dar ištikro gali būti. Revoliucijonierių valdžia dabar turi kitą užduotį: ji turi kovoti su tvarkos ardytojais net tarp savo šalininkų. Tiesų myniotojai, mat, būva kiekvienoj revoliucijoj.

Dekretas išvejantis kuningus sukūrstė kuningijos priešus. Buvo užpuolimai ant kuningų ir bažnyčių. Dabar valdžia turi ginti bažnyčią ir kuningus nuo savo šalininkų neprielankumo. Ištikro minios daugelyje vietų išvaikė kuningus iš jų kliošlorių ir klebonijų. Pulkus fanatikų įsiveržė į kliošlorių prie Rue de Oualhas ir viską išdaužė, net altorius bažnyčioj. Kitur per langus iš bažnyčios šaudyta į minias ant gatvės susirinkusias. Minios rengėsi jau bažnyčią griauti, bet atsiųsta kariumenė jas išvaikė.

Kliošloriuose užtiko tikras ginklų krautuves.

Neutrališkieji kraštai, matyt, dar naujai Portugalijos valdžiai neužsitiki, nės siunčia kariškus laivus ginti savo ukėsus. Ir randas, matyt, laukia dar riaušių. Uždraudė priiminėti telegramus ženklintu raštu, taigi ir kitur siunčiami telegramai yra cenzuruojami.

10 d. spalių Paryžiun atėjo žinia, jog Lisabonoj vėl atsinaujino kruvini mušiai ant gatvių, buk miestas dumuose paskendęs, matyt nuo gaisrų. Bet panašios žinios kitur negauta. Todėl reikia manyti, kad žinia ta ne suvisu teisinga. Menki susirėmimai gali buti, nes kraštas, be abejonės, dar negreitai nusiramįs: po sumišimų tvarka ir ramumas ne greitai užviešpatauja.

ISPANIJA.

Ispanijoj valdžią apėmė baimė, kad ir čia gyventojai nesektų Portugalijos paveikslą ir nebandytų per revoliuciją išgriauti karaliaus sostą. Ir čia, kaip Portugalijoj, yra diktai respublikos šalininkų. Neramiausiame Ispanijos miešte Barcelionoj žmonės užsilaiko neramiai. Nors gatvėse sudrūtinta policija ir sutrauktos tautiškos gvardijos patrulės, bet žmonių minios nesibijo; tų tvarkos dėbotojų kaipir nė nemato, renkasi pulkais gatvėse. Menkas policijos, ar kariūmenės oficierų netaktas gali kruviną susirėmimą pagimdyti, o paskui jau neišvengiamas būtų ir abelnas žmonių sukilimas. Borcelionoj menka priežastis gali revoliuciją pagimdyti, nes čia žmonės nuo senai neužganėdinti iš savo valdžios, čia yra lizdas respublikos šalininkų. 13 d. spalio išpuola sukaktuvių diena, kada buvo nužudytas direktorius ir įsteigėjas laisvosios mokyklos, Ferrer. Valdžia laukia tą dieną žmonių sukilimo. Todėl traukia į Barcelioną iš visų pusių vis daugiau kariūmenės. Ferrer buvo valdžios apkaltintas, būk jis sukėlė pirma Barcelionoj kilusią revoliuciją dėl pradėto su Afrikos mauraus karo. Teismas rado jį kaltu ir nusprendė sušaudyti ir tas buvo išpildyta.

Katalionijos gubernatorius, garsus salos Kubos ramintojas, generolas Weyler pranešė Madridan, jog streikas angliakasių Katalionijoj labiau panašus revoliucijai negu streikui. Būk darbininkams ne tiek rūpi pagerinimas jų būvio, kiek revoliucija. Weyler gi pagarsėjo savo žiaurumu, o žiaurumu ir neteisingumu suerzinti žmonės nesiduoda nuraminti.

10 d. spalio 10000 streikuojančių darbininkų nutraukė ant miesto kapinių ir padėjo vainikus ant kapo Ferrero ir pagarsėjusio revoliucionieriaus Garcios. Laikė tenai kurstančias prakalbas, bet pašaukta kariūmenė priverčė susirinkusius išsiskirstyti.

Nereikia užmiršti, kad Ispanija, kaip ir Portugalija turi vaidus su dvasiškija. Dvasiškija iš vienos pusės kūrsto žmones prieš valdžią, daro tą patį ir respublikonai, kurie moka iš aplinkybių naudotiesi. Valdžia, ir nenorėdama, turi remtiesi ant kunigijos priešų, o tie kūrsto ant kunigų, reikalauja vis didesnio kunigų ir bažnyčios intekmės aprubežiavimo.. Pirmininkas Canalejas savo kalbose perserginėja lygiai kunigų šalininkus, kaip ir jų priešus prieš pasekmes besisiundymų, kad tie besisiundymai stumia Ispaniją į netvarką. Bet Canalejo persergėjimų nei viena pusė neklauso. Todėl Ispanijoj revoliucija gali greitai įvykti ir karalius sosto gali netekti, iš ko, žinoma, republikonai gali pasinaudoti.

PRANCUZIJA.

Prancuzijoj vėl gemą tarnaujančių ant geležinkelių streikai, kas gali sutrukdyti lygiai vietinius, kaip ir tarptautiškus Prancuzijos susinešimus, visą jos vaizbą. Tarnaujanti reikalavo, kad nebutų mažesnė kaip 5 frankai alga, bet tas jų reikalavimas tapo atmestas gelžkelių užveizdos. Tarnaujanti ant šiaurinių geležinkelių nutarė streikuoti.

Valdžia Paryžiuj laukia riaušių, todėl sutraukė kariumenę saugoti šiaurinių geležinkelių stotį ir mašinų šapas. Laukiama riaušių provincijose, todėl į svarbesnes vietas ir provincijoj siunčia kariumenę.

Kada keli metai atgal gelžkelių tarnai sustreikavo, valdžia juos pašaukė tarnauti kariumenės rezervoj. Dabar jie sako, jog tokio pašaukimo neklausys, nes teisės nuo tarnavimo rezervoj juos paliuosuoja, gali juos šaukti vien važioti kariumenę. Klausymas, ką valdžia darys, jeigu geležinkelininkai jos prisakymų ne paklausys. Naktyj iš Paryžiaus neišėjo nė vienas traukinys. Krasa, važiojimui laiškų ir siuntinių pasirupino užtektinai automobilių.

VOKIETIJA.

Vokietijoj užgimė tūlose pramonės šakose streikai. Berlyne ir kitose vietose buvo kruvini susirėmimai darbininkų su policija. Žmonių, rods neužmušta, bet užtai sužeistus skaito šimtais.

Hamburge rods kraujo praliejimų nebuvo, bet dėl streiko darbininkų sustojo darbai laivų dirbtuvėse, nes dirbtuvių savininkai, už streiką dalies darbininkų atstatė nuo darbo visus. Dabar darbininkams pridėta po 20 pfen. už dienos darbą, tai išpuola netoli pusantros markės sevaitėj. Nedidelis tai pelnas, o streikai traukėsi du mėnesiu ir jame dalyvavo daug darbininkų. Darbo valandos sutrumpintos iki 55 val. ant sevaitės Hamburge ir 56 val. kituose miestuose.

Dėl apsunkinimo įgabenimo mėsos iš svetur Vokietijon, jos kaina taip pakilo, kad neturtingi žmonės negali jos nusipirkti tiek, kiek reikia. Valdžia mat remiasi ant žemvaldžių, tai turi jiems ir tarnauti. Norėdama įtikti žemvaldžiams, uždraudė gabenimą gyvų galvijų iš Maskolijos. Bet toks besirupinimas žemvaldžių reikalais pradeda nepatikti miestų gyventojams. Jie iki šiol kentė ir tylėjo, bet dabar kreipiasi jau su savo reikalavimais į randą: dabar sanjunga Vokietijos miestų atsišaukė prie Vokietijos kanclerio su reikalavimu, kad pasirupintų umu laiku prašalinti priežastis palaikančias mėsos brangumą ir nesunkintų gabenimo iš svetur lygiai mėsos, kaip ir gyvų galvijų ir kiaulių.

IŠ LIETUVOS.

IŠ VILNIAUS.

Vidaus dalykų ministerija yra leidusi sušaukti Vilniūje žemvaldžių susivažiavimą rugsėjo 21 dieną, kur bus renkama V. Tarybon atstovas nuo Vilniaus gubernijos.

Kaip jau rašėmė, rugsėjo 6 d. buvo lakstymai. Aviatoriai liko sveiki, publika grįžo pasitenkinusi, tik vienas žmogus iš ten nebegrįžo. Buvo tat "kišeninis specijalistas", gerai Vilniaus policijai žinomas. Jis, kaip ir kiti, atvyko Pospieškon pasižiūrėtų lakstymų, na, žinoma ir savo specijališkumo neužmiršo. Besitaikant jam savo gabumą išmėginti, patėmijo jį policijos agentas ir padavė miestasargio globai. Suimtasai bandė bėgti ir jau tolokai buvo pabėgėjęs. Žemsargiai liepė jam sustoti, bet jam nepaklausius, leido paskui jį šėlis šūvius ir ant vietos padėjo. Nabaštiko pavardė Širvinskis.

Visuose artezijiniuose miesto šuliniuose jaučiama vandens stoka. Net ir žemesnėse miesto dalyse neduoda šuliniai užtektinai vandens. Šalia Muravjovo paminklo prie šulinio nuolat laukia vandens po kelioliką žmonių, nesa vanduo sriuvena taip plonai, kaip iš verdulio.

Akcijoninė Kievo draugija pasiūlė miesto valdybai intaisyti Vilniaus sodnuose ir darželiuose automatiškus suolus. Tuose suoluose būsią paslėptos sėdynės ir, tik įmetus piningą, jos atsidarysiančios.

Vilniaus namų savininkas Lenskis gavo laišką, jog Užvingio koplyčioje turi tuojau padėti 5000 rub., nes kitaip būsiąs mirčia nubaustas. Lenskis pranešė apie tai slaptąjai policijai ir paskirtuoju laiku padėjo paskirtoje vietoje voką. Plėšikas, atėjęs pasiimti radinio, buvo sugautas ir pasirodė esąs valdininkas S., gaunąs 75 r. į mėnesį.

Rugsėjo 7 d. išvažiuojamoji Vilniaus apygardos teismo sesija Disnoje teisė bylas dviejų Vilniaus vysk. kunigų— Zadoržės klebono kun. A. Valentinavičiaus ir Glenbokos klebono kun. Danijeliaus Buivio. Pirmasai nuteistas palikti be vietos 6 mėnesiams ir užmokėti 100 rub. pabaudos ir teismo išlaidas; antrasai gavo tik 20 rublių pabaudos. Vis tai už "neištikimąjį" veikimą!

("Viltis").

Pabrikų Vilniaus gubernijoje 1909 m. buvo 192. Darbininkų jose buvo 9 tūkstančiai: vyrų — 6 tūkstančiai 132 ir moterų 2 tūkstančiu 478.

("Šaltinis").

IŠ KAUNO.

Nuo rugsėjo 5 dienos vėl pradėjo nuolat vežioti žmones automobiliai tarp Kauno, Jonuvos ir Ukmergės *"Vien."*

("Viltis").

Kaune į "Saulės" Kursus įstojo 37 mokiniai, būtent: į pirmąjį kursą įstojo 32, į antrąjį 4 ir į trečiąjį kursą 1.

("Šaltinis").

Prie keturiaklesės Kauno mokyklos atidaroma šiemet dvejų metu pedagogijos kursai, kurie gamins mokytojus pradinėms mokykloms. Į kursus priimama ne vien vyrai, bet ir mergaitės, baigusios miesto, arba kitas joms lygias mokyklas. Gabesni neturtingi kursistai galės gauti pašalpos po 75 rublius metams. Kursai ketinama atidaryti spalio mėn. 1 dieną.

("Viltis").

IŠ KAUNO GUB.

Nesenai apskelbta valdiškas sąrašas rinkėjų ir kandidatų Valstybės Tarybon iš Kauno gubernijos. Kaip žinoma, V. Tarybon rinkti gali atstovus tik stambieji žemvaldžiai, o išrinkti gali būti tiktai dar stambesnieji. Didžiuosius žemės plotus Lietuvoje valdo ikišiol veik vieni lenkai ir rusai, na, ir kiti kitataučiai. Bet iš to sąrašo matyti, kad lietuvių, arba skaitančiųjų save lietuviais stambesniųjų žemvaldžių taip jau atsiranda, nors ir neperdaug. Žiūrėsime sulig apskričių.

Ežerėnų apskrityje yra išviso 73 žemvaldžiai, turi tiesą dalyvauti rinkimuose V. Tarybon; iš tų gali išrinkti tik 22 žemvaldžiu. Pagal tautų rinkėjai šiaip skiriasi: 61 lenkas, 8 rusai (tame skaičiūje 1 sentikis), 2 lietuviu ir 2 vokiečiu. Kandidatai V. Tarybon: 19 lenkų, 2 vokiečių ir 1 rusas; iš visų jų 13 baigę augštąsias mokyklas, kiti — vidutiniąsias.

Šiaulių ap. turi teisę dalyvauti rinkimuose 101 žemvaldys, kurie pagal tautų šiaip skirstosi: 56 lenkai, 17 rusų (tame skaičiūje 1 baltarusis), 13 lietuvių, 10 vokiečių ir 5 latviai. Kandidatų į V. Tarybos narius 31, tame skaičiūje: 20 lenkų, 5 rusai, 5 vokiečiai ir 1 latvis; iš jų 9 augštojo mokslo, 8 — namų mokslo, kiti — vidutiniojo bei žemojo.

Raseinių ap. gali dalyvauti rinkimuose V. Tarybon 78 žemvaldžiai, jų skaičiūje: 64 lenkai, 10 rusų ir 4 vokiečiai. Kandidatų iš jų tarpo tik 10, tame skaičiūje: 9 lenkai ir 1 rusas, iš jų 6 išėję augštuosius mokslus.

Ukmergės ap. dalyvauja rinkimuose 96 žemvaldžiai: 68 lenkai, 18 lietuvių, 9 rusai ir 1 karaimas. Iš jų gali būti išrinkti V. Tarybos nariais 15: 7 lenkai, 5 lietuviai, 2 rusu ir 1 karaimas; iš jų 8 išėję augštuosius mokslus, kiti — vidutinįjį.

Telšių ap. turi teisę rinkti V. Tarybos narius 60 žemvaldžių: jų skaičiūje: 42 lanku, 11 vokiečių, 6 rusai ir 1 žydas. Išrinkti V. Tarybon iš Telšių ap. gali būti tik 13 žemvaldžių: 8 lenkai, 5 vokiečiai, iš jų 6 išėję augštuosius mokslus.

Tokiuo būdu lietuvių žemvaldžių tuose 5-se apskrityse Kauno gub., kurie turi teisę rinkti atstovus V. Tarybon, yra išviso 33 žmonės (Ukm. ap. 18, Šiaulių ap. 13, Ežerėnų ap. 2; nei vieno Res. ir Telšių apskr.). Tokių gi lietuvių, kurie gali patekti V. Tarybon, atsirado tik vienoje Ukmergės ap. — 5 žmonės.

("Viltis").

ŠIAULIŲ PARODA.

2½ dešimtinių plotas gan dailiais lentų trobesiais užimtas: ūkio mašinos, įvairus padargai, žemės vaisiai, veisliniai gyvuliai, pagerinimai žemės, dar audiniai, saldainiai, alus ir vynai, muilo kalnai, pakinkymai, vežimai ir kt. ir kt. Pažymėtina, kad žemė mūsų derlinga ir galėtų dar daug daugiau išduoti vaisių, neg dabar mes ir jos gauname. Tik sulyginkime valstiečių išstatytas karvutes, su švičiais, holendrais ir aišyrais, dvarponių parodon atgabentais. Kiek nustojame vienu pienu blogus gyvulius turėdami! Gaila, kad valstiečiai nepasirūpino savo gerųjų produktų pristatyti. Ateinančioms parodoms reikėtų geriau valstiečiams prisirengti.

Blogiau parodoj su namine pramonija: nematyt buvo nei lietuviškųjų mėsų konservų, nei stalių, nei kalvių darbų, pagalios ir audinių mažiau, neg buvo Panevėžyje.

Neskaitant audinių, kurie, pagerintoms staklėms atsiradus matomai plėtojasi ir pas dvarininkus, paminėtinas M. Žmuidzinavičienės juostų ir prijuoščių rinkinys, Survilos fotografijos, Adomaičio dailraščiai, Pridotko siuviniai, šv. Juozapo Dr. išdirbiniai, be to dar audiniai, neriniai, peltakiai. Puodų, indų, Šiaulių odininkų išdirbinių nepasirodyta. Neužmirština ir dvigulė žagrė "Fenix", kuria galima be sumetimų arti. Abelnai, tonas lenkiškai-rusiškas, lietuvių kalbos permaža.

Įtaisyta visgi paroda neblogai. Na ir piningų, girdėt, apie 15 tūkstančių išleista. Už tai parodoms trobesius turės Šiauliai bent 12 metų. Geistina, kad ir Marijampolės triobėsiai ne vieniems metams patektų. Prie progos paminėsiu, kad kitų metų parodoms jau dabar reikia rengtis: ne tada šunįs lakinti, kada medžioti reikia. Čia inteligentams yra darbo — raginti valstiečius rengti parodoms išdirbinius.

Pridėsiu dar "Lietuvos Ūkininko" spintą su ūkio knygomis ir kataliogu geresniųjų ūkio knygų, už ką gauta sidabro medalis *X. Y.*

("Lietuvos Žinios").

IŠ KRETINGOS, Telšių pav.

Kretingoje rugpiūčio 12 d. vietinis dvarininkas grafas Tiškeviče su kningu Petreikiu surenge parodą, ant kurios buvo išstatyti ukininkų, turinčių ne daugiaus 90 dešimtiniu žemės, stambieji veisliniai gyvuliai: eržilai, kumelės, buliai ir karvės.

Kaip įėjimas žmonėms, taip ir gyvuliams vietos buvo dovanai. Už geresniuosius gyvulius buvo skiriamos dovanos — trąšos ir žemdirbystės įrankiai. Eržilų ir kumelių suvedė daugybę, kaikurie buvo labai gražųs, tik raguočių mažai tebuvo išstatyta.

Geresnesias kumeles graf. Tiškeviče ateinantį pavasarį, vieton dovanų, žadėjo prileisti prie savo eržilų. Už vis daugiau dovanų laimėjo ukininkas Jurkus, Petrikaičių sodžiaus, Kartenos valsčiaus, turįs apie 50 dešimtinių žemės rėžiais, už raguočius. Už eržilus daug gavo "garbės lapų" ir keletą sidabrinių medalių.

Toj parodoj galėjo dalyvauti keli aplinkiniai valsčiai: Kretingos, Kartanos, Darbetų ir kt. Susirinkusiems žmonėms gyvulių gydytojas Veitas gražiai ir suprantamai papasakojo apie arklių auginimą, kas labai žmonėms patiko.

Parodą aplankė daug ukininkų, dvarininkų ir kunigų.

Ukininko Sunus

("Žemė").

PARODŲ METAI.

Rodos niekuomet nebuvo Lietuvoj tiek daug parodų kaip šiais metais. Viena po kitai įvyksta jos svarbesniuose Kauno gub. centruose — Panevėžyj, Raseiniuose, Šiauliuose. Tai vis didesnės parodos. Taip-pat didelė paroda turėjo būti Marjampolėj, Suv. gub., bet, kaip jau skaitytojai žinc, ši pastaroji tapo atidėta kitiems metams iš priežasties prasiplatinusios apielinkėje gyvulių ligos "jaščuro". Be minėtų didesnių parodų, jų gana daug įvyko mažesniuose miestuose ir mieteliuose. Dažniausia vis tai ūkio draugijų ar ratelių surengtos.

Apie toktų parodų naudingumą ir geistinumą kalbėti neprisieina. Tai visiems aišku: jų reikia kuodaugiausia. Bet įtaisyti parodą, išstatyti eksponatus, dar nereiškia atlikti visa. Ypač mes, Lietuvoje, turėtume labiau išnaudoti tas parodas. Pas mus maža žemesniųjų ūkio mokyklų, viduriniųjų gi suvis nėra. Tos parodos turėtų laikinai užvaduoti mums tą taip didelį trukumą. Jos turėtų būti gyvu ir pavyzdingu pamokinimu mūsų valstiečių, kaip reikia vesti savo ūkis, kaip ir kuo dirbti savo laukai, kaip ir kokius laikyti gyvulius ir tt. Tos mūsų parodos turėtų būti ūkininkystės, pieninkystės, sodininkystės ir namų pramonijų laikinais vasariniais kursais. Tuomet, žinoma, jų ir nauda būtų kitokia. Dėja ikišiolai to nebuvo. Tiesa rūpintasi surengti gražias ir kuopilniausias parodas, bet nesirūpinta visai išnaudoti tų parodų lavinimo tikslams. Nei vienoj parodoj nebuvo įtaisyta tam tikrų paskaitymų, ar paaiškinimų, paskirtų labiausia šių pastarųjų reikalaujantiems gana skaitlingiems parodos lankytojams-valstiečiams.

Buvo, tiesa, ką tai panašaus bandyta daryti, bet ir tai vis nepasisekdavo. Bet per Šiaulių parodą jokių skaitymų (nors ir buvo apskelbta, kad bus) nebuvo. Na, ir nestebėtina. Juk tas parodas (Kauno gub.) rengė vien dvarininkai, kurių tikslas buvo — parodyti savo ir kitų tokių-pat dvarininkų eksponatus pamatyti. Tai rekliamos, o ne pamokinimo parodos. Kitokia iš pat pamatų turėjo būti Marijampolės paroda jau pačių ūkininkų taisoma. Bent tikėtis reikia, kad kitiems metams atidėta Mar. paroda padarys pradžią naujos ryšies parodoms — pamokinimo parodoms. Ir mūsų dvarininkai turėtų eiti tuo keliu.

N.

("Lietuvos Žinios").

IŠ LIUDVINAVO, Suv. gub.

Rugsėjo 2 d. (s. st.) vietinis gminos teismas nagrinėjo Juozo Akelaičio bylą. Mat vasario 18 d. (s. sk.) žandarų rotmistras Kislinskis apsilankęs Liudvinavo gminos kanceliarijoj liepė žemsargiams suimti J. Akelaitį ir sustatyti protokolą, buk Akelaitis, neklausydamas policijos įsakymų, buvęs kanceliarijoj su kepure. Kaltino pagal 29 strp. Taikos Teisėjų Krim. Įstatų. Gynė adv. Bulota. Juozą Akelaitį teismas išteisino. *K.*

("Lietuvos Žinios").

IŠ KUPIŠKIO, Ukmergės pav.

Kupiškiečiai, tiesiai sakant, gali didžiuotis, nes turi, kaip jau buvo rašyta, puikią pernai pastatytą dviklesę mokyklą, didžiausią dar statomą bažnyčią, ubagyną ir kuo gražiausius valsčiaus raštinės murinius namus. Tai-gi, nors nemažai pavargo valstiečiai (ir dar dabar tebevargsta su bažnyčia), kol įgijo tokius namus, bet žinojo, kad užteks netik jiems, bet ir jų vaikams.... Dabargi štai kas darosi su vals. raštinės namais. Žemiečių viršininkas, jo pirmajam būtui sudegus, du mėnėsiu buvo "įsivoksvaręs" į mokyklą, dabar gi, artinanties mokslui, butinai nori apimti nuomon valsčiaus raštinės namą. Girdi, visam Kupiškyj nerandąs taip tinkamo jam buto; o valsčiaus raštinė galint persikelti ar į ubagyną, o jei ne, tai tam pačiam name jis galės palikt jai nuošaliai kokį kambarį. Valstiečiai-gi nenori nei mislyti apie išdavimą. Sako, ir męs žinom, kad jame "patogi" kvatiera, už tat gi ir valsčiaus raštinei reikia tokios. Bet stačiai į akis priešintis "zemskiui" valsiečiai nedrįsta, nes jis aiškiau pasipriešinančius vadiną "buntaučikais" ir užsirašo jų pavardes. Bet kaikurie rinktiniai žadą duot skundą ant žiemečių viršininko gubernatoriui, nors yra ir tokių, kurie sako: "labai tai man rupi — kaip "ponas" nori — taip tegul daro". Kuo pasibaigs ši kova tarp žiem. viršininko ir valstiečių — nežinia. *Ar ne tas.*

Žinoma, valsčius turi paduoti gubernatoriui skundą. *Red.*

("Lietuvos Ūkininkas").

IŠ SKUODO, Telšių pav.

Skuodo valsčiaus Sačių seniunijos keliai eina per Skuodo miestelį, o dalis per dvarininko Krolikovo žemę. Ukininkams kelio taisyti reikia atvažiuoti apie 15 verstų, tuotarpu miestelenai taiso ten pat per savo žemę. Žvyro čia pat nėra, ir galima gauti tik

iš upės Lubos, kur už žvyrą žemės savininkams reikia mokėti po 2—3 rublius per metus. Bet iš upės nevisuomet galima išvežti — pasitaiko kad žmogus atvažiavęs keletą mylių turi grįžti kelio nepataisęs, o valdžia kaip tik tuomet, t. y. pavasarį, ir spiria kelius taisyti, kada negalima nei privažiuoti prie upės.... o už nepataisymą baudžia. Taigi kelių taisymas pas mus labai sunkus dalykas! Pirma už kelius bausdavo viršaitis, kuris, žinodamas musų kelių blogą padėjimą, kartais ne taip smarkiai puldavo bausti, bet dabar naujas viršaitis Laukis per valsčiaus sueigą rugpj. 7 d. patarė sueigai padaryti nutarimą, pagal kurio už kelius baustų ne be viršaitis, bet patsai zemskis. Užrėkiant keliems rėksniams, tuosai nutarimas padaryta; taigi dabar viršaitis ant kiekvieno kelio taislio sustatys protokolą ir paduos zemskiui, o tas jau baus....

("Lietuvos Ūkininkas").

IŠ VITARTŲ, Panevėžio apskr.

Vietinis dvarininkas M. Kudinauskis prikalbino šiemet apylinkės ūkininkus, kad drauge su juo išsirašytų dirbtinių trąšų. Visą vasarą trąšų nesulaukė, tik 17 rugpiūčio dvarininkas apskelbė, kad jau trąšos atėjo, ir reikia važiuoti jų parsivežti iš Panevėžio. Nuvažiavę ūkininkai labai nustebo, nes pamatė, kad trąšos neišrašytos, o imamos iš žydo sandėlio. Ūkininkai, tai regėdami, pakėlė didį triukšmą ir norėjo trąšų neimti, bet dvarininko inbauginti nenoromis paėmė. Trąšos labai menkuose maišuose, gana sudriskusiuose. Kiek tikrai ūkininkų buvo prisidėjusių prie to išsirašymo, tikrai nežinau, vieno tik Medinių kaimo ūkininkai ėmė 150 maišų. Pernai ūkininkai ėmė trąšas iš Pumpėnų vartotojų sankrovos ir buvo labai pakakinti, o šiemet visai nepasisekė. *Vijoklis.*

("Saltinis").

IŠ DAUNORIŲ.

(Tauragnų par. Ežerėn. ap.).

Mūsų žmonės labai nepalankus dalinties į vienasėdžius. Priežasčių tame dalyke yra nemažai, tarp kitko šitos: 1) čia žmonės, apskritai imant, neturtingi; užtat bijo išlaidų troboms perkelti; 2) ūkininkauja čia prastai, senybiškai; kultūra čia žemės kaip ir nepalytėjo; žmonės, duokimė, tebevartoja piautuvus, plūgų kaip ir nepažįsta, nei jokių žolių nesėja.... Gyvasis inventorius (keltuvas) taip gi čia menkas, silpnas, prastai užlaikomas; tik arklių tai galima rasti geresnių. Tauragniškis, vienok, įsitikinęs, kad jis ūkininkauja gerai, kad kitaip ūkininkauti negalima ir užtat neregi nei mažiausios naudos iš skirstymosi vienasėdžiais; 3) Labai kenkia čia ir žemės nevienodumas; dažnai vienoje dešimtinėje galima surasti žemės keleriopos rūšies; taigi tūlam baisu, kad kartais prie dalybų negautų perprasto ploto; 4) Kliūda, žinoma, ir mažažemiai: mat jie sodžiūje turi nors bendrą ganyklą, o, išėjus į vienasėdžius, jiems prisieitų iš 2—3 dešimtinių turėti ir duoną ir ganyklą ir pašarą. Taigi čia inkalbėti žmonėms dalinties į vienasėdijas sunku. To nepaisant, Daunorių sodžius ne be vargo sustatė "prigovorą" ir šiemet pasidalijo. Matininku paskirta p. I. Kossobudskis. Nenorėjusieji dalinties iš pradžių žvairavo, murmėjo, rūstavo, bet p. Kossobudskis palengva juos numaldė ir šiandien daunoriškiai nebemurma, bet džiaugias. Nors ir Daunorių žemė dideliai nevienoda, vienok, p. K., kaip tikras draugas negailėjo savo triūso ir taip ištaikino, kad visos kolionijos yra dabar vienodos vertės. Prie to p. K. buvo su visais mandagus, vadino save žemdirbio vaiku, neišnaudojo sodžiaus arklių ir t. t., žodžiu pilnai nusipelnė daunoriškių "ačiu". Kad visi matininkai būtų tokie, kaip p. Kossobutskis, tikrai nebūtų prie dalybų vaidų, o po dalybų skundų. *Margalis.*

("Viltis").

IŠ MARIAMPOLĖS.

Prisiėjo man buti Mariampolėje. Pirmas, kas man metėsė į akis, tai aludžių daugumas. Einu gatve ir matau iškabą su tokiu parašu: "Alinis kromas". Paėjęs kiek toliau, vėl tas pats. Išviso suskaičiau 34 aludes, 6 "opto skladus" ir 2 monopoliu. Ant visų beveik aludžių lietuviški parašai. (Reik pasakyti, kad ant kitų viešų įstaigų mažai kur lietuviškų parašų). Tur but aludžių savininkai lietuviškomis iškabomis tikisi pritraukti prie savęs daugiau žmonių. *J. Sondeckis.*

("Lietuvos Žinios").

IŠ SOD. ŠARKIŲ, Ežer. pav.

Užpalių par. 16 d. Rugp. buvo vestuvės. Svečių buvo daug. Apsiėjimas iš karto buvo prastas: stumdės, rėkinos. Bet paskiau atsirado keli žmoneliai, kurie surinko visus ir pamokino "saldaus miego" paskiau: aguonėlės, rutėlės, jurgelio, bitėlės, aniolo ir kt. visokių račiukų, kurie visiems pamėgo, tik jų niekas nemokėjo, išskiriant tuos du trįs žmoneles. Anie žmoneliai dar pasakė monologus, deklamacijas, padainavo ir pasibaigė gražiai. Reikėtų ir visur stengtis, kad taip padarytų. *P.*

("Lietuvos Ūkininkas").

IŠ ŠILEIKIŲ, Vižanų parap.

Rugp. 22 d. Šileikių sodžiuje buvo "bičkopis", ant kurio buvo suprašyta daug svečių, bet degtinės visai nebuvo, ir svečiai liko užganėdinti. Štai kaip jie palinksmino savo svečius: vieton dėgtinės sulošė komedijėlę. "Tiktai niekam nesakyk", padekliamavo keletą eilių, ant galo gražiai padainavo "Kur bėga Šešupė", "Kur banguoja Nemunėlis" ir keletą kitokių dainėlių. Ir reikia pripažinti, kad visa tai dešimts kartų daugiau palinksmino svečius, negu degtinė, ką liudijo širdingi išvažiuojančių svečių dėkavojimai. Ar negeriau butų visur lietuviams per pokylius, užiuot girtuokliavus įvesti tokius pasilinksminimus. *Žemės Dukė.*

("Lietuvos Žinios").

IŠ VABALNINKO, Pan. ap.

Netoliese Vabalninko verstas su kaupu atstu guli sodžius, apgyventas pasiturinčių ūkininkų, Strazdžiai. Rugsėjo 3 d. tą sodžių aplankė nelaimė — sudegė J. Morkūno beveik visi triobesai (išskiriant klojimą) ir Varabaucko gyvenamoji troba ir klėtis. Gaisro priežastis nežinoma — sako vakarą nešę bulvių maišus į kamarą pasišviesdami su balana. Rasit ir šio neatsargumo auka.

("Viltis").

IŠ KALVARIJOS, Suv. gub.

Rugsėjo 11 dieną buvo pas mus Marijos Vardo atlaidai. Diena išpuolė graži, šilta, užtai žmonių iš aplinkinių parapijų susirinko daugybė. Bet kaip paprastai — vieni važiuoja ar eina į atlaidus pasimelsti, pagarbinti Dievą, kiti — pasižmonėti; taip buvo ir šiemet.

Kada vieni bažnyčioj meldėsi, kada klausyklos buvo apgultos norinčiųjų prieiti išpažinties, kiti, susiėję su giminėmis ir pažįstamais, užimti savais reikalais, vaikščiojo po miestą kaip per jomarką, kiti vaišinosi degtine ir alumi, kiti sukėlė net peštynes. Labai peiktinas daiktas, kad kaip-kurie jauni vyrukai, iš svetimų parapijų atvykę, turėdami tarp savęs asmeniškus nesusipratimus, susiėję per atlaidus, mieste pakėlė didelį triukšmą, besipešdami ir besiskaldydami sau galvas akmenimis.

Girtybė gausiai pelnė aukų: alinės ir traktiernės buvo grūste prigrūstos, ne viens šimtelis bonkų tą dieną ištuštinta. Teko girdėti, kad vienoj aludėj išgerta pusantro tūkstančio bonkų alaus, o kiek kitose? O tokių aludžių yra apie 30, jaigu nedaugiau. Užtai galima buvo matyti gerai inkaušusių. Kada gi mes susiprasime ir atlaidus pradėsime apvaikščioti taip, kaip geram katalikui pridera? Kada gi mes išmoksime, susiėję su giminėmis ir pažįstamais pasikalbėti, nevartojant svaiginančių gėrimų? *P-as.*

("Saltinis").

IŠ RYGOS.

Bevielis telegrafas jau pradėta taisyti tarp Rygos ir Runo salos.

Latvių laikraščiai praneša, buk Rygos-Orlo geležinkelio materijaliniame skyriuje esąs susektas pinigų išeikvojimas. Išeikvota esą apie 18,000 rb.

Rygos laikraščiai praneša, kad daugelis laiškanešių paliuosuojama nuo tarnybos ir pakeičiama rusais. Paliuosuotieji laiškanešiai ketina skųsties augštesnei valdžiai.

Pereitą šeštadienį apie 9 val. val. Ricerių gatvėn (No. 52) atėjo tulos Toom butan policijos burys. Bute rasta aštuoni žmonės, kurių K. Jakobsonas, J. Liepins, Ravels ir Smiltins ten pat ir gyveno, du broliu Ereidenfeldtu — gyveną Motiejaus gat. ir A. Rozentalis — atvykęs iš Rueno. Visi susirinkusieji iškrėsta ir suimta. Padarius kratą bute už lovos rasta visos Rusijos socijaldemokratų darbininkų partijos dailydžių sąjungos protokolai ir minėtosios partijos kasos metinės atskaitos. Pas J. Jakobsoną rasta dar "brauningo" sistemos revolveris. Padaryta kratos visų suimtųjų butuose.

Pereitą sekmadienį centraliniame kalėjime suimta 8 klesos vienos vietinės privatinės gimnazijos mokinė, 18-os metų Alvina P., atsilankiusi pas vieną kalinį. Eidama kalėjimo karidoriumi ji, sako, numetusi pundą atsišaukimų. Suėmus ją, jos bute (Marijos g-vė No. 24) tuoj padaryta krata ir paimta įvairus popieriai, laiškai ir užrašomosios knygutės.

Rugp. 29 d. ant Liepojaus-Hazenpoto geležinkelio buvo toks atsitikimas. Tarp bėgių (reikių) atsigulė girtas žmogus. Mašinistas pamatė jį, bet sulaikyti traukinio nesuspėjo. Girtuoklis gi taip laimingai atsigulė, kad traukinys nei nesužeidė jo. Sulaikė tuoj traukinį ir rado dar tebemiegantį — taip jau girtas buvo, kad ir traukinys per jį perlėkė, o jis nepabudo. Taip laimingai išlikęs nuo mirties girtuoklis perduota policijai.

Buvęs laikinasai Pabaltijos krašto gen.-gubernatorius baronas Meler-Zakomelskis gyvendamas Rygoje neužmokėjoančdėlio už butą už dviejus metus. Iš jo, sako priderą gauti 1129 rub. Dabar esą įsakyta išjieškoti šiuos pinigus.

("Rygos Garsas").

Rygoje pribuvo dar viena lietuvių draugija vardu "Giedra". Bus tai blaivybės draugija. Įsteigiamasai jos posėdis paskirta rugsėjo 12 d. 1 val. po piet "Dsimtenės" salėje, Marijos gatvė, No. 8. Dienos tvarka: 1) atidengimas; 2) susirinkimo pirmininko ir sekretoriaus rinkimai; 3) laikinojo komiteto apyskaita; 4) laikinosios revizijos komisijos pranešimas; 5) valdybos rinkimai; 6) revizijos komisijos rinkimai; 7) narių sumanymai. Prie "Giedros" jau yra prisirašę 78 nariai.

("Viltis").

LIETUVIŠKAI-RUSIŠKAS ŽODYNAS.

Nėra beveik tos dienos, kad negaučiau kelių laiškų ar šiaip klausimų apie savo Žodyną. Neįstengdams kiekvienam atrašyti, čia pasiaiškįsiu keliais žodžiais. Žodynas, galima sakyti, priruoštas, tik trūksta pinigų jam išspauzdinti. Reikia bent 500 prenumeratorių, kurie iškalno užsimokėtų po 2 rublių. Kol tiek nesusirinks, tolai negalėsiu greitu laiku pabaigt spauzdinti. Žodynas išeis nemažas — 40.000 žodžių, su pavyzdžiais ir su priegaidėmis. Jeigu lig Naujų Metų susirinktų 500 prenumeratorių, tai per 1911 metus galėtų būt išspauzdintas. Kitaip spauzdinimas gali užsitęsti dar keleriems metams. Šiandien turiu tik 79 užsimokėjusius prenumeratorius. Taigi, kas išanksto įmokės 2 rubliu, tas netik pigiau gaus Žodyną (paskui, po Naujų Metų, jo kaina bus 4 rubliai), bet ir pagreitįs jo išspauzdinimą. Adresas pinigams siųst: *Vilnius, šv. Jono g. No. 13. M. Piaseckaitės-Šlapelienės knygynan.*

Kitus lietuvių laikraščius prašyčiau taippat išspauzdinti šį mano raštelį. *D-ras J. Šlapelis.*

IŠ AMERIKOS.

NORĖTA UŽMUŠTI VIEŠINTĮ AMERIKOJ CHINIJOS KUNINGAIKŠTĮ.

San Francizko, Cal. 3 spalių Išsėdus iš traukinio Chinijos kuningaikščiui Tsai Hsun, norėta jis nušauti. Chinas G. Fong, *Jaunosios Chinijos* draugijos sąnarys, iškėlęs revolverį buvo jau bešaunąs, tik policija laiku sugriebė jį ir iššauti neleido. G. Fong taip greit buvo suimtas, kad nei Tsai Hsun, nei jo palydovai to nepastebėjo. Tik išvažiuojant laivui, Tsai Hsunui buvo pranešta apie pasikėsinimą ant jo gyvasties. Suimtasai Fong labai gailėjosi, kad jam nepasisekė kuningaikštis nušauti, jis pasakė: "Aš norėjau užmušti kuningaikštį Tsai Hsun, nes jis yra mano tautos neprietelius. Man tuo tarpu nepasisekė, bet aš dedu galvą, kad visvien kada nors jis bus nušautas".

CHARLES F. WILLARD, yra vienas iš aviatorių, sutikusių skristi aeroplanu iš Chicagos į New Yorką; pirmam nuskridusiam skiriama $25.000.

ORLAIVYSTĖ.

Atlantic City, N. J. Aviatorius W. Welman, besirengiąs skriesti orlaiviu per Atlantiškąjį okeaną Europon, įtaiso ant savo aeroplano bevielinę stotį. Skriesdamas, telegrafuos į New Yorko, Chicagos ir Londono laikraščius. Taigi jam dar beskrendant, žmonės galės žinoti, kaip vyksta jo kelionė.

NEW YORKO MAJORAS GAYNOR VĖL UŽĖMĖ VIETĄ.

New Yorko majoras Gaynor, buvęs pašautas Hobokene, visai jau pasveiko ir 3 spalio d. vėl užėmė savo vietą miesto valdyboj. Važiuojant jam Brooklynu į darbą, daugybė žmonių spietėsi prie jo automobiliaus, padrąsindami pasveikusį majorą ir išreikšdami jam pagarbą. Gaynor dalyvauja sutaisyme miesto biudžeto 1911 metams.

ROOSEVELTĄ VOS MIRTIS NESUTIKO.

Netoli Oyster Bay pagal Bay kelią Rooseveltas jojo ant savo arklio; iš užupakalio užvažiavo automobilius ir partrenkė arklį draug su Rooseveltu. Rooseveltas išliko sveikas, bet kad tik kiek būtų sutikęs mirtį.

MUITINĖS REGULIACIJOS.

Washington, D. C. Sulig naujų reguliacijų, orlaiviai siunčiami Amerikon į parodas arba lenktynes, taigi tik paskirtam laikui, turi būt įleidžiami be muito. Bet juos gabenanti turi kauciją pastatyti, kurią atgaus vėl išgabenant orlaivius.

CHOLERA AMERIKOJ.

New York. Ant atkakusio čia Hamburgo garlaivio "Moltke" buvo du cholera apsirgimai ir viena mirtis; paskui apsirgo dar viena ypata. Apsirgę yra italai iš Neapolio aplinkinių. Laivus sulaikė kvarantienoj, ir žmonėms neleidžia į miestą išeiti. Kajutų pasažerius paleido ant kranto, o 988 ateivių pergabeno ant Hoffanman salos.

GRĄŽINA ATGAL.

New York. Atgabeno čia iš Manister, Mich. penkias šveicarų šeimynas, išviso 17 asmenų. Juos laivu "Lapland" grąžina atgal į Europą. Jie apkaltinti, kad Amerikon atkako pakviesti vieno laikrodžių dirbtuvės, taigi kad atkako kontraktuoti, kas yra teisėmis uždrausta. Ateivių užveizdos šnipai įskeliavo Massachusetso valstijon šnipinėti, ar nėra ten su kontraktais atkakusių ateivių darbininkų.

GINA SAVO NUOSAVYBĘ.

Winter, Wis. Farmerį Dietzą, Meyerhau Lumber Co., užsimanė išvyti iš jo farmos ir užimti jo žemę. Dietz užsidarė savo namuose ir jau antra sevaitė ginasi prieš šerifo žmones. Kas iš valdžios tarnų prisiartina, Dietz šauja. Bandyta siųsti jo draugus prikalbinti pasiduoti, bet tas nepasiseka.

TRAUKINIŲ SUSIMUŠIMAI.

Springfield, Ill. 4 spalių, netoli Stanton susimušė du geležinkelio traukiniai ir susidaužė. Prie to 37 ypatos tapo užmuštos, tame skaitliuje yra 13 moterų. Skaitlius sužeistų yra dar didesnis. Kaltė puola ant motermano šiaurinio trukio; jis tapo suimtas.

UŽDRAUDĖ GERIMUS PARDAVINĖTI.

Washington, D. C. Vidaus reikalų ministeris Ballinger nusprendė uždrausti suvisu pardavinėjimą svaiginančių gėrimų apskrityj indijonų rezervacijų Šiaurinėj Minnesotoj.

DEGA KASYKLOS.

Denville, ILL. 6d. spalio olose anglių kasyklų atsirado ugnis. Darbininkus visus išgelbėjo. Anglių kasyklų savininkai tikisi ugnį užgesinti.

IŠMUŠ 100 MILIJONŲ VARINIŲ CENTŲ.

Šiemet piningų dirbtuvės išmuša 100 milionų varinių centų, jų mat trūksta. Iš jų Amerikos iždas turi gerą pelną, nes kaina vario svaro yra 13c., o iš svaro išmuša 100 centų taigi kiekvienas vario svaras duoda 87 centus pelno.

EKSPLIOZIJĄ.

Washington, D. C. 4 spalių dirbtuvėse Washington Navy Yard įvyko ekspliozija. Du užmušta, keletas sužeista.

NELAIMĖS ANT GELEŽINKELIŲ.

Racine, Wis. Vežantis sunkenybes vežimas susimušė čia su gatviniu karu. Vežimo vežėjas tapo ant vietos užmuštas, o 13 ypatų sunkiai sužeista.

Ashenville, N. C. Iššoko iš vėžių geležinkelio traukinys ir trįs vagonai apvirto. Prie to 21 asmuo sunkiai tapo sužeistas.

GIRIŲ GAISRAI.

St. Paul, Minn. Minnesotoj vėl siaučia girių gaisrai. Miesteliai Granton, Williams, Swift ir Roosevelt ugnies išnaikyti.

Warward, Minn. Sitose aplinkinėse siaučia girių gaisrai, kokių seniai čia nebuvo. Miesteliai, Beaudatte, Spoone, Pitt ir Granton su visu išdegė. Rado jau kūnus 73 sudegusių žmonių, bet mano, kad sudegė mažiausiai 300. Daugelis gyventojų, kurių visus turtus išnaikino ugnis, nužudė poratą. Ugnies apsiausti jau miesteliai: Roosevelt, Swift, Williams ir Cedar Speer.

Richmonde, Va. 5 spalių norėjo pasivažinėti aeroplanu miesto majoras Richardson. Kai pakilo aeroplanas, majoras norėjo tvirčiau atsisėsti ir išnežinių nusigriebė motoro drato. Aeroplanas pradėjo svyruoti ir kristi žemėn. Tačiaus viskas apsėjo laimingai, majoras ir vežęs jį orlaivininkas tik truputį susižeidė.

GAISRAI.

Franklin, La. Sudegė čia cukraus dirbtuvės Adeline Sugar Co. Nuostolius ugnies padarytus skaito ant 300000 dolarių.

Mason City, Ia. Siautė čia gaisras, kuris padirbo nuostolių suviršum pusę milijono dolarių vertės. Sudegė troba International Harvester Co. ir kelios krautuvės.

IŠ DARBO LAUKO.

¶ *Providence, N. Y.* 7000 darbininkams Knighto medvilnės dirbtuvių apreikšta, jog nuo panedėlio dirbtuvės dirbs pilną laiką. Nuo birželio mėnesio dirbo tik 42 val. sevaitėj.

¶ *Chicago, Ill.* Streikuoja darbininkai įtaisose "J. B. Long Electrical Co."

LIETUVIAI AMERIKOJ.

IŠ SCHNYLKILL PAV. PA.

Šitas pavietas labai tirštai apgyventas. Gyvena čia visokios tautos, yra ir lietuvių. Yra čia visokių draugijų, o tame netruksta nei pirmeiviškų, kurios rengia susirinkimus, prakalbas ir tt., stengiasi apšviesti, supažindinti darbininkus su jų reikalais ir tokiu budu pagerinti jų buvį, palengvinti jiems gyvenimą.

Darbininkų buvis čia sunkus. Pragyvenimas neišpasakytai brangus, o darbų kitokių nėra kaip vien anglių kasyklose, o jose darbas neišpasakytai sunkus ir pavojingas. Už darbą mokestis mažas. Žmonės per dieną ir naktį vargsta prie baisaus darbo, visur matyt vargas ir girdėt dėjavimai. Visur pilna žmonių, lygiai ligonbučiuose, kaip ir kalėjimuose. Kas dar turi piningų ar draugų, tai tie ir ligonbučiuose geriau prižiūrimi ir gydomi, neturinčius išstumia dar silpnus iš ligonbučių, sako, būk nėra vietos, nes kasdieną vis naujus ligonius atveža. Nedarbininkai jau taip prie to darbininkų vargo priprato, kad jiems rodosi, kad darbininkui nereikia nei pavalgyti, nei apsirėdyti, būk jie semte semia piningus kasyklose. Kituose ligonbučiuose dar ligonių padėjimas geresnis, bet Schuylkill pavieto ligonbutyj sergančių kimšte prikimšta, oras pagedęs taip, kad ligoniai gauna džiovą. Kas tam ligonbutyj ilgiau pabuva, retai išeina sveikas. Dar jaigu ūkėsas ir turi kam pasiskųsti ir jaigu kas rūpinasi, tai tokį siunčia į speciališkus ligonbučius.

Vienas vaikinas su savo žmona gavo džiovą. Ligonbutyj kas dieną, vietoj pagerėti ėjo vis silpnyn. Bandyta moterį perkelti į speciališką ligonbutį, nes jos tėvas buvo ūkėsu, ir ją perkėlė; vyras gi nebuvo ūkėsu, tai ir liko pavieto ligonbutyj.

Rugsėjo mėnesyj atsilankius man ligonbutyj, jo prižiūrėtojas Strimaitis parodė skyrių sergančių proto ligoms. Jis man pasirodė ne ligonbučiu, bet greičiau inkvizicijos kambariu. Girdėjau, kad ligonius, kaip kalėjime, už nepaklusnumą baudžia, bet tam nenorėjau tikėti. Patiko mus viena mergina, kuri visai protingai elgėsi ir kalbėjo, dagi gražiu balsu padainavo lietuvišką dainėlę. Jaigu ji būtų geriau prižiūrima, be abėjonės greitai išgytų. Ji skundėsi, kad valgį prastą duoda.

Suprantama, kad paviečio ligonbutyj, kur toks bjaurus ligonių padėjimas, nėra nei vieno ligonio iš kapitalistų tautos. Beje, čia beprečių skyrėjo patikau vieną kunigelį, kurio protas sumišo iš galiesčio, kada jo 17 metų gaspadinė po gimdymo mirė. *A. Baneškauskas.*

IŠ PHILADELPHIOS, PA.

Mūsų mieste pradėjo krutėti — judėti T. M. D. 74 kuopa. Nors nėra dar pilnų metų nuo jos susitvėrimo, bet turi suviršum 40 narių. T. M. D. kuopa pabriežė platų ir įvairų veikimo programą. Nutarta rengti paskaitas, vakarus, varyti savitarpinį švietimosi darbą. 74 kuopos pirmas vakaras su dainomis ir lošimu komedijos "Tarnas įpainiojo" atsibuvo Spalių 1 d., pietinėj miesto dalyj. Ir čia pasirodė, kaip žmonės pamylėjo T. M. D.! Priėjo, žmonių pilna-pilnutė svetainė, apie 400, kas labai retai atsitinka. Tvarka buvo kuopuikiausia. Komedijos lošimas atliktas pusėtinai. Labiausia prajuokino žmonęs žaidęs "Tarno" rolę, kuriam ištikro pasisekė išpildyti tarno-kareivio (denščiko) typą Rusijoje, kur žmogus taip užniuktas ir be valios, kad tampa kaipi beročiu, mašina oficiero rankose, pas kurį tarnauja. Kitų gi lošimas buvo apysilpnis: stokavo naturališko (prigimto) balso ir jausmo. Publika likosi labai užganėdinta trumpa, bet aiškia p. J. Griniaus kalba apie Tėv. Myl. Draugijos siekius, — skleidimą apšvietos ir platinimą naudingų raštų. Po lošimui dainavo chorai: S. S. A. kuopos choras po vadovystė p. Lagsdono ir nesenai susitvėręs Kudirkos choras, vadovaujant p. J. Jurčukoniui. S. S. 1 kuopos chorui daug truko: balsai buvo šiurkštus ir silpni. Išrodė, lyg kad dainuojanti bijojo savo balso! Kudirkos choras, turintis daug mažiau balsų ir, kaip girdėti, neilgai tesilavinęs padarė savo skambančiais balsais, malonų įspudį, ypač dainuodamas Dr. Kudirkos "Lietuva Tevynė mūsų", paskui griausmingai sugaudė kitas tautiškas dainelės. Labiausia padailino Kudirkos choro dainavimą artistiškas profesoriaus muzikos p. Grigaičio sutaisytas naujas akompanijamentas. Tai beveik vienatinis lietuvis-artistas Philadelphijoj. Didelė padėka gerb. p. Grigaičiui už jo triūsą ir darbą ant lietuviškos dailės dirvos. Po perstatymui buvo šokiai iki 12 val. nakties. Ne mažą pelną (arti 80 dol.), žadama išdalies paskirti Tautiškam Namui Vilniuje, kningynui ir kitiems dailės ir apšvietos reikalams. *Buvęs ir Matęs.*

IŠ CHICAGO HEIGHTS, ILL.

"Lietuvos" No. 40, tilpusi korespondencija iš Chicago Heights apie tvėrimą lietuvių parapijos labai neteisinga, nes korespondentas p. *Vanagas* sako, kad bažnyčios lotai geroje vietoje. Vieta ta, vienok, labai prasta, nes labai žemai stovi; nors bažnyčią keltų ant keturių lubų, tai vis gi ji būtų žemesnė už Stepo Rimkaus grįčią. Todėl daugumai parapijonų reikalaujant, nutarta lotai apkeisti geresnėj vietoj, nors brangiau būtų. 25 d. rugsėjo buvo parapijos visuotinasai susirinkimas ir nutarta išrinkti komitetą, kuris tuom dalyku t. y. suradimu lotų rūpinsis. Atsirado keli rėksniai, kurie rėkė, kiek galėdami, jog kitų lotų nereikia, nes tie rėksniai pasistatė butus ir kelis lotus nusipirko arti būsimosios bažnytėlės. Vanagas sako, būk kuningas K. Ambrazaitis (iš Chicacgos) atvažiavęs mitingą vesti. Argi p. Vanagas nežino, kad kun. Ambrazaitis dar nebuvo mūsų mieste, bet buvo kun. Jonas Cis, kuris išrodinėjo negerumą vietos, nes negalima mokyklos užlaikyti—tamsi žema vieta. P. Vanagas sako, būk kuningas nedavė parapijonams kalbėti. Tas neteisybė: rėkė vanagai ir pelėdos, mažne reikėjo policmoną šaukti nuraminimui "šviesiųjų" žmonių.

Toliaus p. Vanagas sako, būk penki vyrai ir vienas kuningas viską padarę. Bet žmonių buvo apie du šimtai — pilna svetainė, tiktai p. Vanagas išėjęs iš svetainės pradžioje susirinkimo, negirdėjo nutarimų ir prirašė nesąmonių. Su laiku bažnyčia bus, tiktai turime dirbti iš vienos. *Jonas Žvirblis.*

IŠ SOUTH RIVER, N. Y.

27 d. rugsėjo Antanas Tamašauckas iškraustė vieno vaikino baksuką ir paėmė 25 dol. ir už "bordą" neužmokėjęs, išdūmė. Jis paėjo iš Kauno gub.; baltų plaukų. Jis turi seserį kur apie Chicagą. Reikia apsisaugoti. *Jonas Žemaitatis.*

NEMIRTINASIS.

Prie stalo Prancūzų karaliaus Liudviko keturioliktojo buvo apie filozofiškus dalykus kalbama. Boileau tarė: "visi žmonės turi mirti". Karalius aštriai į jį pažvelgė ir jis tuojaus pasiaisė: "Kuom visi žmonės, kuone visi....!

(*Kaimynas*).

IŠ LIETUVIŲ LAIKRAŠČIŲ.

Draugijos 44-tan numerin įdėta karštas A. Jakšto straipsnis *Mūsų bažnytinio gyvenimo reikalai*. Šiame straipsnyj randame labai indomų, atvirą ir drąsų mūsų dabartinės Lietuvos kuningijos apibūdinimą. Šiaip jau paviršutiniškai žiūrint, sako, viskas atrodą neblogai....

"Bet žiūrint tiesiog, be optimizmo akinių, visai nesunku patėmyti, jog čia toli nevyskas eina kaip reikiant, jog tūli mūsų bažnytinio gyvenimo apsireiškimai — yra dažnai tik paviršutiniškos formos, kuriose sunku įspitrėti tikrą religijos dvasią, nes jos ten arba labai ne per daug, arba ir visai nėra."

Tikro tokio apsireiškimo kaltininko nerandama: nekalta liaudis, nes jai gyvo krikščioniško mokslo nesuteikta, nekalta kuningija, nes jai "seminarijoje Kristaus dvasios neperdaug tejkvėpta", nes "jojei net troškimą idėalų stengtąsi / kartais gniaužte užgniaužti".— Tai labai svarbus prisipažinimas. Jai jis dabar daroma rimtame kuningijos organe, galima bus laukti nemenkų permainų. Kita-gi tai liūdija, kad ne visuomet tamsumo prikišimai kuningijai buvo neteisingi. Pasirodo, kad:

"Ir ištikro, ką galėjo jauni, dažniausiai vos 4 kl. tepabaigę, vaikinukai išmokti mūsų seminarijose prim kokių 20—25 metų ir vėliau? Juos mokinta vien kalti, o nei kiek nemokinta jausti; varginta jų protą ir atminį sausomis teologijos smulkmenomis, o neišmokyta tų smulkmenų branginti, neparodyta jų pritaikymo prie gyvenimo. Todėl ir nedyvai, jog šindei pasitaiko dvasiškių, kurie neranda tikėjime beveik nieko, prie ko jaustų gyvesnį patraukimą, už ką galvą guldytų, kuo interesuotųs, ką giliau tyrinėtų."

Mūsų kuningija neikuo neindomaujant, nei filosofiškais, nei teologiškais, nei apologetiškais, nei kitokiais klausimais:

"Ten, toli, Europoj verda kova tarp modernistų ir veteristų, tarp racionalistų ir fideistų; ir vieni ir kiti stengias Bažnyčios mokslą sulig savo nuomonės tolyn pastūmėti; Bažnyčios apologetams nėr kada nei atsikvėpti: jie turi su plunksna rankoje ir gyvu žodžiu sakykloje vesti nuolat "didžią šventą kovą", besigrumdami ir su Bažnyčios neprieteliais iš kairės, ir su neišmintingais jos prieteliais iš kraštutinių dešiniųjų.... Pas musgi — viskas ramu: nėsama mat, jokių paklydimų, jokių tikėjimui pavojų; tat maž kas ir temato reikalą — kvaršinti sau galvą kokiais ten "klausimais", kamuoties kokiais ten tyrinėjimais."

Pats Kristaus mokslas nėsąs giliai užėmęs mūsų kuningijos širdies:

"Religijos tiesos per ilgą rutiniškų jų vartojimą daugeliui virto lyg nudilusiu piningu, arba tuščiais gamos balsais, amžinai tą patį teišduodančiais toną. Todėl ir kartojama dažnai toji dogmatų gama be jokios gilesnės minties, lyg pradedančių mokytiej mokinių. Dievas — Kristus — Nuodemė, Nuodemė — Kristus — Dievas, lyg forteplano *Do-Re-Mi-Fa-Sol* dėl skambėjimo skamba, bet šaltos širdis tyli, kaip tylėjo. Nesant tikros ugnies sakytojuose, neuždegti pasilieka ir klausytojai. Tvirtas pamokslininko balsas sujudina kartais silpnus moterų nervus, bet dažniausjai yra tai rezultatas daugiaus fyziologiškas, negu dvasiškas."

Šitaip yra nupiešiama mūsų dvasiškija pačios dvasiškijos organe. Išsigelbėti iš šitų visų ydų matoma galimu esą tiktai vikinant gyveniman gerą seną principą *ora et labora*. Greta su tuo paduodama visa eilė sumanymų. Jie įdomųs ir naudingi dvasiškijai; jiems čia paminėti neištenkame vietos, bet kiekvienam mūsų kuningėliui labai patartume perskaityti ištisai A. Jakšto straipsnį.

* * *

Laisvoji Mintis guodžiasi nesulaukus pritarimo savo sumanymams šelpti moksleivių. Kaltina ypač redakcijas "nežinia — sako — nė kuo aiškinti tokį mūsų redakcijų atšalimą į taip svarbų klausimą". Kas dėl redakcijų, tai, manome, jos visos pritaria; tik čia reikia ne tiek redakcijų, kiek platesnių žmonių sluogsnių pritarimo. Reikia, kad nors keletas žmonių atsidėję veiktų to dalyko naudai. O dabar kad ir pačioj "Aušroje" — Chicagos kuopa dirba išsijuosus, bet kitos.... kas žinko negirdėt.... Tik ne redakcijų tur būt čia kaltė. Kad ir vien "Aušros" draugijos sąnariams daugiaus ėmus rūpinties draugijos reikalais, draugija galėtų daug tvirtesnė patapti, daugiaus vietų apimti, ir moksleivių šelpimo reikalas vis jau daugeliau būtų aprūpintas.

* * *

"Gelbėkime Amerikos lietuvius nuo ištautėjimo" — nebe pirmas Amerikos lietuvių laikraštijoj atsiliepia M. Vieraitis ("Katalike" N40).

"Imkime — sako — atidžion Amerikoj gimustus mūsų vaikus. Į ką jie yra panašus? Nei jie lietuviai, nei anglai nei kas kitas. Auga taip sau, kaip ir kiti vaikai. Tėvas, per dienų dienas dirbdamas neįstengia juos išmokint savo prigimtosios kalbos ir pobūdžių, o motinoms, neturinčioms prigulinčio apšvietimo, irgi tas nerūpi. Angliškose viešose mokyklose lietuvių vaikai amerikanizuojami. Tokiuo būdu mūsų vaikeliai ištautėja ir pagalios paauge nežino nei kuom jie esą."

Tikra tiesa. Nieko šitame reikale nedarant lietuvių susiamerikanizavimas yra neišvengtinas. Be abejo lietuviams reiktų labai pamanyti apie savąją mokyklą Amerikoje (Tik p. M. Vieraitis klaidingai paduoda Lietuvos "Žiburėlio" pavyzdį: "Žiburėlis" Lietuvoje jokių mokyklų neturi ir nesteigia, "Žiburėlio" tikslas — šelpti talentuotus mokslei vius. Mokyklas steigia Lietuvoje "Saulės" draugija). — Amerikos lietuviai tikrai yra šituo atžvilgiu apie save užmiršę. Reiktų atsiminti. Juk amerikėnai-lietuviai yra bent šeštoji visos tautos dalis, ir jai žlungant, pasidaro baisi skriauda tautai. Palaikymui lietuvių lietuviais reikalinga mokykla, reikalinga smarkus kultūros savytarpyje kėlimas, įvairiausios kultūros įstaigos, — reikia stotyti prieš ginklą tokį pat ginklą, nes juk tik amerikėnų kulturiškumas labiausia traukia savęspi musų tautos sąnarius. Jaigu įstengsime pakilti kultūroje nors maž-daug ant lygios su amerikėnais, įstengsime sulaikyti ištautėjimą. Jaigu ne — tai ne.

* * *

Keleivis, padidėjęs iki aštuonių pusl, pasikėlė į savotišką puikybę: straipsniams vietoj lietuviškų pradėjo dėti angliškus antgalvius. 40 numeryje padėjo antgalvį *One of my earliest memories* straipsniui, kuriame jokių ypatingų ankstybesnių ar ankstybiausių atsiminimų ar atminčių neišdėstyta.

Svarbus reikalas.

Iš Europos buvo atvažiavęs Gabrys ir sumanęs suorganizuot lietuvių kapitalus Amerikoje ir sutvert Banką Lietuvoje ir su to banko pagelba išpirkt dvarus Lietuvoje, perleist juos į lietuvių rankas ir tokiu būdu užkirst kelią svetimtaučiams į dvarus Lietuvoje.

Tas gražiai skamba: išpirkt dvarus, pavest jų žemę lietuviams ir tokiu būdu išvyt iš Lietuvos svetimtaučius turčius-dvarponius.

Bet kaip p. J-is "Lietuvoj" labai ant vietos patėmijo, dar P. Gabriui bunant Amerikoj,—"Ne iš to galo pradedame". Argi pirmiausia reik vyti svetimtaučius iš Lietuvos? Pirma reik padaryti, kad tie patįs mūsų ūkininkai, pametę savo ūkes Lietuvoj, nebėgtų į Ameriką. Čia tvorų ne užtversi, kad mūsų ūkininkai neitų svetur.

Šioj gadynėj žmogus ieško gerovės ir ieškodamas gerovės maino gyvenimo vietą taip, kaip vanduo, kuris iš vieno ežero persipilą į kitą, jaigu tik gali kranštus pragriaužti ir jaigu yra augščiau kito ežero paviršio, taip ir pasaulio darbininkas traukia ten, kur jis randa platesnę erdmę ir kur jis mato geresnį sau gyvenimą.

Kodėl pirmi 123 ūkininkai kaip rodo Imigracijos kningos raportai, sprudo iš Lietuvos į Ameriką, palikdami savo ūkes arba parduodami kitiems,- žydui, ar prūsui, tam kuris daugiaus užmoka? — Dėl to, kad ūkininkas Lietuvoj negali išsimokėt prie dabartiniu išlygų.

Taigi, jaigu ir pasisektų sutvert p. Gabrio užmanytą Banką Amerikoj ir banko pinigais nupirkti vieną kitą, 10, 15 arba ir daugiaus dvarų ir pavesti tuos dvarus lietuviams, bet ar tas gelbės, nes reikia apmokėt algas, mokesčius ūkininko arba buvusio dvarponio? Žinoma, ne, priešingai, tas, kuriam šis lietuviškas Bankas gelbėjo įgyti dvarą, netik turės algas ir mokesčius mokėti, bet ir palukanas bankui už paskolintus pinigus surinkti. Ir kur jis juos surinks? Pavizdžius turime, kad ūkininkai, kurie turi savo žemę be skolų, ir ne tik kad palukanų, bet pinigų mokesčiams, algoms ir savo reikalams neišrenka, — važiuoja Amerikon uždirbtų daugiau.

Jaigu naujo pelno ūkininkui nėra, tai ar nelaukia jos ir dvaro žemę pačnus, tas pats skurdas, kokį dabar kenčia? O jaigu taip, tai aš nematau šaltinių, iš kurių perkąs dvarus ant skolos galėtų paiimti pinigus ne vien algoms, mokečiams savo reikalams, bet dar šimtus, jai ne tūkstančius, palukanos Lietuviškam Bankui už paskolą.

Gali būt aišku, kad kiekvienas Amerikos darbininkas, o tuo labiau biznierius, nelaikys pinigų Lietuviškam banke, iš patriotizmo, be- pelno, jaigu Chicagoj kiekvienas dolaris, įdėtas į nejudinamą turtą atneša ne mažiaus kaip 12%. Bankai tai vaisius tobulumo komercijos ir skolingumo šalies ar miesto, bet ne patrolizmo reikalas. Aš pats norėčiau turėt vietelę auditoriaus tokiam dideliam banke, kuris pirktų dvarus Lietuvoje ir su mielu noru prisidėčiau prie jo įkurimo. Bet ką pagelbės, suprantu kad tai ne mano galėj. Bankas ne pagal mano ir kito noru susitveria. Bankas ir bankų operacijos tai saikas, kuriuo saikuojama komercija šalies. Bankai užsideda, tik tąsyk, kada jie reikalingi, kada vertelgystė išsiplėtoja.

Chicagoj yra šimtas du valstijos inkorporuotų ir esančių po Suvienytų Valstijų priežiūra bankų ir apie 640 privatiškų bankinių kompanijų, o dar kas metai skaitlius jų augą, auga ir į juos įdėti kapitalai, bet ne dėl to, kad amerikonai susitarė "subytyt" Berlyną, New Yorką, Paryžių ar Londoną skaitlium bankų arba kapitalu, bet dėl to, kad pramonė Chicagoj vis auga.

Gal patėmyjot, kad kaip kada kur nors užsideda naujas bankas, bet vėliaus, išgirstat, kad viens ar kits subankrutijo arba tapo išpirktas. Tai dėlto, kad neužtektinai buvo kapitalo operuot, uždėtojai patįs brido į skolas, turėjo mokėti dideles palukanas, o vėliaus visai nusibankrutino.

Bankai viešpatystėj tai taip, kaip borometras orui, yra parodytojais pramonijos stovio ir eisenos.

Bankai tai pasekmė išlygų, juos apsupančių, bet ne gimdanti išlygas. Neužginu, kad bankui atsiradus, komercija sparčiau eina jaigu bankas užlaiko.

Reik pirma ekonomiškai šalį priruošt, pakelt vaizbą pastatyt ant tvirtų pamatų, ir to palaikymui Banką uždėti.

Ir Lietuvoj pirmiausia reikia ekonomiškai šalį pakelt, paskui per save išsivystys ir specializacija pramonės, o specijalizacija pramonės ir vaizbos pagimdo ir banką. *Varkala.*

Musų vargai, musų bėdos.

Nebėsant jokio aktyviško judėjimo Europoje (Lietuvoje), apsilpo ir Amerikos judėjimas. Seniaus, keli meteliai atgal, buvo visai kitokia gadynė: atvykdavo iš Europos nemažai jaunų gan pamokytų vyrukų, skambėdavo karštos socijalistiškos jų prakalbos. Anais metais įstengta net ir laikraštį "Kova" uždėt. Šiandien jau visai kas kita — toli nepanašų į laikus, kokie buvo trejetą metų atgal: tuomet socijalistus nelabai galėjo kas užkabint, jie buvo ganą galingi. Peržvelgkim šiandien: "Kova", socijalistų organas, beveik visų ant juoko laikomas, dauguma jį net vadina "Kovapalaike" ir nenori skaityt. Redaktorių nepripažįsta redaktorium.... — tai "mūsų vargai mūsų bėdos".

Teko man but ant socijalistų gan nemažos kuopos susirinkimo, kur beveik visi bėdavojo, kad Sąjunga turėsiant pult dar žemiau, nes neturint iš ko išsirinkt redaktorių. Tikrai "Kovos" įtekmė puls da labiau, mat J. B. S. savo pažvalgų siaurumų labai neužganėdina darbininkų klesos.... *Juodulinkas.*

Šviesos spindulys.

Da vienas tėpterėjimas pudra, ir mergaitė, stovinti prieš veidrodį, nusišypsojo pakakinta atspindančiu paveikslu. Ji pusiau atsigryžo į tarnaitę, kad pasigyrus, bet greitai vėl nusisuko, pamačius jos šaltas, nepritarančias akis.

Tarnaitė buvo jau girdėjus žodį *Šviesos Spindulys*, kuriuom buvo vadinama ties veidrodžiu stovinti mergaitė.

Šviesos Spinduliu ji buvo pakrikštyta anksti vieną rytą kavinėje už tai, kad jos skaistus, visad šviečiantis veidas, mėlynos akįs ir spindulingas nusišypsojimas, vargo visai nepaliestas, buvo ištikro kaip šviesos spindulys tarp tų kitų veidų, ant kurių ištvirkimas paliko savo niekad neužmirštinas ir neišnaikinomas žymes.

Pasaulyje, kuriame buvo taip mažai gero, ji nepažinojo blogo — ji buvo vaikas, nemorališkas vaikas, laukiantis mokytojaus, kuris niekad neatėjo, nes yra labai mažai mokytojų prieinančių pas besužiningą ir pasekmingą ištvirkimą.

O jai puikiai sekėsi — aplink ją žibėjo linksmybės pašvaistė, tos linksmybės, kuri yra taip brangi kiekvienam sluogsniui draugijos. Kada ji kur nors būvodavo, rimti vyrai pamiršdavo jog akcijos nupuola, jog turtai ir garbė dingsta, pamiršdavo viską ir nematydavo nieko prieš savim — tik jos dailų linksmybės pilną veidelį.

Jos ūmus, skambus juokas buvo nepergalimas ir traukė vyrus prie jos, net ir moterįs, nejučioms jam atsiliepdavo, nors kaip kada ir žiūrėdavo į ją su neišreikštais lūpomis klausimais — kaip galėjo ji toki būti?

Šį vakarą ji buvo apsirengus švelniais pilkais, ilgais rūbais, kurie apie ją vyniojosi kaip koks švelnus pilkas debesėlis. Didelė pilka skrybėlė, paslėpė jos vaikiškus geltonus plaukus, kurie, lyg norėdami išbėgt, šen ir ten gerbeniavosi ant jos kaktos. Bukietas raudonų rožių, surištų su pilku šilkiniu raišteliu, atsirado jos ran kose. Gėlės, kokios jos nebūtų, visados priduodavo jai paskutinį švelnų papuošimo brūkšnelį.

Kada jau buvo kavinėjė, linktelėjus užveizėtojui nuėjo prie pačiame viduryje stovinčio stalo, kur sedėjo trįs vyrai ir viena moteriškė.

"Spindulys anksti atėjo savo varduvių vakaran" linksmai prašneko vienas iš trijų, atsistodamas ir paduodamas jai kedę. Kada gėrimai buvo jau ant stalo, visi žiūrėjo į Spindulį ir laukė.

"Štai už sveikatą populiariškiausios, ir linksmiausios "Varduvių Mergaitės" — manęs!" ji prašneko, atsikeldama ir paliesdama jų stiklelius su savo. Taip pradėtas vakaras traukėsi tolyn: Šįjo toastai po toastų, dainos po dainų; "Spindulio" veidai raudonavo ir akįs žibėjo; jos juokas skambėjo ir sklido, kaip pasidabruotos vilnįs ant jūrių, ankstybam, saulėtam ryte.

Pagalios visos akįs buvo padėtos ant vidurinio stalo, ir Šviesos Spindulys, karaliavo linksmybėje ir juoke.

Taip tęsesi valandos. Vieni išeidinėjo, kiti ateidinėjo. Tik vienas vyras, ne iš "Spindulio" kompanijos, ištisai per visą vakarą sėdėjo. Jis sėdėjo taip, kad galėjo dabot mergaitę, jai nelabai jį matant. Jis buvo lyg skirtas nuo tų visų kitų, kurie čia maišėsi. Jo akįs buvo tamsios ir mąstančios. Veidas rodė, kad jis pažystąs pasisekimą.

Staiga mergaitė, pakėlus galvą, sutiko jo akis, žiūrinčias tiesiog į ją. Ji nusišypsojo, bet nesutiko atliepiančio nusišypsojimo jo veide. Jis tik šaltai į ją žiūrėjo. Ją lyg kas sujudino, ir jinai užsimanė priverst, kad jis elgtųsi pagal jos norą. Nemąstydama ilgai, ji nulaužė vieną rožės žiedą, ir pamirkius į vyną pridėjo prie lūpų ir numetė ją vyrui, neliovusiam į jąją žiūrėti.

Jis pagavo rožę ir įsidėjo į kišenių. Pakilęs, paėmė kepurę ir priėjo prie jos.

Skaistus mažas veidelis pakilo augštyn su pasveikinimu. Akįs, žavėjančios, pritraukančios, buvo beveik užmerktos; raudonos, pilnos, švelnios lūpos išleido sidabrinį skambesį, kuris traukė širdį prie jos.

"Tamista parangi eit namo?" — tai buvo daugiau palepimas kaip klausimas.

Mergaitės akįs nesuprantamai nusistebėjusios, atsidarė plačiai. Veidas pabalo, ir juokas pradingo nuo vaikiškų lūpų; ji sedėjo žiūrėdama į ji, lyg nusigandus. Staiga akyse užgimė koki tai nauja šviesa, degė ir didinosi — galinga meilės šviesa.

Šviesos Spindulys atsikėlė ir be žodžio be atsisveikinimo išėjo su tuo vyru iš kavinės.

Kudykis atrado savo mokytoją — *Meilę.*

* * *

Ir todėl, kad ji nepažinojo, nesuprato blogo, *pasaulyje "blogo"*, jai niekad neatėjo į mintį abejoti Karlo siekius kaslink jos. Jis jai parodė savo idealus gero ir blogo, o ji juos priėmė be klausimų: jie buvo jo, todėl ir jos. Senobinį gyvenimą ji paliko ir užmiršo suvisai lengvai, todėl gal, kad jis *jos* niekad tikrai nepalietė.

Kad kas būtų paklausęs jos, kodėl jį tikisi jog jis ims ją už moterį, ji būtų nusistebėjus, vienok atsakius ramiai: "Todėl, kad tai yra doru".

Ji niekad nemanė, kad jis gal nenorės turėt ją už moterį, kad jis jos nelaikė už dorą moterį.

Vieną syk jis jai pasakė, kad jis turės važiuot į kitą vietą — toli į vakarus su reikalais ir nori ją su savim paimti. — Kad turės prasidėti jų gyvenimas sykiu.

Nuo to laiko mergaitės mintįs buvo lyg sparnuoti paukščiai, kurie skrajojo apie vyrą, jos meilę. Ji pradėjo suprast stebūklingą žodį — *namai* — ir tankiai siuvant ji tyliai tuo žodžiu kvėpavo, ir siuvinį paleisdama iš rankų svajojo. Jos meilės pilnos akįs matydavo meilės reginį — o tai būdavo — "Namai".

Ji jam niekad neminėjo apie jų apsivedimą. Ji sakėsi žinant, jog jie apsives išvažiavimo dienoj. Bet su laiku jai atėjo noras apsivest, visai baltai apsirengus.

Vieną vakarą jį išleidus, jai atėjo puiki mintis. Ji netikėtai jį nustebins jų viestuvių dienoje, pasirodžius baltuose rūbose, kuriuos ji pati savo rankom pasius.

O kaip jai buvo sunku nepasakyt jam apie tą jos "Didelę Paslaptį", kada ji diena po dienai augo jos rankose. Kitą syk ji turėdavo užspaust ranka lūpas, kad tik nepasakius jam. Ir jos akįs taip spindulingai žibėdavo, lūpos taip linksmai juokdavosi, kad jis išeidavo vis daugiau ir daugiau į ją įsimilėjęs.

Ta diena atėjo. Viskas buvo prirengta. Jos skrynios supakuotos, užrakintos ir laukė išvežimo. Paskutinis pabučiavimas giliai slėpėsi "Didelėje Paslaptyje".... Sviesos Spindulys, stebuklinga, didi, naujai atgimusi, stovėjo laukdama savo numilėtinio, apsirengus ilgais baltais rūbais.

"Ar jau susirengei, mano miela?" klausė jis bėgdamas lipiniais augštyn.

Ji stovėjo tyliai, ištiestom jo link rankom ir laukė.

Jis jėjo ir sustojęs susiraukė, nusistebėjęs, nesuprasdamas visai, kodėl ji taip neparankiai apsirengus į kelionę.

"Karlai!" ji sušuko, meilė ir ašaros ir džiaugsmas girdėjos jos balse. "Ar nepatinka tau? Juk tai mano "Didėji Paslaptis", — mano vestuvių rūbai!"

"Vestuvių rūbai — *Tu* su baltais vestuvių rūbais?" Jo visai neslepiama ironija ir pašiepimas palietė jos širdį pirmiaus, negu ji suprato žodžių reikšmę.

Jos akįs jieškojo jo akių ir suradusios laikė jų žvilgesį prieš jo valią: jose ji išskaitė sau atsakymą ir jos rankos nupuolė sunkiai. Visa mažutė figura, lyg nuvytusi gėlė nusviro.

"Tu sakai.... sakai, kad tu niekad nemanei su manim.... apsivesti". Žodžiai puolė be gyvybės, be reikšmės.... ji turėjo juos sakyt, nors ir žinojo jų bereikalingumą.

"Apsivest su tavim?" Nusistebėjimas skambėjo jo balse. Bet matydamas skaudėjimą ant jos veido, ir nenorėdamas jos jokiu būdu prarasti, jis priėjęs artyn, norėjo ją apkabint.

"Ne" prašneko ji tuo pačiu apmirusiu balsu, palengva traukdamosi nuo jo.

"Bet Spinduly, aš myliu tave — myliu tave — argi tai tau nieko nereiškia? Tiesa man neišpuola su tavim apsivesti. Mano vardas, turi būt nesuterštas, bet kaip tu galėjai to tikėtis? Męs išvažiuosime toli, toli į vakarus, kur mus nieks nepažįsta ir būsiva taip pat linksmu, mieloji, taip pat linksmu."

Mergaitė vis da stovėjo nekrutanti, nekalbanti.

"Męs būsim sykiu, Spinduly. Argi tai tavęs suvi. nepatraukia? Jaigu tu mane tikrai mylėtum, tai tu nieko nepaisytum. Kodėlgi tau tai galėtų apeit? Rodos lyg tu nebūtum prie to pri....".

"Eik!" ji pakėle ranką, lyg norėdama sulaikyti skaudų smūgį.

"Spinduly, traukinys išeina už valandos. Aš tavęs lauksiu iki paskutinei sekundai. Aš nenoriu tau argumentuot. Tu žinai kur reik ateit, jaigu norėsi". Išeidamas jis uždarė duris.

Ji suslido į krūvą ant žemės.... — mergaitė metuose, gražia išvaizda ir draug suaugus, pasentusi moteris, kovojanti tarp meilės ir vos pradėto pažinimo — gero ir blogo.

Kova prasidėjo, ir vis viena jau kuri pusė laimės, kur pergalė bus, "Šviesos Spindulys" užges ant visados. *Koketka.*

Laiškai į Redakciją.

Mylimoji "Lietuvos" Redakcija!

Šitąjį ir pereitąjį metą lemta buvo mūsų šeimynai susilaukti linksmių ir šmurgnių pasekmių visokių jubilėjų. Prisipažįstame, kad žmonės, nė prašomi, nė kurstomi, padarė mums asabiškai daug daugiaus linksmumų, negu mes tikėjomės ir atsilyginti įstengsime. Rasi męs esame vienintėliai tarpe gyvųjų darbininkų ant lietuviškos dirvos — jaigu mums būtų leista taip pasivadinti,—kurie pergyvenome taip širdingą prijautimą sągentainių, tautiečių. Aš nepaisau, nė mano šeimyna, anų nemalonumų, kurius parengė kuningų klika Plymouthe, Brocktone ar kur kitur. Susipratusiejie lietuviai tose valandose neprisidėjo prie nedraugų rengiamos riaušės. O tatai mus ypatingai džiugina: Kuningija mus nekenčia, ir męs niekо labo nuo tos luomos nelaukiame; bet džiugina mūsų širdis, kad liaudis eina su mumis ir męs su liaudžia. To susilaukti troškome nuo pradžios savo darbavimosi, ir tuomi labiaus patenkinti esame rezultatais šiandien.

30 d. rugsėjo sukako 25 metai mūsų šeimyniško gyvenimo — mano ir Aglės. Ne dabar yra laikas nupiešti sunkenybes pakeltas ir vargus pergyventus, bedirbant mums iš draugės labui lietuvių kaipo tautos, bent Amerikoje, pabudinimui iš gilaus tautiškojo miego. Žmonės, kurie gyvena Amerikoje nuo 10 metų atgal, nė įsivaizdinti negalėtų pergyventų naštų, nes šiandien rodos jau ne tie patįs žmonės, kurie lietuviais save vadina. Nebturime vaidų dėl tautybės, dėl tikėjimo, dėl lenkiškų pastangų, dėl apšvietos ir mokslo, koikus vaidus turėję esame. Šiandien turime prakalbas, susirinkimus, koncertus, teatrus ir tt. be supuvusių kiaušinių svaidymų, be akmenių ar revolverių kišeniuje, rods tik dar kartais pertraukiamą barniais tulų pasigėrėlių ar aklų įrankių kuningijos. Taip šiandien tik kuningija, ypatose Milukų ir kitų lošia rolę senesniųjų nesusipratėlių. Pareis laikas, kad ir tie mūsų išsigimę broliai liausis netikusią rolę lošę; priversti bus pačios liaudies stoti už tikrąjį sągentainių apšvietimą, už mokslą, už suartinimą visų tautiečių ant dirvos lietuvystės ir brolybės, nežiūrint į skirtumus tikėjimų ar netikybos.

Sukaktuvių dienos vakare atėjo Lietuvių Scrantono choras ir padainavo nemaža lietuvišką dainelių. Tarpe kitų, mums ypatingai širdin puolė tautiškas hymnas ir tyčia sukaktuvėms parengta daina, kurią sueiliavo p. Jurgelionis, o meliodiją suderino p. Petrauskas. Pirmu sykiu tą dainelę chorui užtraukus, mums ašaros išriedėjo; todėl nesistebėsite, jaigu bent žodžius čion įrašysimė.

Valandėlės, valandėlės....
Šimto metų bertainėlis
Taip prabėgo nejučia....
O tais metais daugel dėjos
Kilo naujosios idėjos:
Mus tėvynei aušra švito,
Ir sūnums šviesos daug krito,
Per mus Joną su Agle!
Valandėlės, valandėlės....
Šimto metų bertainėlis
Taip prabėgo nejučia....
Ir šiandieną sukaktuvės,
Šviesios, linksmios pagerbtuvės
Bendro darbo mūs tėvynei,
Atginimo jos gadynei,
Mūsų Jono su Agle!
Tegyvuoja-gi ilgiausiai,
Kuo ilgiausiai, laimingiausiai
Mūsų Jonas su Agle!

Lenkiame galvą visuomenei ir draugams, manydami, kad mus daugiaus pagerbė negu męs užsipelnę esame! Negalime neišturti padėkos žodį ir p. Cousins, mokytojui choro, kurs podraug yra choro vedėju čionykstėje augštesnėjė mokykloje. Geresnio palinksminimo nebūtų galėjęs turėti nė p. Roosevelt'as.

Be dainų, buvo dar keletas kalbų, kurias malonėjo pasakyti pp. Živatkauskas, Valentinavyčius, Račkauskas ir kiti, ištardami savo nuoširdų prijautimą sukaktuvių susilaukusiems. Draugai ir draugės įteikė Šliupui lazdą su sidabrine rankena (lyg atsimindami kad pereitą žiemą, ledu eidamas, puoliau ir nusilaužiau ranką; mat, kad dabar turėčiau kuomi pasiremt!), o Šliupienei p. Teleišai dovanojo sidabrinę vazą, kitі vėl prisiuntė bukietus gėlių ir tt.

Negalime čion praeiti pro šalį nepaminėję ir-gi telegramų:

"Sveikinu susilaukusius sidabrinės svodbos dienos. Linkiu susilaukti auksinės ir deimantinės svodbų". Mikas Petrauskas, Chicago, Ill.

"Širdingas pasveikinimas siunčia Tamistų sidabrinės svodbos dienoje". "Lietuvos" redakcija ir išleistuvė.

"Hearty congratulations! May we all live to celebrate your golden anniversary", Mr. and Mrs. Bradchulis, Chicago, Ill.

"Lai gyvuojat du syk tiek metų laimėje didžiausioje šeimynoj savo, ir ko tik širdis dora gal velyt, šiandien Jums skiria — Teleišai", Scranton, Pa.

"Accept congratulations, hoping You live to enjoy your Golden Wedding" Mr. and Mrs. J. Czaikowski, Scranton, Pa.

"Širdingiausius linkėjimus" Keistutis, Chicago, Ill.

Laiškais sveikinimus prisiuntė p. Jurgelionis su žmona, iš Chicago, Ill. p. Vincas Jankauskas iš Brooklyno, N. Y., p. A. Ramanauskas ir žmona, iš Lawrence, Mass., ir kiti.

Galiaus, svečiams išsiskirsčius, atėjo tėlegrama nuo d-ro Antano Rutkausko šitokia: "Trokštu, kad judviejų nunokęs protas vienytų krinkančius Lietuvius su širdžia ir galva Lietuvos, su Dailės ir Mokslo Draugijomis Vilniuje. Judviem, gal-but, likimo lemta perliudyti atskalunus ir asmens garbintojus, kad visi judviejų ideėlai yra nuolankiais tarnais didžiojo Lietuvių tautos ideėlo, judviejų kulturinis darbas, jaigu bus neapkrikštytas partijos vardu, tiks visiems Lietuvos vaikams ir išauklės tolerantiją vieton dabartinės savitarpinės kovos, silpninančios vienybę Lietuvos, kuri yra netinkanti judviejų titului "Lietuvos Mylėtojai". Todėl judu paduokite draugiškas rankas ir jūsų neapkenčiamiems ilgaskverniams, kurie tik ne išgamos. Velinu judviems sveikatojė sulaukti auksinį ir deimantinį paminėjimą jūsų sutuoktuvių ir galiausiai garbingą vietą Lietuvos historijoje", A. R. Chicago, Ill.

Visiems gero linkintiems sakome nuoširdų ačiu! O p. Rutkausko troškimus nežinome, ar išpildysime: 1) vietą Lietuvos historijoje užsipelnyti gali tik žmonės su augštesniais gabumais ir kiltesniais darbais, negu męs turime ar atlikę esame; 2) nematome, kaip galime kuningams ranką draugiškai paduoti, kada jie purtosi ir piktinasi (pvd. Plymouth, Brockton, Philadelphia, Scranton etc.), ir 3) Lietuvos ideėlams męs nuoširdžiai prijautėme ir prijaučiame, ir dirbami lietuvių pakylėjimui Amerikoje kaip kultūriškai taip apšvietoje, męs tariamėsi atlieką viską, ką širdis ir protas mūsų liepia. Daugiaus neįstengiame!

Ne kas-žin ką turėjome parengę namie paminėjimui sukaktuvių. Svečių prisirinko bent į 50 ypatų. Męs priėmėme visus nuoširdžiai, o svečiai teikėsi mus padžiuginti dainomis, kalbomis, šokiais, dovanomis ir gražiu apsiėjimu. Už tatai tariame visiems nuoširdžiai — ačiu!

Galiaus pridursime, kad merginos ir moters sudėjo $5.00, o šiaip svečiai ir namiškiai — $3.67, kurie tai piningai tapo persiųsti kaipo auka Tautiškam Namui Vilniuje, rankosna Dro J. Basanavyčiaus.

Su tikra pagarba
Šliupas ir Šliupienė.

Scranton, Pa.
3. X. 1910.

P. S. Malonu buvo skaityti "Lietuvoje" pritarimas įsteigimui "amžinosios stipendijos", kurią redakcija mėgina surišti su mano vardu ir kuriai nuo savęs paskyrė 25 dol. Apie vardą man netiek rūpi, kiek apie pačią stipendiją. Juk jau laikraštininkų Brooklyne suvažiavimas iš dėkos Žalgirio pergalės sukaktuvių sudėjo tai lietai 16.25. Beto pas mane yra $45.36, likę nuo paaukotų Siberijon išguitam, o paskirti "amžinajai stipendijai"; nuo Scrantoniečių gauta ir-gi $3.50. Visu labu $90.11.

Tai-gi graži pradžia jau tapo padaryta; reikėtų tik kad visuomenė malonėtų piningiškai prisidėti, tad nė netruktų ilgai, kaip fondas "amžinosios stipendijos" ne be svajone butų, bet tikru faktu. Ypačiai prašomi yra laikraščiai tą reikalą paremti.

J. Šliupas.

Kas manoma ir rašoma plačiame pasaulyj.

William James

Nesenai (26 rugpj.) mirė didelis Amerikos mintytojas profesorius William James (Džėms). Buvo jis bene pirmutinis Amerikos filosofas, kurio gilias nuomones dabojo manantis svietas. Galvojanti Amerika skaito jį savo idealu sutvertoju ir geriausiuoju išreikštoju. Jo veikaluose, ypač paskiausiame *Pragmatism — a new name for old ways of thinking* (Pragmatizmas — naujas vārdas seniems manymo keliams) atsispindi gyva ameřikėniškoji dvasia.

William James buvo vienas pirmutinių, kuris apskritąjį tvirtinimą, kad žmogaus sužinia (conscientia) susikrauna iš daug daugiaus ko, negu minties, ir yra daugiaus negu protas žmoniškojo "aš" liudytoja, — bandė ištirti ir parodyti moksliškai, ir savo įsigilinimais į žmogiškos "subconscientios" srities, įnešė daug naujo mokslan apie žmogaus dūšią.

Niekas gal būt taip aštriai taip smulkiai, kaip William James, netyrinėjo, kame baigiasi žinojimo ribos ir kame prasideda jausmo bei tikėjimo sritis, o vienok jis manė ir sakė, kad *mums geriaus* yra tikėti ing ideją negu pasilikti abejonėje ir nematyti jokios tinkamos intikėjimui idejos. Veikimą kad ir vien tikėjime matė jis esant pagelbėtoju teisybės jieškojimui.

Apie W. James gražų straipsnį yra parašęs Edwin Bjorkman laikraštyje *Review of Reviews;* augštą pagarbą W. James'ui atiduoda prof. Ferrero straipsniu į Paryžiaus laikraštį *Figaro*. Anot jo, "Pragmatizmas" suteikia Eurovai pirmą praktiškąjį pamatą suaikyti dabartiniems religiškiems, filozofiškiems mokslo ginčams.

Dabartinė Japonų dailė

Yra gan gerai žinoma senobinė japonų dailė. Ne viename muzėjų galima matyt savotiškus japoniškus dailės dalykus: puodus, vazas, drakonus, labai smulkaus drožymo. — Antroje pusėje devynioliktojo amžiaus Japonijoj padarė užmazgas naujoviškoji dailė. 1873 m. Viennos parodoj buvo išstatyta kėletas teptų japoniškųjų paveikslų, stebinusių žiūrėtojus savo subteliškaja technika. Dabar jau japonai dailininkai pradeda dalyvauti Paryžiaus, Londono ir kitose parodose. Vienas japonų prof. Jo Harada nesenai laikraštin *International Studio* parašė straipsnį apie japonų dabartinę dailę. Anot jo, japonų smulkus paveikslų atidirbimas nereiškia fotografiškumą. Japonai dailininkai labai atidžiai įsistebį į gamtą ir tik po nuodugnių observacijų dasileidžią savotiškų gamtos aiškinimų savo paveiksluose. Japonas dailininkas visuomet bando įdėti piešinin tik pačią esenciją to, ką jis yra pastebėjęs gražaus gamtoje. Japonų paveikslai tokiu būdu patampą poemomis be žodžių ir šitame esąs japonų dailės idealas.

Techniškai japonai tepą kuomažiausiu brukšnių skaičium. Upę nutepą vienu vingiuotu brūkšniu, kaimą dvejais ir trejais stogų pažymėjimais tarp miglos ir tt. Japonai tepa paveikslus neišpasakytai greit. Vienas japonas dailininkas Fukui Kotei vieną vasaros dieną nuo 5 ryto iki 7½ vakaro nutepęs 1224 paveikslų, kuriuos visus išdalinęs atlankiusiems jį svečiams.

Prof. Harada išskiria dvi japonų dailininkų pakraipi: rytiečius (Tokyo) ir vakariečius (Kyoto). Rytiečiai tepą savo paveikslus "daugiaus galva (protu) negu rankom", vakariečiai "greičiaus rankom negu galva". — Tokyo ir Kyoto miestuose yra dailės mokyklos. Tokyo mokykla turi apie 700 studentų.

Ar kalba bezdžionės?

Amerikėnas profesorius R. L. Garner visą savo gyvevenimą padėjo bezdžionių ir kitų gyvų sutvėrimų kalbos studijoms. Kokia dvidešimts metų atgal jis pagarsino savo vienutinę šios rūšies knygą "Speach of monkeys", kurioje išguldė daugybę indomių faktų iš gyvulių ypač iš bezdžionių pajautų ir supratimų srities. Jaigu jau ne ko kito, tai meilės, atjautimo bei supratimo gyvulių iš tos knygos galima daug pasimokinti. Jau anuolaik prof. Garneris tikėjo jog bezdžionės galį kalbėti. Kad geriaus parsitikrinus, jis nuvažiavo Afrikon. Ten gyveno vien tarp bezdžionių ir daugybę jų (dvidešimts dvi) buvo prisipratinęs. Ilgų metų inkirųs studijai (su fonografo pagelba) patvirtinę jo spėjimus: bezdžionės susižino su tam tikrų garsų pagalba — taigi jos turi savo kalbą. Garneris daugiausia ištyręs šias bezdžionių rūšis: *Anthropopithecus calvus, Cercopithecus nictitans* ir *Cercopithecus ludio*. Daugybės bezdžionių garsų beveik negalima išreikšti mūsų raidėmis. Keletą šių garsų vis-gi maž-daug panašiai galima esą parašyti. Rūšis *calvi*, leiskim, žodį "taip" savo kalboj ištarią panašiai į "hwha", išleidžiant balsą per nosis. *Nictitans*, ilgavuodegių ir baltanosių bezdžionių rūšies garsai-žodžiai, prof. Garnerio ištirti, esą maž-daug tokie:

qhui ..... reikia, noriu, duok.
our'h ..... kur tu esi?
eu-nh ..... čionai.
khi-iu ..... atsargiai, saugokis!
khi-iu-hou ..... atsitraukk.
a-ou-hou ..... gvoltas, bėgk!
chu-h ..... cit! kas čia?

Bezdžionės *ludio*, giminaitės *nictitans*, turi truputį kitonišką ištarimą. Prof. Garneris esąs ištyręs. tik šiuos penkis jų kalbos žodžius: *ekė* — "kas? kas tai yra?", *ki-ûh* — "aš noriu; duok", *kri-i?* — "kur?", *kû-kû* — "čia", *ahr-r-r* "pavojus!" arba "dabokis!" (Paženklintos akcentais raidės ištariamos esą labai panašiai kaip pas prancūzus su tokiais jau ženklais raidės).

Prof. Garneris atsivežė iš Afrikos mažutę bezdžionę Suzie, calvų giminės, ir su ja kontinuosiąs savo studijus. Suzie suprantant kokius dvidešimts tris žodžius žmonių kalbos. Garneris tikįs, kad ji, paaugus, išmoksiant ir kalbėti žmogiškai: sudėjimas kalbos organų pas bezdžionę visai beveik toks pat kaip pas žmogų ir bezdžionė, kalbėdama savoj kalboj, vartoja juos panašiai kaip žmogus. Tat, jaigu ji supranta žmonių tariamus žodžius, nematoma kliūčių, dėlko ji negalėtų išmokti pati juos ištarti.

Biblijos prasiplatinimas

Nei viena kninga nėra taip prasiplatinus pasaulėje, kaip Biblija. Laikraštis *Homiletic Review* duoda skaitlines, kiek buvę išplatinta Biblijos pereitais metais. Britiškoji biblijinė draugija spausdinus bibliją keturiuose šimtuose kalbų. Kas sevaitė Oxforde buvę spausdinama po 20.000 egzempliorių. Tarp kitų buvo išleista 428.000 egzempliorių chinams chinų kalboje. Amerikos biblijinė draugija pereitais metais išplatinus 2.153.028 Biblijos egzempliorių; aštuonios įvairių tautų biblijinės draugijos išleidę pereitais metais 11.378.954 egz. — Rašąs šią apžvalgą C. S. Cooper toliaus sako:

"Didžiausiais klausimais pirm visko yra: ką ištikrųjų reiškia šis pasaulis? Ar yra Dievas mano Tėvu ir ar galiu aš Jo globai pasivesti? Ar žmogus yra mano brolis ar mano neprietelius? Ar esu aš nemirštanti dvasia? Ką reik manyti apie Kristų?—Bet šitie klausimai yra Biblijos klausimai. Jie nėra traktuojami tokioj pilnybėj ir su tokia tikrybe jokioj kitoj literatūroj, kaip jie yra traktuojami Biblijoj. Šitie klausimai nepriklauso nuo rasės, tautos ar tikėjimo. Ar žmogus yra confucianistas, ar buddistas, ar brahmanas, ar žydas, ar krikščionis, jam šitie klausimai yra dideli, nes jie yra žmonijos klausimai — gyvenimo klausimai."

Šito dėlei, sako, Biblija taip besiplatinanti ir šito dėlei ją reikią turėti kiekvienam.

"Roadtown"

"Roadtown" (keliamiesties). Šitokiu antgalviu Edgar Chambless New Yorke nesenai pagarsino kningą, kurioje išdėsto labai originališkas mintįs sulig miestų statymo. Viena, anot autoriaus, miestas turįs plėsties į plotį, o ne augti dangauslink; antra, namai turį eiti vienoj linijoj, kuria turįs būt pratiestas nedaras bildesio geležinkelis. Šitaip statomas miestas galėsiąs duoti visiems tyrą orą; įsikūnyjus šitokio miesto idejai, dingsią visi klausimai, besijungią su miestų augštumu, nešvarumu, nehygieniškumu ir tt.

"Visa natura kribžda gyvenimu". — *Thomson.*

Tikėjimų Istorijos Rankvedis

Su paveikslais

Parašė, bendradarbiaujant kitiems mokslininkams.

P. D. Chantepie de la Saussaye.

Teologijos profesor. Amsterdame,

Vertė J. Laukis

---

juos apgirdydavo gašišu paskui vesdavo į puikų sodną ir ten inkalbinėjo rojiškus smagumus, skatindami sava valia paaukoti gyvastį, idant kaipo kankiniui amžinai džiaugtis tokiomis jau linksmybėmis. Toki žmonės vadinosi fidaisais (patys save aukojančiais); jie tankiai apturėdavo nuo bendrijos viršininko paliepimus susekti vieną ar kitą galingą priešą ir prie progos jį nudaigoti. Be to bendrijos viršininkas galėjo teipgi daryti malonę savo galingiems draugams ir tuom juos prisirišti; šitai, jei jiems reikėjo atsiliuosuoti nuo asmeniško priešo, taip jis davė jiems savo žmones, kurie pildė pavestą jiems reikalą teip sąžiningai, kaip ir kad veikdami prieš bendrijos nevidoną. Pertai assasinai įgijo baisią galybę ir galėjo teip ilgai laikytis ir net tvirtai įsigyventi Syrijoje, kur su jais susipažino kryžeiviai. Apkalbėti tikėjimiškus assasinų suopročius matome bereikalingu; gana bus pastebėjus, kad jie visaip stengėsi alegoriškais aiškinimais parodyti savo pažiuras teisatikiškomis mahometoniškomis, dėlko pas vietinius raštininkus jie paprastai vadinama batinidža, vadinas, žmonėmis, pripažystančiais vidurinės, paslėptos prasmės buvį greta su paprasta, visiems prieinama. Šitoje, prasmėje Rytuose, pav., Syrijoje iki šiolai yra izmaėlitai; Syrijoje jie iš dalies vadinama metavilais, kas reiškia tą patį, ką ir batinijai, bet kruviną pirmųjų laikų amatą jau jie pametė. — Tulą laiką matėsi, jog šiitai laikysis tolygių išklydimų, nes su dvyliktuoju imamu, kuris, kaip jie tvirtina, nemirė, tik iš mirtuolių akių išnyko požeminiu taku Samarroje 941 m., pasibaigė žemiškų imamų eilė. Nuo to laiko šiitai tiki tik į paslėptojo imamo buvimą ir tuomi atidarė kelią į apgavybę tiems žmonėms, kurie sakėsi su juo susinešą. Bet, vienam apsirikimui sekant kitą, šiitai, galiaus, nors ir nenužudė visiškai vilties, kad imamas by valandą gali ateiti Machdi paveiksle, bet jie ramiai priprato laukti to laiko, tuo tarpu gi stropiai užlaikė vienintėliai tikrą mokslą, vadinas, tą, kuris buvo perduotas jiems imamų. Šiitai atmetė sunnitiškų padavų rinkinį ir tvirtimo, jog tik Dievo apšviesti imamai gali perduoti ir aiškinti savo viršininko, vadinas, pranašo mintis. Tokiu budu šiitai turėjo savo nuosavus kanoniškus rinkinius, kurie istoriškos tikrybės prasmėje toli šaukia prieš sunnitiškus, ir tankiausiai net gali buti pavadinti megzdžiojamais. Abelnai imant, jie nė tikėjimo moksle (išskiriant klausimą apie imamą), nė tikėjimiškame įstatyme nesutvėrė nieko originališko ir svarbiausiuose dalykuose susitaiko su sunnitais. Tas kas juos skiria: mokslas apie dvasios sulaikymą (Ketman) ir samdomasis viečius nėra jų garbei; perdidelis imamų garbinimas teipgi neprisidėjo prie jų tikėjimiško vystymos. Bet męs klystume, jei drauge su A. Muelleriu panorėtume išaiškinti šiitų atsiradimą vienatinai ir visiškai persų tautiška neapykanta arabų ir imtume juose matyti tik įstatymiškosios teorijos atstovus, panašiai tam, kaip tulos prancuzų partijos pripažysta Liudviką XVII ir Napoleoną II. Nėra ginčytina, kad šita neapykanta tikrai buvo ir gal but imamai uždengė persams tautiško pažeminimo periodą po arabų valdžia, vienok svarbiausiu motyvu šitoje dėstyje yra įgimtas persams palinkimas prie dievinimo žmonių, arba, gal, reikalas per tarpininkus prisiartinti prie abstraktiško islamo dievo. Prietam šitų padorių žmonių kančios šiitams turi išdalies tą pačią prasmę, ką krikščionims mąstymas apie Kristaus kančią. Jos suteikė tikėjimiškai dramatiškų vaidenimų atsiradimo priežastį, kurie visur su dideliu gaivumu iškilmingai yra persų daromi Guseino myrio dienoje (10tą mugarrama). Labai gali buti, kaip tą ir tvirtina, jog šitos tikėjimiškos ir tautiškos šventės paprotys siekia pirmapradinę senovę ir savo pradžią kaltas dar stabmeldybei. Bet gi pirmapradinė jos prasmė yra visai išnykus pas šiitus, kurie kankyniškoje Guseino mirtyje mato žmonijos, ar greičiau iraniškos žmonijos kančių atsimušimą.

Tuot arpu nemaža laiko perėjo, kol šiitams pasisekė atsigauti. Nors juos ir rėmė budžidai ir iki tulam laipsniui fatimidai, bet po arabų užstojus turkams, pergalė sunnitiškos tiesatikybės buvo pilna, nes šiitai, teisingai, kariškai tautai buvo priešingas neaiškus mokslas ir dvasiška paslaptis. Po mongolų valdžia, nors aplinkybės kiek ir pagerėjo, bet tik prie safavidų dinastijos, valdžiusios Persijoje nuo 1499 iki 1736 m., šiitybė tapo valstybiniu tikėjimu. Tos dinastijos įsteigėjai šeich-Zeif-ed-din Išak ir Šeich Cheider, kurie savo pradžią veda nuo septintojo imamo Muzos, skaitėsi net sufitiškais šventaisiais, Izmaėlius gi, Chadeiro sunus, priėmė karališką prievardį. Iš persekiojamų šiitai tapo dabar persekiotojais; jie vedė tikėjimiškas kares su sunnitiškais užbekais ir turkais-osmanais, prie ko abi pusės rodė baisų žiaurumą kitatikiams, teip kad senoji pykestis, buvusi terp dviejų islamo pakraipų nuo to laiko stojosi nesulaikoma ir išaugo iki fanatybei. Tarytum su afganiškuoju užkariavimu valdant šachui Nadirui (1736—1747) persiškiems sunnitams užstojo geresni laikai, bet šito valdovo gerinimo bandymai jų naudai suiro dėlei priešingo tautiškos partijos veikimo.

Abelnai tikėjimišką šiitų padėjimą galima pavadinti liudnu. Mullos, kuriuos galima pavadinti islamo rabinais, tankiausiai yra be apšvietos ir fanatikai, teip kad su dideliu vargu gali atlikti paviršutines pamaldos formas. Dievotumas pas šiitus tankiausiai yra nuduotas, netikybė gi — esmeniška vidurinė ypatybė; teisingumo jausmas, tarytum, visai išnykęs pas šituos žmones, jiems patiems to nejaučiant; neaiškųs sufybės sakymai visuomet esanti pas juos ant liežuvio, alegoriškosios prasmės ir sistematiškai vartojamas ketman suklaidino protą ir sunaikino dorybę.

Vienok fanatybė pas juos daug stipriaus išsivysčius, negu pas sunnitus, ir niektikybė toli ne retas dalykas; filozofiškos plonybės visuomet randa pasisekimą; bet nieku persas teip nebrangina, kaip nutikusiomis eilėmis, pilnomis nebutų prilyginimų ir kalbos išreiškimų, nė kiek nepaisydamas ant jų piktžodybės, ar nepriderybės turinio.

(Toliau bus).

S. K. Krukovskaja.

Chinija.

Dangiškosios ciesorystės gyvenimo ir papročių vaizdeliai.

Su paveikslais

Vertė J. Laukis

---

chinai. Prie valgio jie numeta savo viršutines jakes ir sėdi vienose kelinėse, iki juostai nuogi. Čia geria arbatą, valgo, muzikos klauso, lošia loštines žaismes, kurias chinai yra dideliai pamėgę, ir linksmai leidžia laiką.

Kiekviename chiniškame mieste yra nemažiau kaip dvylika *šventnamių* — vienas jų yra pašvęstas proseniams. Chiniškieji šventnamiai susideda iš daugybės svetainių ir vidurinių kiemų; šventnamis pastatytas iš visokių spalvų plytų ir atsiskiria nuo kitų trobų savo dydžiu ir ant kampų pakeltais stogais. Kaikurie stogai yra su 2—3 augštais ir papuošti auksylu bei išdrožimais. Šventnamėn veda skaitlingos lipvnės, pritaisoma terasos su fontanais ir sodais, ir visa tas apvesta augštomis sienomis su vartais. Pas vartus sargų pavidale stovi didžiulės stabų stovylos. Šventnamio vidus apstatytas stovylomis iš paauksuoto medžio, mielaširdingais arba rusčiais stabais, kurie turi bjaurią išvaizdą. Didžiajame altoriuje stovi svarbiausių dievysčių stovylos, o prieš jas pilni kvietkų ar vaisių indai, smilkyklos, varpeliai, išrašyti senoviniais parašais, bugnas, skambalas apskelbiąs pamaldos laiką, lazdelės, paskirtos žinavimui, ir šventosios kningos. Visur parašai yra auksinėmis raidemis; nuo lubų nusileidžia didžiulės apskričios žibyklos su parašais dievo garbei, kuriam šventnamis yra pašvęsta. Kadangi chinai savo triobų ir šventnamių nemėgsta taisyti, tai jų šventnamiai, nežiurint į paauksavimą ir išdrožimus, padaro įspūdį lyg kad apleistos užmirštos vietos. Kaikuriuose šitų šventnamių kambariuose keleiviai randa prieglaudą; tam tikslui jie turi atsinešti su savim paklodes, valgomus dalykus ir visus indus.

Chiniškuose miestuose yra taipgi daugelis visuomeniškų triobų vadinamų *pagodomis*. Tris kartus į savaitę rytmečiais susirenka ten turgus. Vidūdienį ir vakarais chinai sueina ten pasikalbėtų apie savo reikalus; ten taipgi jie švenčia savo šventes, kelia dvasiškas iškilmes atsižymėjusių žmonių minėjimui, atvažiavus gi aktoriams pagoda pavirsta į teatrą. Ji taipgi esti užeiga keleiviams, kurie nenori apsistoti viešbučiuose. Chiniškosios pagodos tai visa triobų eilė. Čia randasi ir šventvietė su stabais ir teatrui vieta, arbatinis namas ir mandariniškasis sodas, kuriame visa kas be galo maža: mažyčiai medėliai, mažyčiai liuneliai, kur plaukioja auksinės žuvytės, chinų mylimos, mažyčiai tilteliai su mažyčiais supiltais kalneliais ir trykštuvėliais. Visur išdrožimai, paauksavimas. Pagodų kaip ir daugelio viešų triobų stogai Chinijoje turi užriestus kampų galus. Chinai tiesią liniją skaito tinkamu keliu piktoms dvasioms ir todėl jos išvengia. Užriesti gi kampai neprivalo prileisti piktų dvasių prie trobos.

Netik miestuose, bet ir mažiausiame chiniškame kaimelyje ant kiekvienų 15 kiemų yra *mokykla*. Jau nuo tūkstančių metų yra įstatymas, sulig kurio tėvai yra verčiami duoti apšvietimą savo sūnums. Visi miestai ir visi kaimai turi turėti mokyklas. Todėl Chinijoje nemokšų nėra. Pats nelaimingiausias kuli skaito laikraščius, kurių Chinijoje yra nemažai. (Seniausias pekiniškas laikraštis gyvuoja 1000 metų). Mokytojai yra renkami šeimynų tėvų tarybos ir gauna užlaikymą nuo valsčiaus arba apygardos. Pasiturintieji žmonės savo vaikus mokina namie; bėdinesnieji savo vaikus siunčia į dienines mokyklas; dideliuose miestuose įrengiama vakarinės klasės vaikams, kurie dieną dirba. Chinai mokinasi, skaityti, rašyti dorybės taisyklių, raštijos ir šalies historijas. Chinų kalba yra labai sunki: joje yra tiek raidžių, kiek žodžių. Vaikai išmoksta skaityti tik tuos kelis šimtus žodžių, kurie yra jiems gyvenime reikalingiausi. Chinai skaito nuo dešinės į kairę, rašo teptuku, kurį pavilgo į juodą dažą—tušą. Chinų vaikai pradeda mokintis nuo šešių metų amžiaus; jie iš prigimties yra žingeidūs, klausūs, kantrūs, darbštūs, myli tvarką, rimti ne pagal metų; jiems neužeina nesulaikomas juokas, bet jie ir nepyktauja smarkiai. Mokykloje vaikai turi garsiai ir visi kartu atsakyti pamoką. Tylėjimas yra baudžiama kaipo tingėjimo dėmė. Nusikaltusį baudžia lengvai išeriant per delną su nedidele lazdute iš minkštaus bambuso.

Pabaigęs pradinę mokyklą ir norįs mokintis toliaus turi pereiti tris kvotimus gavimui mokslininko (siutsano) postovą.

Jai mokslininkas nori pastoti mandarinu (viršininku), tai jis laiko augštesnį kvotimą. Šitas kvotimas atsibūva kas trįs metai svarbiausiame provincijos mieste. Išlaikęs augštesnį kvotimą turi teisę užimti valstybinę tarnybę. Svarbiausias ir paskutinis kvotimas atsibuva Chinijos sostinėje, Pekine, atskiraime trobesyj, susidedančiame iš daugybės mažų kamarėlių. Kvočiamieji yra uždaromi tem kelioms dienoms ir rašo rašimus sulig užduotų tėmų. Tik išlaikę šitą paskutinį kvotimą turi teisę užimti augštesnes vietas valstybėje. Augštesnieji chiniškieji viršininkai — mandariniai — nešioja auksinius ar sidabrinius kutelius ant savo kepuraičių. Mokslingumo žyme yra taipgi ilgi nagai.

Apšviestųjų chinų kalba yra mandarinų kalba. Jąja kalbama ir ji visur yra supratama šiaurėje ir viduryj. Pietuose gi yra vietinės tarmės.

SKYRIUS IV.

Chinų tikėjimas. — Konfucijus. — Protuolis Lao-tse. — Niektikybės. — Šermeninės ir jungtuvinės apeigos. — Mokyklos.

Pas chinus yra ne vienas abelnas tikėjimas, bet trįs, kuriuos jie sykiu užlaiko. Apšviesti žmonės, lygiai kaip ir liaudis, augštai gerbia protuolį Konfuciją, gyvenusį 549 m. pr. K. ir palikusį chinams penkias kningas su gyvenimo taisyklėmis. Konfucijaus gimtinė, miestas Kiu-fao, laikoma viena iš šventčiausių Chinijoje vietų. Šitame mieste ir po šiai dienai gyvena šito protuolio ainiai. Konfucijaus šventnamis Kiu-fao'je yra vienas iš puikiausių ir turtingiausių šventnamių Chinijoje. Sienos yra apdėtos brangiomis lentomis su parašais. Čia pat šventnamyje ir apsiaučiančiose jį galerijose yra laikoma lobiai, dievuotųjų chinų dovanos. Apsiaučiančiame šventnamį gojuje auga amžiais įrietėję medžiai, o ties įėjimu Konfucijaus rūman smelkiasi augštyn cypresas, paties mokytojo rankomis pasodintas. Netoliesia nuo rūmo yra augšta kalva — didžiojo chiniškojo mokytojo kapas; šale jo palaidota daugelis chiniškųjų ciesorių.

"Konfucijus, Konfucius! Koks didelis buvo Konfucijus! Nei prieš jį, nei po jo nebuvo jam panašaus!" — taip kalba chinai. Chinams Konfucijus tai įsikūnijimas dorybės, tobulybės, ir išminties. Jis mokino žmones su viršum 2400 metų tam atgal, bet chinai, iki šiol nei per jotą neiškrypo iš jo duotų taisyklių.

Šitai Konfucijaus žodžiai:

"Nejieškokite smagumo ir ramybės, nes šitie jieškojimai patįs pagimdo nesmagumą ir neramybę."

"Neliūsk, jai tavęs nepažysta kiti, bet liūsk, kad pats nepažysti savęs."

"Mylėk artimą kaip pats save ir nedaryk jam to, ko sau negeistum."

Anot Konfucijaus: svarbiausiu žmogaus uždaviniu yra *gerbimas savo prosenių ir guodojimas savo tėvų*. Chinams proseniai yra vistiek ką krikščionims šventieji. Prosenių vėlės, chinų nuomone, gyvena toliaus ir gelbsti gyviems jų ainiams, džiaugiasi jų džiaugsmais ir liūsta drauge su jais jų nelaimėse. Net prasti kaimiečiai žino gerai savo šeimynos historiją iš kartos karton per kelis metašimčius atgal. Pas chinus vedama tam tikros kningos, kuriosna užrašoma visa genealogija, pradedant nuo pirmutinio šeimynos įsteigėjo. Aleivienas chinas gali netik pasakyti prosenių vardus, bet ir išskaityti visus jų gerus ir blogus darbus. Jai blogų darbų būtų daugiau, tai tokį nabašniką išbraukia iš kningos, o tas skaitoma didele bausme chinui. Chinai tiki, jog tokio išbrauktinio vėlė atsiskiria nuo giminių ir bastosi viena.

Šeimyna chinui yra visa kuo. Nėra pasaulyje tautos, kurioje vaikai guodotų tėvus daugiau, kaip pas chinus. Tėviškoji valia yra didelė: tėvas gali savo vaikus parduoti vergijon. Vaikai neturi jokio teisės balso, jiems yra prisakoma visiškas paklusnumas ir begalinis atsidavimas. Didieji sūnaus darbai augština tėvą ir visą prosenių giminę; vaikų prasikaltimai žemina prosenius. Chinų nuomone ištremtasis iš šeimynos, nors ir po mirčiai, skaitoma prakeiktu. Chinui didesnės bausmės kaip prakeikimas nėra ir todėl jie visulabiausiai brangina šeimyniską sandorą, gerbia savo tėvus, guodoja brolius, seseris ir gimines. Sūnus nekaip pasielgią su tėvais yra baudžiami mirtimi, o jų namai yra sunaikinami; to apskričio viršininkai yra atstatomi nuo tarnybės, o moksleiviams užsidaro kvočiamųjų rūmų durįs; vieta, ant kurios įvyksta nusidėjimas, yra skaitoma prakeikta; net jos gyventojai persineša kiton vieton. Neretai atsitinka, kad, tėvams susirgus, vaikai išpjausto sau mėsų šmotus, arba nusikerta pirstus nunešimui jų pas žiniūną ir sutaisymui iš jų vaisto tėvams. Visose chiniškose gatvėse galima matyti antrašai iš chiniškųjų protuolių, primenantieji apie šeimyniškąsias priedermes: čia pasakyta ir apie senelių guodojimą ir apie gerą žmonių sutikimą ir apie rūpinimos vaikais. Nėra tos sankrovėlės, nėra tos smūklėpalaikės, kurios iškaba neišgirtų teisingumo ar dorybės.

Šitai pavyždžiai parašų ant chiniškųjų namų: "Kas gyvena be darbo, tas savo artimą palieka mirti badu". "Nei vienas negali pasivadinti laimingu, kolai pasaulyje yra nors vienas nelaimingas".

Kiekviename mieste yra šventnamiai Konfucijaus atminčiai. Šito tikėjimo kuningų nėra, dvasiškuoju kuningu skaitoma ciesorius; jis neša aukas dangui, žemei, dešimčiai didžiųjų Chinijos kalnų ir upių.

Chinai taipogi augštai garbina kitą savo protuolį — Lao-tse arba Menciją. Lao-tse skelbė nusižeminimo nepageidimo, apmąstymo būtinumą; peikė karę ir skelbė sandorą. Liaudis Chinijoje prisilaiko daugiausiai Buddos tikėjimo, pamokslininkų atnešo iš Indijų. Svarbiausias buddistų prisakais yra šitie: nedaryk savo artimiems blogo, gerbk tėvą ir motiną, neužmušk nieko gyvo, nevogk, nemeluok, negirtuokliauk. Buddistai kankina save, vargina save pasninkais ir maldomis ir dalija savo turtus beturčiams. Chinijoje yra daugybė buddistiškųjų vienuolijų ir šventnamių su baisios išvaizdos stabais, kuriems yra laikoma pamaldos. Yra taipgi daugybė buddistiškųjų vienuolių arba bonzų, kurie gyvena dovanomis arba pelnu iš žemių, tebesančių arti pagodų. Jie veda aštrų gyvenimo budą, maitinasi ryžiais bei daržovėmis ir neturi teisės valgyti mėsą. Chinai jų neapkenčia už tai, kad jie lieka nevedusiais, — chinų nuomone, šeimyna yra svarbiausiu žmogaus dalyku.

(Toliau bus).

LAIŠKAI Į REDAKCIJĄ.

Gerb. "Lietuvos" Redakcija:

39 nr. "Lietuvos" koks tai "viens pirmesnių T. M. D. viršininkų" labai pažįstamu Bagočiaus tonu išvažiuoja su visa tačka purvų ir bando suversti ant manęs. Kad Bagočius senai jau, save besiplaudamas, laisto pamazgas tai ant vienų tai ant kitų, męs jau matėm. Bet indomų, kad "Lietuvos" redakcija, gerai žinodama santykius, įdėjo taip aiškiai šmeižiantį ypatas raštpalaikį (juk ir laikraštininkų suvažiavime rodos buvo tarta panašios rųšies dalykus pirmiaus pasiųsti užkabintoms ypatoms, o tada su pasiaiškinimais, jau leisti laikraštin. Bet męs vis da lietuviškai!....).

"Lietuvos" minėtasis pseudonimas nupliauškia tokius niekus, buk: 1) aš neatidavęs revoliucijai aukautų piningų, 2) buk atsispausdinęs 2000 egz. priklausančių T. M. D. kningų ir 3) buk tomis kningomis mainiaus su Lizdeika Londone.

1. Revoliucijai aukauti piningai senai atiduoti kur reikia ir per kieno rankas reikia. Mano šmeižikas tegul apie tai pasiteiraują pas tam tikrą įstaigą, butent R. R. K.

2. Apie spausdinimą kningelės "Soc. ir darb. kl." ir tuos "2000" jis taip jau sapnuoja. Kiek buvo spausdinta, tai T. M. D. valdyba priėmė. Gali p. šmeižikas pas valdybą pasiteiraut. Jaigu pilnai priėmė, tai čia dalykas ir pasibaigia. Ir jaigu dar būtų buvęs kas tuomet ar dabar neaiškaus šitame reikale, tai yra kvitos, laiškai ir kiti dokumentai, kuriuos peržiūrėjus, būtų tarpe mūsų su valdyba išaiškinta, kas beabejonės ir bus. Ir bus tai rimtu budu, o ne sumaišytais šmeižimais per laikraščius bijančio net pavardės pasirašyti žmogaus.

3. Mainymasi raštų su Lizdeika ar su kitais, yra trečias sapnas. Jokių mainymųsi nebuvo. Mano šmeižikas tur būt yra girdėjęs skambėjimą varpų, bet visai ne toje bažnyčioj, kur jis norėtų: jis mat girdėjo, kad po atspausdinimo kningelės "Soc. ir darb. klausimas" buvo jos išsiųsta net ar dvi skrynios Europon, minėtinai Tilžėn, ant vardo žinomo veikėjo, kurio pavardės čia nematau reikalo minėti. Tai buvo skirta nuo Tėvynės Mylėtojų Dr-jos siuntinys kningų dalinimui jų Didžiojoje Lietuvoj beturčiams uždyką. Ar šitas kningas tenai gavo, tai p. Šmeižikas gali dažinot iš T. M. D. valdybos, kuri turi to viso reikalo dokumentus. Tos kningos buvo siunčiamos su T. M. D. valdybos žinia.

Ant tolesnių šmeižimų neatsiliepsiu. Su pagarba.

J. O. Širvydas.

Už raštus T. M. D. skyriuje "Lietuvos" redakcija neatsako, šita draugija turi savo redaktorių, jai "Lietuvoj" tik paskirta vieta. Tame skyriuje, sulig sutarties, telpa raštai to skyrius redaktoriaus ir draugijos viršininkų atsiųsti.

"Lietuvos" Redakcija.

Gerbiamoji Redakcija:

Manau, jog jums vietiniai dalykai daug geriau žinoma, todėl teiksitės man paaiškinti šį klausimą:

Man pranešta, būk Chicagoj kokiame tai viešame susirinkime išėjus iš kalbos linkui visuotino balsivamo, tarp kitko, kaipo argumentas prieš visuotinąjį balsavimą, buvo nurodyta, jog dėl visuotinojo balsavimo L. S. S. Organas "Kova" jau antri metai be redaktoriaus. Man labai tai keista, nejaugi Chicagiečiai nežino, kad "Kovos" redaktorium yra J. B. Smelstorius. Jaigu jie tai žino, tad kodėl jie J. B. Smelstoriaus nerokuoja redaktorium.

Pasitikiu jog mano klausiman bus atsakyta ir męs suprasime teisingą dabartinio "Kovos" redaktoriaus padėjimą. Su pagarba,

Juozas Žilis.

Mums nežinomas joks panašus viešas susirinkimas, apie kokį Tamstą rašai, nei-gi panašių kalbų nėsame girdėję. Kuo yra p. J. B. Smelstorius organizacijos akyse, tai jos dalykas; visuomenės akyse p. J. B. S. yra žinoma, "Kovos" redaktorius—jis ima ant savęs atsakomybę už laikraščio turinį ir jį matomai tvarko.

IŠ VISUR.

ORLAIVYSTĖ.

Aviatorius M. Tabuteau 4 spalių d. puikiai perskrido Pyrinejų kalnus. Skrido iš Ispanijos pusės iš miesto San Sebastian, atskrido į Prancūzijos pusę Biaritz'o miestan.

Mourmelone aviatorius Henri Wynmalen pasikėlė aeroplanu 9.186 pėdų augštumon. Iki šiol niekas taip augštai pasikėlęs nebuvo.

|| Rosijos ministrų pirmininkas Stolypinas 5 spalių skraidė 10 minučių aeroplanu, kaipo orlaivininko kapitono Maciejievičiaus pasažierius.

|| Prancūziškos valdybos Madagaskaro gubernatorius, Picquie, rengiasi įtaisyti aeroplanų liniją krasos siuntinių važiojimui tarp tos salos ir Afrikos.

|| Peterburge (Maskolijoj) meginant kariumenės orlaivius, pulkininkas Odincev pakilo iki 2083 pėdų augštin, taigi augščiau negu kas nors kitas.

|| Mexike buvo prezidento rinkimai. Išrinko šešiems metams tą patį, generolą Diaz.

|| Už užpuolimą ant amerikoniškų ir angliškų, laikraštininkų persiprašė Vokietijos kancleris ir Berlyno policijos perdėtinis ir pažadėjo visą atsitikimą ištirti ir kaltus nubausti.

|| Mieste Koelne, Prusuose, buvo smarkus susirėmimas žemės kasėjų su policija. Sužeista prie to 300 ypatų.

|| Italijoj cholera apsireiškė jau ant salos Sardinios. Prancūzijoj bijosi, kad ji nepersikeltų per jurių siaurumą ant salos Korsikos.

|| Išsiųstas "Raudonojo Kryžiaus Dr-jos" tyrinėti cholerą Pietinėj Maskolijoj, prof. Rein, užtikrina, jog sekančiuose metuose reikia laukti dar smarkesnio ten choleros siautimo.

|| Berlyne pasimirė pagarsėjęs mokslinčius ir gydytojas, profesorius Ernst von Leyden,.

|| Profesorius W. Ramsay Londone pranešęs, kad radiumas dabar truputį atpigęs: viena radiumo uncija dabar kaštuojant 2 milijonu ir 100 tūkstančių dolarių. Šių metų sausio mėnesyje viena radiumo uncija kaštavo 3 milijonus dolarių.

|| Iš Berlyno pranešama, kad mieste esą dabar be darbo 100 tūkstančių žmonių. Višoj Vokietijoj galį būt apie pusę milijono bedarbių.

|| *Chemiškai padarytas žmogus.* Iš Viennos pranešta, jog profesoriui Herrera, meksikoniškam gamtininkui pasisekę pagaminti žmogiškąjį embrioną chemiškomis kombinacijomis. Ant kiek tas teisinga, sunku pasakyti. Gal būt, kad tai tik fantazija.

|| Anglijos darbininkų organizacijos pertraukė vienybę su socijalistais ir žada rinkimuose neduoti balsų už socijalistų kandidatus.

|| Danija nori pavesti po jurių dugnu tunelį, kuris sujungtų Daniją su Švedija. Būtų tai pirmutinis toks tunelis. Seniai prancūzai buvo sumanę tokiuo pajuriniu tuneliu sujungti Prancūziją su Angliją, bet Anglija, pabugusi prancūzų užpuolimo, nedavė leidimo.

|| Austrijoj likosi uždarytas Stirijos seimas, kadangi slovėnai reikalavo sau prigulinčių tiesų ir nenorėjo prieš vokiečius nusilenkti.

|| Pasibaigė nesutikimai medvilnės dirbtuvių darbininkų su dirbtuvių savininkais Manchesteryj, Anglijoj. Dirbtuvių savininkai buvo prašalinę nuo darbo 130000 darbininkų. Darbai prasidėjo nuo pereito panedėlio.

|| Netoli Rostovo, ant vokiečių kolionijos Olgenfeld užpuolė trįs plėšikai ir namus Lechnerio išplėšė. Kiti vokiečiai užpultiemsiems atbėgo pagalbon ir apstojo plėšikus. Jie tada pradėjo mėtyti dinamito bombas, kurių ekspliozijos užmušta Lechnerio moteris ir du kolonistai sunkiai tapo sužeisti. Plėšikai pabėgo.

Tėvynės Mylėtojų Dr-stės Reikalai.

Visus raštus Tėv. Myl. Dr-jos reikaluose, kuopos ir pavienios ypatos malonės siųsti Dr-jos Lit. Kom. nariui ir redaktoriui.

J. LAUKIS,
501 Brick St., Valparaiso, Ind.

NEŠIOKIT T. M. D. ŽENKLELIUS.

Iki šiol mūsų draugijoj nebuvo užtektinai atkreipta atidos ant vieno dalyko. O verta apie tai paminėti. Noriu čia kalbėti apie nesenai padarytus TMD. ženklelius. Daugumai sąnarių yra žinoma, jog nors TMD. gyvuoja 14-ti metai, tai venok ženklelius nutarta įvesti tik II TMD. seime, laikytame Worcesteryj, Mass. pereitais m. Prieš pat III seimą pasirodė pirmoji dalis užsakytų ženklelių. Kokį įspūdį padarė šitie ženkleliai, galima spręsti iš to, jog tuojaus tą pačią dieną SLA. seimo delegatai, kaip lyginai ir TMD. seimo pasiuntiniai paėmė visus buvusius pas iždininką A. J. Povilaiką. ženklelius. Pats iždininkas, pamiršęs pasilikti nors vieną ženklelį, kad galėtų *namon parsivežti ir waterburiečiams parodyti*,—išprašė sau kitą pas pirmininką. Manau, jog tiems, kurie iki šiolai nėra matę TMD. ženklelių, bus gana žingeidu šį bei tą apie jų išvaizdą žinoti.

Kad ženkleliai būtų geri, paprastai reikalaujama išpildymo dviejų išlygų: pirmiausiai, kad ženklelis turėtų kuoaiškiausią reikšmę, t. y., kad pagal ženklelio išvaizdą galima būtų tuojaus padaryti sau teisingą nuomonę apie pačią draugiją ir dar reikalaujama, kad pats darbas būtų atliktas gerai.

TMDraugijos ženkleliuose kaip sykis šitos išlygos išpildytos.

Ženklelis yra apskritaus pavidalo, vidutinio parankaus didumo. Viršutinėj skritulio dalyje matome užtekančią saulę, kurios auksiniai spinduliai plačiai kerta padangę. Žemiau, šiek-tiek į dešinę nuo saulės, matome šuolyje ištiestą žirgą, kuris, tarsi įojančio vyro kreipiamas, lekia stačiai saulės linkui. Po žirgu, apačioj ženklelio, ant mėlyno lauko auksinėj supintoj monogramoj pirmos draugijos vardo raidės: TMD. Visas tas apsupta auksiniu vainiku, uždengiančiu apie tris ketvirtainius viso skritulio. Nesunku įspėti reikšmę to ženklelio; jis aiškiai parodo mierius draugijos: užtekanti saulė, skleidžianti plačiai savo spindulius—tai apšvietos ir mokslo ženklas; apšvietos, kuri mums pradeda tekėti ir savo spinduliais apšviečia žemelę. Vytis—mūsų tautiškasai ženklas, parodo vardan kokių idėjų mūsų draugija yra susitvėrusi ir veikia: labui ir pakėlimui mūsų tautos, vardan meilės savo tėvynės. Ir taip, augščiausiai ant ženklelio parodytas draugijos tikslas parodyta dėlei kokių pobūdžių tas tikslas yra siekiamas ir galop žemiaus tos draugijos vardas supintas monogramoj. Visas ženklelis yra gvarantuoto gryno aukso (10 karatų) ir daugiaus negu užtektino storumo. Saulė, Vytis monogramas ir vainikas yra visi auksiniai ant balto ir mėlyno lauko. Šitos spalvos atsimušdamos nuo blizgančio aukso ypačiai gražiai išrodo. Gana bus pasakyti, jog patėmyta, kad net asmenįs, kurie niekados jokio ženklelio iš papratimo nenešiojo, dabar prisisega TMD. ženklelius. Kaina visų ženklelių yra vienas dolaris, kas yra visiškai nebrangu. Girdėjome, kad didesnė dalis padarytų ženklelių jau išparduota, bet dar galima gauti jų atsišaukiant prie A. J. Povilaikos, 804 Bank st., Waterbury, Conn., ir pasiunčiant jam vieną dolarį. Ženkleliai bus išsiųsti saugiai. Visi nešiokite TMD. ženklelius, nes jie verti nešiojimo.

Chicago, ILL. Po ilgokų "vakacijų", 22-ra TMD. kuopa ant Bridgeport'o sušaukė savo mėnesinį susirinkimą 9-tą d. spalio p. Ridiko svetainėj. Tai buvo vienas iš svarbesniųjų susirinkimų ne tik todėl, kad prisirinko pusėtinas būrys sąnarių, bet dar ir todėl, kad su dideliu užinteresavimu svarstyta daug reikalų, kaip vietinės kuopos taip ir visos draugijos. Iš abelnų draugijos reikalų paminėsime šiuos: nutarta prašyti Centro Valdybą, idant jinai paragintų per organą visus, kurie dar neužsimokėję už 1910 metus, pasiskubinti su įnešimu į Centro išdą tų 60 centų. Pasirodo pagal Centro raštininko ir buvusio pirmininko (jie tame susirinkime buvo) paaiškinimą, jog Mauderodei reik užmokėti likusius apie 800 dolarių, pagal kontraktą, tuojaus, kaip tik bus išsiųsta paskutinė dalis raštų. Visi apdaryti raštai (kitame numeryje "Lietuvos" patalpinsime pranešimą kiek prisisiunčia Kud. raštų) jau išsiųsti iš Tilžės Hamburgan ir reik pagal kontraktą *tuojaus* užmokėti likusią dalį piningų. Tuom laiku todėl, kad dar daugumas sąnarių susivėlino su mokestimi už šiuos 1910 metus, tai Centro Išdas po didelių išlaidų negali išsiųsti reikalaujamos sumos. 22 kuopa mano, jog Centro valdybai atsišaukus, tuojaus bus sumokėtos visos užsilikusios už 1910 m. duoklės ir greičiaus galima bus užbaigti su Kudirkos raštais.

Ypatingai karštai kalbėta apie leidimą didelės enciklopėdijos. Įdomu tas, kad jokios kitos nuomonės nebuvo kaip tik ta, jog T. M. D. turi užsiimti didelės enciklopedijos leidimu, nežiūrint į tai ar p. Olševskis leis ją, ar ne. T. M. D. leis pilną ir didelę enciklopediją, kaip kad išleido Kudirkos raštus, nežiurint, kad jau mažos dalįs tų raštų buvo pirma atskirai spausdintos. Reik dar pastebėti ir tai, jog pasisekimas su Kudirkos laida, matyt, labai daug pridavė nariams drąsos ir energijos: niekas nei nemanė baidytis, kada pasakyta, jog tokia didelė enciplopedija gali užimti 10 metų darbo ir lėšuos kelias dešimts tūkstančių dolarių.

Toliaus nutarta patarti Centro Valdybai, idant ištirtų nuodugniai apie tai, kokiu būdu T. M. D. kningos yra pardavinėjamos privatiškų ypatų ir spastuvių. Ištirti apie tai ir faktus apreikšti visuomenei (Eina gandas, kad nekurios spaustuvės, mat, sau prisispauzdino kningų po T. M. D. vardu).

Iš vietinių reikalų reik pažymėt nutarimą apie tai, kad 22-ra kuopa mano surengti debatus (ginčus) apie įvairius naudingus dalykus, kaip tą padarė 37 T. M. D. kuopa Chicagoje ir parsitraukti iš Centro T. M. D. kningų pardavinėjimui.

Vietinis.

F. J. B. — Bereikalingas Tamistos jautrumas ir sarmatinimas manęs už tai kad aš leidau T. M. D. organe patilpti Reporterio straipsniui, kuriame buvo išsireiškimas apie "Keleivį" ir jo "sandarbininkų štabą", buk jie prie T. M. Dr-jos prisirašę vien tik Kudirkos raštų gavimo tikslu. Kad tas taip buvo, tai aš neturiu priežasties abejoti, kurie visokias sutras ant šitos draugijos gali lieti, tiems tikrai jos gerovė rupi mažiausiai;— o jai kas rupi, tai bent gal tik jos sunaikinimas. Gal tą sakau perdėdamas? Pasižiūrėkime į "Keleivio" num. 38, pasirašiusio "Bijąs suspendavimo narys" straipsnin "Ar ilgai taip bus?" — ko ten nėra pasakyta? — viskas: kad T. M. D. valdo keli politikieriai; kad joje "šacharmachar" randas; kad organas yra cenzuruojamas ir žmonėms neleidžiama savo nuomonės išreikšti; kad už parduotas T. M. D. kningas piningais valdyba dalinasi; kad p. Gabrui šimtais buvo mokėta už jo keliones pas Tilžės mergas ir tt. ir tt.; šitie visi tvirtinimai yra iš piršto išlaužti ir nieku nepatvirtinami ir kaipo tokie gali buti tik šmeižimu.

Bet "Keleivio" redakcija, juos talpindama, redaro po jais jokios pastabos ir tuomi priima už juos atsakomybę ant savęs; o tą darydama virsta tokia jau šmeižike, kaip ir tas, kuriam ji leidžia per savo skiltis šmeižti. Šitokio darbo negalima pavadinti geru. Tai yra griovimas, — aiškus, apčiuopiamas, besąžiniškas griovimas draugijos, kuri musų tautai tokius didelius darbus nuveikė ir dar didesnius gali nuveikti. Tai yra nedoru!

Ir po to visko turėk tu man tiek drąsos p. Bagočiui atsiliepti sarmatinimais: — "ar tai esą, gražu žinant, — kad męs (suprask Bagočius) priklausom . Tėvynės Mylėtojų Draugiją nuo laiko pribuvimo ir apsigyvenimo Amerikoje — tokius pliauskalus apšviestam žmogui praleisti...."

Kiek tai jautrumo ir.... nekaltumo šitais žodžiais išreikšta, bet.... bereikalo. — Taip, aš žinau, kad p. Bagočius senai jau šitą draugiją ardo; dar jos nariu nebudamas žinojau, kad jis jos piningus savo planuose dalino; taip pat žinau, kad jis savo netikusių šitai draugijai darbų nieku dar neatpirko ir todėl jos akyse gali buti tik jos ardytoju lygiu tam "Labui", kurį jis bando užtarti, nekaltybės skraiste apsigobdamas ir susigraudinimo ašarą liedamas. Jau kur, o pas p. Bagočių jautrumo tikrai negali buti. Taigi nusivalykite savo rankas pirma, o paskui galėsite sau teisingumo reikalauti.

J. Laukis.

Chicagoj 37 kuopa T. M. D. 28 d. rugsėjo parengė dabatus (diskusijas). Tema buvo: "ar Žmonijai reikalinga kariumenė." Reikalingumą kariumenių gynė: V. Valiukas, J. Vitkus ir V. Pukas; jos nenaudingumą ir nereikalingumą perstatinėjo: A. Sileika, E. Capulis ir V. Rimas. Teisėjai buvo: Dasita, K. Juozapaitis ir J. Keturakis, kurie išnėšė rezoliuciją, jog kariumenė nereikalinga.

16 d. spalių ta pati T. M. D. kuopa vėl rengia diskusijas. Tema jų: ar moterįs ar negrai kalti, kad moterįs atsiliko apšvietime.

Susirinkimai S. L. A. ir T. M. D. atsibuna Dom. Šenaičio svetainėj, 175 So. Union st.

A. Šilas.

VIETINĖS ŽINIOS.

Publiškoji vakarinė mokykla prie "Lake Technical High School" 47 place ir Union ave., atsidarė 10 šio mėn. dieną. Mokslas teikiamas šioje mokykloje *be mokesčių*. Galima užsirašyti ketvergų vakarais. Mokslas bus panedėliais, utarninkais, seredomis ir ketvergais nuo 7:30 iki 9:30. Bus mokinama staliorystės, kalvių amato, mechanikos, braižymo, praktiškas elektros kursas, pritaikytinos fizikos, chemijos, anglų kalbos, vokiečių, prancūzų ir ispanų kalbų, siuvimo, virimo, kningų vedimo, stenografijos, rašymo ant mašinėlės ir kitų dalykų. Į mokyklą dar galima įsirašyt.

— Dėlko tu visuomet toks linksmas?

— Dėlto kad būdamas nuliūdęs aš tuojaus užmiegu.

Paveikslėlis parodo Portugalijos karalių Manuelių, prašalintą nuo sosto; katalikiškąjį konventą Lisabone, karališkus rumus, kuriuos bombardavo revoliucijonieriai ir Pena pylį.

Pirmas viršutinis paveikslėlis parodo Portugalijos karalių Manuelių, kaip jis kitą syk buvoa plankęs Angliją; dabar jis vėl aplankys Angliją, bet jau visai kitoniškose aplinkybėse.—Karaliaus dėdė, Oporto kuningaikštis, pabėgęs draug su karalium.— Apačioj parodyta panelė yra graži vokiečių šokikė, Gabys Deslys, ant kurios karalius Manuelius, išleido daugybes piningų, pirkdamas jai brangiausius deimantus. — Praca de Commercio — vieta Lisbone, kuri nemažai buvo apšaudyta, iškilus maištui.

Iš Chicagos Lietuvių Gyvenimo.

8 spalių ant Town of Lake J. Elias svetainėje buvo "Aušros" draugijos surengtosios prakalbos. Jų pasekmė buvo toki — ant Town of Lake įsikurė nauja "Aušros" kuopa, į kurią įsirašė 15 naujų sąnarių ir perėjo iš senosios Bridgeporto kuopos trįs, tokiu būdu Town of Lake "Aušros" kuopa susidėjo iš 18 sąnarių. Kuopa išsirinko savo valdybą ir vėtoliaus Bridgeporto kuopos surentas ant Town of Lake prelekcijas.

Po prakalbų buvo dar sumesta $3.85 aukų amatų mokyklos naudai, aukavo pp. Y. Y. $1.00, J. Jankauskas 10c., A. Vasiliauskas 25c., P. Bukauskas 25c., A. Augštakarnis 25c., X. X. 50c. ir J. Elias $1.00.

---

9 spalių ant Town of Lake Keistutis Šliupas skaitė savo prelekciją iš naujosios historijos, būtent apie Prancūzijos revoliuciją. Prelekcijos klausytųs buvo prisirinkę apie 60 žmonių, klausėsi labai atidžiai, visi buvo labai pakakinti. Savo pasakojimą prelegentas užbaigė ant Legislativiško seimo; sekančioje prelekcijoje 16 spalių, Davis Sq. svetainėje išguldys tolesnę dalykų eiseną.

"Birutės" valdyba prašo mus pranešti, jog naujieji sąnariai į "Birutę" bus priimami tik iki 15 d. spalio. Todėl norintieji dar prisirašyti pasiskubinkite ir ateikite šioje petnyčioje, 14 d. spalio į Mark White Square svetainę (Halsted ir 29 gatvė) 8 vak. val.

---

9 d. spalių, Lietuvių Kliubo svet., buvo "Aušros" kp. prelekcija. Skaitė Kl. Jurgelionis, temoje "Atskirų žodžių reiškimas". Vienoj prelekcijoj taip platus dalykas, žinoma, sunku išguldyti. Vienok prelegentas atliko, kiek galėjo ir nors maž-daug klausytojus supažindino su žodžių prasmės, po tam tikromis intekmėmis, keitimosi. Svarbiausia prelekcijos dalis buvo aiškinimas prasmės tų žodžių, kurie pateko mūsų kalbon su priėmimu nuo lenkų krikščionybės. Prelegentas neapsirubežiavo aiškinimu vien lietuvių vartojamų žodžių aiškino ir slavų ir vokiečių vartojamus, kad pilniaus parodžius, kaip ėjo žodžių prasmės evoliucija.

---

9 d. spalių, Teatralinė Dr-ja "Rūta", čekų svetainėje, 1126 W. 18 gat., lošė Gužučio veikalą "Ponas ir Mužikai". Tai yra jau senas veikalas ir vargu kas lietuvių jį nematęs, nes veik visur jau buvo lošiamas. Tiek reikia patėmyti, jog veikalas gana indomus ir pusėtinai nusisekęs autoriui parašyti, išskiriant paskutinįjį aktą. Visokia aiški veikaluose agitacija veikalą sugadina, nors tokia agitacija būtų ir su dorais norais. Paskutiniame akte autorius stengiasi įpiršti savotišką, galima sakyti nusenusią, dorą — mylėjimą nupuolusio niekšo, palaidūno. Palaidūnas ponas perstatomas kaipo "nesusipratėlis", nors dyvai kodėl jis negalėjo turėti "supratimo". Savo padones, gražiausias merginas, varu išmylėdavo ir išvarydavo laukan. Viena iš tokių pas jį sugrįžo su išskėstom rankom, nežiūrint, kad jis ją nužeminęs išmetė kaip gyvulį iš savo dvaro, ji su pilnu užsiganėdinimu tapo jo pačia ir kvietė jį į savo tėvyškę, kada jis liko be pastogės, pralėbavęs visus savo turtus. Taipgi ir kiti jo paniekinti ir skaudžiai nuskriausti, jam nupuolus, jį širdingai sveikino ir tapo širdingais draugais. (Nes tas palaidūnas atsivertė ir gailėjosi savo blogų darbų. Gailėjimos atsivertėlio, dovanojimas jam senų klaidų ir nuodėmių yra prakilnumo ženklas, o ne toki ten "nusenusi" dora. *Red.*)

Todėl paskutinysis aktas yra įkitas, nuobodus ir lošėjai tą gal usdami, atlošė tą aktą netikusai, nuobodžiai ir visai negyvai, ors pirmesnieji aktai jiems nusisekę labai puikiai.

Lošimas, sulyginant su daugumu lietuvių perstatymų, buvo atlikas gana gerai. Kaikurie lošėjai, kaip antai: A. Šidlauskas, vargoninko rolę, J. Chmielauskas, dvaro urėdo Araburdos rolę ir K. Balta bei J. Beliackas žydų roles, atlošė labai puikiai. Ypač Šidlauskas girtuoklio — vargonininko rolę atliko visai artistiškai ir tinkančiai. Moterįs lošėjos buvo truputį silpnokos. Šeriukė vartojo perdaug dekliamatorišką, ne rišką kalbėjimo toną, su neatsakančiais akcentavimais. Klimavičiukė, sena močiutė, buvo beveik trissyk jaunesnė, negu reikia. Vizginaitė, išpradžių išrodė neblogai, bet paskutiniame akte lošė perdaug nenoriai lyg nesijausdama savo vietoje. Valmeris lošė neblogai, tik nemokėjo atsakančiai nuduoti seno rolę, t. y. nesijautė, kaipo senas klebonas. Pabarška atlošė neblogai, išskiriant paskutines scenas, kuriose nesijautė esąs savo vietoje. Makaveckas Bajonio rolę atlošė gerai. Šidlauskas paniekinto tarno rolę atlošė blogiaus kaip vargoninko; matomai nebuvo gerai išmokęs žodžių. Neapsėjo ir be smulkių klaidų, iš kurių patėmytina kad ir tokia: Bajonis, bučiuodamas bobutei ranką, sakė: "sveika buk mano", o bučiuodamas ranką savo mylimąjai, užbaigė "miela bobute"; tą turėjo pasakyti, pirm bučiuosiant ranką mylimąjai. Dekoracijos, kaip ir paprastai esti veik visuose lietuviškuose perstatymuose, buvo neatsakančios.

Tarpakčiuose buvo dainos ir dekliamacijos. Dekliamavo plė Šeriukė; kalbėjo taip, kaip paprastai pas mus esti dekliamuojama, mosavo perdaug, nereikalingai ir netinkančiai. Choras padainavo tris dainas; choras pusėtinai pralavintas, nebuvo gėda klausyti; publikai dainos labai patiko. Publika nepertykiai užsilaikė, ypač paskutiniame akte. Blogiausiai išrodė, tiesiog prieš estradą atviros karčiamos durįs, kur prisigėrę švilpavo, rūkė, ūžė ir rėkavo. Tai pasibjaurėtinas perstatymo žeminimas, darant draug savotiškąjį "biznį".

M. Petrauskas šiais metais duos koncertą 18 gruodžio dienoje, salėje Music Hall, 203 Michigan ave. Koncerte dalyvaus Chicagos konservatorijos profesoriai. Laikas, 18 gruodžio, bus labai parankus atsilankyti koncertan visiems, kas tik mėgsta augštąją muziką.

Dr. Marija Dowiat—Sass, gerai visiems žinoma lietuvė daktarė, sugrįžo pereitą utarninką vakare iš Europos, kur viešėjo apie šešis mėnesius. — Aplankė visas šalis Europos, Lietuvą ir Žemaitiją, ir jai geriausiai patiko Žemaitijoj, kur yra gimus.

Dr. Dowiat atvažiavo Amerikon jauna mergina, pabaigus Vilniaus gimnaziją, o čionai pabaigė mediciną North-Western Universitete ir buvo pirma lietuvaitė pasiekusi tokį augštą mokslą Amerikoje. Arti dvidešimts metų pragyvenus Amerikoje, aplankė savo tėvynę su savo motina ir duktere Aldona.

DAINA IR "BIRUTĖS" DRAUGIJA.

Nereikalaujame plačiai išvadžioti ir nuodugniai gvildenti, kokią svarbią rolę lošia daina (ir muzika) sužadinimui ir tobūlinimui netik pavienio žmogaus jausmų, netik pakelimui kultūriškai atskiros tautos, bet ir visos žmonijos išsivystymui ir jos pirmynžangai. Tą kiekvienas, o ypač lietuviai, galėjo atjausti jai ne čia Amerikoje gyvendami, tai bent savo Tėvynėje, kur po kalnus, girias ir laukus, o tankiausiai rūtų darželyje sesutės mūsų maloriias, gražias dainas dainuoja.

Ir ištikrųjų, daina turi didelę galę ir yra tikra valdonė žmogaus dvasios. Ji paragina kiekvieną žmogaus pajautimą prie veiklumo, taipgi ir sulaiko nuo perdidėlio veiklumo ar išsiveržimo žmogaus jausmų, nuo nuliudimo, nuo perdidelio atsidavimo linksmybėms, nuo žiaurumo ir tt. Pav. kaip padavimas skelbia, Kainas, užmušęs savo brolį, nuo išmėtinėjimų sąžinės, jieškojo nusiraminimo muzikoje; pasidirbęs iš medžio žievės švilpynę, žaidė ant jos ir tame rado nors ant valandėlės sąžinei nuraminimą.

Senovės laikuose dainai ir muzikai buvo duota pirmybė visame. Ji net skaitoma tinkamiausiu įrankiu garbinimui Augščiausios Esybės, kai tai Šventrastis skelbia: "Angelai *giesmėmis* garbina savo Sutvertoja", o miesto Jericho sienos sugriuvo ačiu *graudingam balsui trimitų*, į kuriuos buvo pučiama, einant aplinkui to miesto murus. Ir daug kitų stebūklingų atsitikimų yra priskaitoma galybei muzikos bei dainos, kaip tai skelbia padavimai ir mytai.

Tai-gi tie žaidimai buvo garbinama senovėje ir naudojama atlikimui prakilnių ir šventų apeigų. Bet šiandien jie yra paniekinti, paminti po kojų daugelio net ir mūsų brolių, kurie, apsvaigę nuo alkoholinių gerimų, pradeda žaisti ant visokių muzikalinių instrumentų bei leidžias į dainas, kuriose išsilieja žemiausi jų pageidimai ir žvėriškumas. Tokia muzika, nors jos negalima vadinti muzika, bet tuo pamėgdžiojimu muzikos turi irgi savo galę ir veikia priešingai pašaukimui tikros muzikos, t. y. prieš dorą ir žmogaus tobulybę. Pasirodo, kad šiame laike nebeatkreipiama visuomenės atidžią ant dainos ir muzikos, kaip kad būta senovėje, nors daina ir muzika savo išsitobulinime, ačiu keletui visa siela atsidavusių tai dailei ypatų, pasiekė augščiausį laipsnį. Bet vis-gi muzika veikia ir nepraskamba prošalį žmogaus sielos, nepajudinusi giliausių jausmų, ypač tėvyniška daina giliaus pataiko į žmogaus širdį ir pasekmės jos yr daug didesnės. Kitaip ir negali būti. Tos meliodijos, kurias mums niunavo matušė, supdama lopšelį, kurios privertė užmerkti akutes ir saldžiai užmigti, žodžiu, kurios buvo nekaipo balsamu, kurios ramino mūsų širdužes, turėtų kiekvieno sielą patraukti prie savęs, turėtų buti svarbiausiu mūsų užsiėmimų, jas turėtume tobulinti ir platinti tarpe mūsų tautiečių, o tolesniai ir tarpe visos žmonijos.

Mūsų tautiškų melodiju vingiai, tverti įkvėpimu mūsų bočių ir dabinti jųjų, daro nezemiškai prakilnų įspūdį ant kiekvieno iš mūsų, net ir ant svetimų. Jose atspindi visa mūsų praeitis su jos bėdomis ir laime, nuliūdimu ir džiaugsmu, garbe ir kentėjimu,—žodžiu, viskas; net ko historikai neužrašė, tą išdainavo prakilnus senis kanklininkas. Trumpai pasakius, tėvynainė daina yra vienas iš teisingiausių draugų visame ir visur. Ar būsi didžiasiam nuliūdime, ar apkaltas retežiais, ateina nejučioms mintis tos meliodijos, k. t. "Ant kalno kaklai siubavo".... "Saulelė raudona...." ir kitos, kurių męs turime daugybę.

Sunku išreikšti trumpais žodžiai tą galę, kokią turi daina, ir nereikia plačiai išvadžioti, ypač mūsų tautiečiams, kurie tą gerai žino, bet tik priminsiu, kad kiekvieno pareiga stengtis, kiek galint, palaikyti platinti ir tobūlinti, tą mūsų dailės šaką. Tas yra prieinama kiekvienam turinčiam valandėlę liuoso laiko, ypač Chicagiečiams; kadangi čia susitvėrusi yra visiem plačiai žinoma "Birutės" draugija, kurios augščiausiu siekiu yra lavinimasi dainavime. Yra ir daugiaus panašių draugijų, vienok kiekvieno atyda turėtų būt atkreipta į "Birutės" dr-ją, nes ją remia visomis savo spėkomis mūsų kompozitorius p. Mikas Petrauskas. Jo vienatinis džiaugsmas, jo vienatinė laimė tik tada, kada mato burį milinčių dainą ir trokštančių pasimokyti. Tada tik jis pasiganėdina, jai dirbdamas, pilnoj to žodžio prasmėj, labui mūsų tautos, mato to darbo vaisius.

Tiesa dabar sąnarių "Birutė" turi suvirš 200 ypatų, vienok skaitlius turėtų būti kelis syk didesnis tokiame susispietime lietuvių, kaip Chicago. Nors tikimės sulaukti pageidaujamą skaitlių, bet geistina būtų, kad tai įvyktų kuogreičiausiai, viena, kad ta dailė kogreičiausia prasiplatintų ir keltų dvasią mūsų brolių, antra, kad išvengti trukdymų besilavinant dainavime ir didesnius vaisius ingyti, reikia, kad spiestųs prie "Birutės" kuodaugiausiai lietuvių. Šiame sezone priimami nauji sąnariai; nors ir visai nepažįstą muzikos turėtų be atidėliojimo prisirašyti į "Birutės" draugiją ir tapti bendradarbiais ant lietuviškos dirvos. Priėmimas naujų sąnarių trauksis iki 15 d. spalio šių metų. Repeticijos ir bandymai naujų sąnarių atsibuva kas penktadienis 8 val. vakare Miesto salėje Mark White darže ant Halsted ir 29 gatvės.

Geistina būtų, kad ir kituose miestuose tvertųsi kuopos "Birutės" draugijos kaip tai padarė Scrantono, Pa. ir So. Chicago, Ill. lietuviai. Jie pirmi prijautę "Birutės" veikimui ir parodė kelią kitoms lietuvių kolionijoms, jog bendrai galima veikti toje dailės šakoje, nors išsisklaidžius po platų pasaulį. Tik reikia gero noro ir pasišventimo, o pasieksime visąką.

Turį kokius reikalus su "Birutės" Draugija malonės kreiptis šiuo adresu:

M. M. Dūdas,
2050 W. 25 st.
Chicago, Ill.

Komercija Finansai Ir Teisės.

KOVA TARP DVIEJŲ KEROSINO TRUSTŲ.

Tarp dviejų didelių kerosino kompanijų: *Standard Oil Co.* ir *Shell Trading and Transport Co.* prasidėjo kova. Varžosi jodvi dėl viešpatavimo pasaulyj kerosino ir kitų degamųjų daigtų prekyboj.

Standard Oil Co. turinti kapitolo 300 milijonų dolarių, o Shell Co. turinti 200 milijonų dolarių. Shell Co. būtinai nori paveržti Standard kompanijos pirmybę ir ketina pradėt siųsti kerosiną ir Amerikon. Shell Co. iki šiol plačiausia veikia Europoj. Viso šitos kompanijos kerosino parduodama Europoj 65 nuošimčiai, o likusius 35 užpildo Standard Co. Į Shell Co. Europoj įeina kitos kompanijos: daniškoji ir aziatiškoji, visos susijungusios nori užviešpataut kerosino rinką.

Prasidėjus kovai tarp dviejų didelių trustų, kerosinas Anglijoj ir kitur Europoj labai atpigo. Shell Co. sumažino kerosino kainą iki 7 centų už galioną. Labai sumažinta kerosino kainos rytinėj Indijoj, taip pat Aigypte.

Shell Co. siunčianti dabar Amerikon 50 tūkstančių tonų kerosino ir pardavinėsianti jį čia per pus pigiau, negu Standard Co. pardavinėja savo kerosiną Europoje.

Kursai tų dviejų trustų laimės kovą, pamatysime. Įsigalėjus kovai tarp jų, neabejotina, kerosinas turės atpigti ir Amerikoje. Taigi iš to laikinai galima bus pasinaudoti.

REDAKCIJOS ATSAKYMAI.

Netoli gyvenančiam, Baltimorey. Vienas atsitikimas visai privatiškas, nors butų ir teisingas, laikraščiui netinka. Už kitą, nors Tamista ir užtikrini, kad jis teisingas, atsakymo imti negalima. Po raštais su panašiais apkaltinimais reikia tikra pavardė pasirašyti. Teisybę reikia atvirai kalbėti, o ne po pseudonimu pasislėpus.

P. A. Hopieckui. Sunku suprasti apie ką Tamistai eina. Tamista bari Vibaniškį, buk jis nežino, kas dedasi Sanjungoj, o toliau pats patvirtini, kad joje yra vaidai, kurie darbą trukdo. Taigi ką savo aštu nori nurodyti ar išaiškinti, męs suprasti negalime, skaitytojų gi didesnė dalis dar mažiau tą suprasti galės. Aprašyk Tamista kaip yra, tai visi tą supras; pamokinimai korespondentui mažai skaitytojams rupi; ypatas mokyti reikia tiesiog.

Juoz. Kaulinskui. Vietoj atsakymo "Keleiviui", vietoj su juom palemizuoti, aprašyk Tamista, ant kokių pamatų remiasi Tamistos orlaivis ir jaigu buvo mėginimai, aprašyki, kaip jie pasisekė. Jaigu buvo mėginimai, tai jie juk nepatėmyti nepraėjo, turėjo tilpti jų aprašymas laikraščiuos. Atsiųsk.. mums tuos aprašymus. Nežinant nieko apie išradimą, nei peikti jį, nei girti negalima. Iš Tamistos polemikos su "Keleiviu" taipgi visko apie išradimo vertę žinoti negalima.

P. A. Kapickui. Su nurodymu neteisingumo korespondencijos reikia kreiptiesi į tą laikraštį, kuriame toji korespondencija tilpo. Mūsų laikraščio skaitytojai gal visai ir nematė tosios žinutės "D. Viltyje". Kreipkitės tenai.

L. Augaičiui. Reikalavimai neleisti Amerikon nemokančių skaityti kongresui paduota buvo ir seniau: prie Clevelando toks reikalavimas buvo užgirtas, bet prezidentas Cleveland po juom nepasirašė ir tokiu būdu kongreso ir senato užgyrimas nejnėjo gyveniman. Prieš karą su Ispanija toks jau reikalavimas buvo paduotas senatoriaus Lodge, bet užstojus karui, jis tapo užmirštas, nes tąsyk ir ateiviams buvo leista kariūmenėn pastoti. Dabartinė ateivystės (emmigracijos) komisija ateiviams neprielanki, taipgi ir visa republikonų partija; ir iš senatorių yra asmenįs, kurie reikalauja, kad nemokanti nei skaityti, nei rašyti, nebūtų Suvienytosna Valstijosna įleidžiami, o senatoriai patįs gali savo sumanymus statyti ir be susitarimo su ateivystės komisija, kuri nei kongrese, nei senate balso neturi; ji gali vien savo sumanymus statyti; gali tą daryti ir valdžios atskirų valstijų. Japoniečiams apsunkinta ateivystė Amerikon reikalaujant Kalifornijos valstijos valdžiai.

J—is. Išaiškinimą Tamistą interesuojančių klausimų rasi kiekvienam, kad ir trumpiausiame vaikams paskirtame Lietuvos historijos rankvedyj; o tokių rankvedžių turime. Lietuva pateko Maskolijai po Lenkijos padalinimui, kada ją, susitarusios tarp savęs: Maskolija, Austrija ir Prusai pasidalino. Bet išsyk Suvalkų gubernija ir Lenkijos vakarinė dalis su Varšava pateko Prusams. Po mūšiui prie Fredlandu, praneūzų ciesorius Napoleonas I, iš atimtų nuo Prusų Lenkijos dalių buvo sutvėręs Varšavos kunigaikštystę, bet ji laikėsi tik tol, kol laikėsi Napoleonas; jam poulus, Varšavos kunigaikštystė išnyko, Vindobonos kongresas 1815 m. užtvirtino padalininą buvusios Lenkijos dabartiniuose rubežiuose. Lietuva g su Lenkija tvėrė vieną vicšpatystę. Nors apsivedant Jagailai su Lenkijos karalaite Jadvyga Lietuva susijungė su Lenkija, bet ji turėjo savo kuningaikščius iki Liublino unijai; paskui jau Lenkijos karaliai drauge buvo ir Lietuvos kuningaikščiais.

Korespondencija iš Philadelphijos tapo sutrumpinta todėl, kad ji silpnai buvo parašyta; męs tik svarbesnius dalykus laikraštin indėjome. Alkoholinius gėrimus savo baliuose vartoja beveik visos draugijos (išimant tiktai šiurtur pažangesniasias), visas užtai peikti laikraštyje ir vietos pritrūktų. Antra gi—Tamsta peikiai pseudonimu prisidengęs, todėl ir pati žinia mums neištikima rodėsi. Peikti blogą, stoti su juom kovon, reikia atvirai savo vardu; kovoti pasislėpus, iš užtvorio nepadoru.

NAUJI RAŠTAI.

"Draugija" N44, T. XI. Rugp. 1910 m. šiame numeryje telpa: M. Gustaičio *Sapnas* ir *Vieversėlis* (eilės), Lermontovo, vert. P. Kriaučiūnas, *Pranašas* (eilės), Puškino, vert. P. Kriaučiūnas, *Ar per gatves* (eilės), V. Hugo, vert. P. Kriaučiūnas, *Poeta* (eilės), P. Krago *Satrijos Ragana*. A. Puškino, vert. Bukus, *Debesis* (eilės), Patrimpo *Visuomenės psychologija*, Prof. kun. Šaulis *Socialistų mokintuvė*, Pr. Dovydaičio *Biblija ir Babelis*, A. Jakšto *Musų bažnytinio gyvenimo reikalai*. Liudo Giros *Daina apie prūsų lietuvininkus*, K. Šeškevyčio *Lietuvių spauda apie Žalgirio sukaktuves*... A. G-čio *Vakare* (eilės), A. Jakšto *Lenkų ir rūsų spauda apie Lietuvą*. Bibliografija ir kritika ir kita.

Laisvoji Mintis N9. Turinys: V. K. R. *Moterų Judėjimas*. Prof. Mich. Dragomanov *Rojus ir Pažanga* (užbaiga), Ž-ės V-ks (pagal Kleiną) *Astronomiški Vakarai*, V. K. Račkauskas *Ilgėjimos*, B. Ž. *Bažnyčia ir Mokslas* V. Hugo, vertė Žemės Vaikas, *Notre Dame de Paris*... Iš mūsų laikraščių Gyvenimo atbalsiai, Šis bei tas.

Paskiausiai Gautos Žinios.

Berlyne 10 spalių universitete prasidėjo iškilmės pažymėjimui šimtmetinių universiteto sukaktuvių. 11 spalių iškilmingoj kalboj kaiseris Vilhelmas apreiškė duodąs universitetui $2.250.000, kuriuos surinkęs nuo įvairių privatiškų ypatų.

Portugalijoj nuolat tebareštuojama dvasiškieji. Ypač blogai prisieina jezuitų ordeno sąnariams. Iš Portugalijos išvaryta keletas vyskupų.

Ispanijos valdžia bijo, kad nekiltų maištas ir Ispanijoj. Su didele baime laukiama yra 13 spalių diena, kuri žinoma kaipo "Ferrero diena". 16 spalių respublikonai ir socijalistai ketina iškilmingai paminėti Portugalijos respublikos įsteigimą. Ispanijos valdžia ir tos dienos bijo.

Peterburgan atvažiavo Amerikos kariškasai ministeris J. M. Dickinson.

Prancūzijoj St. Paul-en-Jarret ant katalikų procesijos užpuolė laisvamaniai. Policija keletą areštavo.

Iš Paryžiaus 10 spalių telegrafuota, kad Portugalijos sostinėj Lisabone kilę vėl suirutės. Miestas rūkstąs nuo šaudymo.

Prancūzijoj kilo geležinkelių streikai. 11 spalių telegrafuota, kad iš Paryžiaus nebeważiuja jokie traukiniai.

St. Louis, Mo. 11 spalių Rooseveltas skrido aeroplanu su orlaivininku Foxsey.

Plymouthe, Wis., mirė ir panedėlyj 3 spalių palaidotas lietuvių kuningas Motiejus Juodišius.

JUOKELIAI.

GRAŽUS PAMOKINIMAS.

— Ką veikti, miela kaimynėle, mano vyras kasdieną pasigeria, niekados jo namie nerasi, vis karčemoj....

— Na, juk tam galima pagelbėti.

— Kaip-gi?

— Įsitaisyk karčemą, tai jis namie sėdės.

(*Kaimynas*).

— Kas tai yra tylinti dauguma?

— Du vyru, kuomet tarp jų yra viena moteris.

U-ti-ti, šalta!
Pyragai nemalta! —
Rudenėlis atbrazdėjo,
Šalnužėlės prasidėjo,
Knabeliai surambo. —
Kad čia man jaunutė.
Kad čia man skaistutė,
Meili mergužėlė,
Tai sušilčiau.

LIETUVIU RATELIO SKAITYKLA
3149 So. Halsted St. Chicago,

Atdara šiomis dienomis ir valandomis:
Utarninkais ir ketvergais nuo 7 val. vak. iki 9 val. vakaro; subatomis nuo 7 val. vak. iki 10 val. vak.
Sekmadienais (nedėldienais) nuo 4 val. dieną iki 6 val. vakaro.
Skaityklo randasi visi lietuvių laikraščiai ir kningos. Skaityti galima pačiame kningyne ir namo nešties!.

Reikalingas gerų tėvų vaikas, baigęs "Public School" prie "Lietuvos" mokintis drukorystės amato.

JURGIS IR BALTRUS RENGIASI VAŽIUOTI Į VALPARAISO.

APGARSINIMAI.

NEMALONI ŽINIA.

Daugelis žmonių visai nedaboja į tai, kiek jie sveria, o į tai reikia daboti, nes svarumas tankiai paliudyja apie ligą. Jaigu kas pastebi, kad svarumo nustoja baisiai greit ir jam yra paaiškinama, kad jau pervėlu tas dalykas pataisyti, žinoma tai esti jam nemaloni žinia. Sverkites tankiai ir kai tik pastebėsit nustoją svarumo, vartokite atsakantį vaistą Trinerio American Elixir'ą iš kartaus vyno. Jis greit išvis nereikalingus dalykus iš jusų kūno, sustiprins jusų virinimo organus ir sugrąžins jums svarumą, reiškia, sugrąžins jums sveikatą. Jis yra labai naudingas vidurių ir žarnų ligose; pagelbsti susiformavimui naujo gero kraujo ir visas kūno dalis aprūpina penu. Labai geras išbalušiems, ligotiems ir nerviškiems žmonėms. Vaistų sankrovose. Jos. Triner, 1333—1339 So. Ashland ave. Chicago, Ill.

Draugijų Reikalai.

ŽIRGVAIKIO

Paskolos ir Bud. Draugystės, susirinkimai atsilieka kiekvieną seredą L. Ažuko salėje, 3301 Auburn ave., apie 8-tą val. vakare. *Antra sesija atsidaro seredoj* 19 spalių (october), 1910 m.

Turime laisnį; inkorporuota ant $500.000.00.

Norintįs apsaugoti ir sutaupyti pinigus teiksis atsilankyti kas seredos vakarą į viršminėtą vietą; galėsite pradėt mokėti po keliolika ar keliasdešimts centų, o laikui prabėgus, atgausite savo pinigus su geru *nuošimčiu*. Duodame *paskolas* ant *lengvų išlygų*.

Taigi kviečiame godotinus tautiečius atsilankytų, pasiklausytų ir prisirašytų į musų žirgvaikio Paskolos ir Budavojimo Draugystę.

Su pagarba,
Jonas Aleksandraviče, *pirm.*
Antanas Masulis, *raštin.*
Laurinas Ažukas, *Iždininkas.*

SEPTINTAS DIDELIS RALIUS!

Draugijos C. O. F. Kun. Algirdo, Court No. 298. Nedėlioje 16 spalio (Oct.), 1910, Freiheit Turner salėje, 3417-3421 So. Halsted st. Pradžia 4 val. po pietų. Įžanga 25c. porai.

Kviečiame senus ir jaunus visus podraugei atsilankyti į mūsų iškilmingą balių, nes puiki muzikė grieš visokius lietuviškus šokius, priegtam bus visoki gėrimai ir kvepianti cigarai, o jau apie priėmimą svečių, tai nėra ką kalbėti, nes viši žino, kad mūsų Dr-ja visada puikiai priima.

Su godone, *Komitetas.*

"AUSROS" AMATŲ MOKYKLOS KOM.

Rengiamas *Mass-Mitingas*, subatoj, 15 d. spalio (Oct.), Aušros Vartų Š. M. P. Parapijos Svetainėje, 23-čias Place, arti Oakley ave. Pradžia 8:00 val. vakare. Įžanga dovanai.

Į šitą Mass-Mitingą kviečiami labiausiai tie, kurie norėtų mokintis įvairiose "Aušros" steigiamose vakarinėse mokyklose: *statistikos, braižymo ir plianų skaitymo, aritmetikos, angliškos ir lietuviškos kalbų.* Norintieji mokintis galės čia-pat ir prisirašyti.

Kalbėtojais vakaro bus sekanti: *Dr. A. L. Graičūnas, J. J. Hertmanavičia, J. Ilgaudas ir keletas kitų.* Kiekvienas iš kalbėtojų aiškins svarbius gyvenimo klausimus, o ypač naudą įvairių amatų ir kodėl mums lietuviams būtinai reikalinga tvertis už jų. Kalbos bus kiekvienam gan interesingos ir užtai kviečiama gerbiamoji visuomenė atsilankyti kuoskaitlingiausiai.

Panašus Mass-Mitingai bus rengiami dar North Side ir Brideporte.

AŠTUNTAS DIDELIS BALIUS.

rengiamas Draugystės Šv. P. Marijos Ražancavos Panų ir Moterų, atsibus subatoje, 22 spalio (Oct.), 1910, Freiheit Turner Salėj, 3417 So. Halsted st. Įžanga 25c porai. Vienai meterei 15c.

Kviečiame visus lietuvius ir lietuvaites kuoskaitlingiausiai atsilankyti į mūsų Didelį Aštuntą balių ir prie puikios muzikės galėsite linksmai laiką praleisti. Su godone,

Komitetas.

TEATRAS, DEKLAMACIJOS DAINOS IR BALIUS.

yra rengiama Lietuviškos muzikališkos draugijos "Aidas" Kensingtone, Ill., W. Cyplinskio svetainėje, kertė 117 pl. ir Indiana ave., 11730 Indiana ave., 15 spalio (oct.), 1910. Scenoje statoma dvi komediji *Nepasisekė Marytei* ir *Tiktai niekam nesakyk.* Vaisdinimas prasidės 7 vakaro valandą. Įžanga 25c., 35c., 50c. ypatai. Vakare taip-gi bus *skrajojanti krasa*, išlaimėjimui paskirta dvi dovanos. Širdingai kviečia visus, *Komitetas.*

TEATRAS.

Kas dar nežino, kad *Dramatiškas Ratelis* L. S. S. Chicagoje yra pasiženytęs vien tik scenos menui. Pereitame sezone Chicagiečiams buvo progą jį pažinti. Šiuosmet prie jo prisidėjo dar keli įžymesni scenos mylėtojai. Taigi galime tikėtis, kad jis savo uždutoj atliks sąžiniškai.

Šiame šezone jis atidaro pirmą savo vakarą 16 d. spalio 1910 m. visiems gerai žinomoje "Hull House" salėje, kampas Polk ir Halsted gatvių. Pradžia lygiai 7:30 val. vakare.

Bus lošiama dvi komediji: "*Aukso Dievaičiai*" — trijose veikmėse ir "*Nesipriešink*" — vienoje veikmėje. Komedijos gana uzimančios ir nemažai jose humoro; mylintieji juokus ras ten užtektinai peno.

Tikietų kainos: 50c., 35c., ir 25c.

Komitetas.

"BIRUTĖS" ORKESTRA

"Birutės" orkestra groją baliuose, teatruose ir veselijose, taip-gi sutaiso, "boxus" apvaikščiojimams. "Birutės" orkestra labai linka teatrams, nes turi puikius muzikantus ir sutaiso klasiškus dalykus. Baliuose taip-gi atsakančiausia, nes lietuviškus šokius puikiausia išpildo. Kas turėjo "Birutės" orkestrą baliuje ar teatre vieną sykį, tai jau ima ją visados. — Su reikalais kreipkitės:

Ks. Strumskis,
Phone Yards 1138
3315 Auburn ave., Chicago, Ill.

tro...
logijos, draugijų ...

LIETUVIŠKON KONSERVATORIJON galima dar įstot noug pusės semestro, t. y. nuog 15 spalių, įmokėjus iki Kalėdų 10 dol.
Ad.: 3246 So. Halsted st. Chicago. Ill.

Pajieškojimai.

Aš Petras Grigula pajieškau savo tėvo Povilo Grigulo 10 metų Amerikoj; pirmiau buvo Pittsburge ant allginu 8 metus, o dabar nežinau kur. Paeina iš Kauno gub. Raseinių pav., Rietavos parap., Purvilių kaimo. Labai meldžiu duokite man žinią šiuo adresu:

P. Grigula,
6211 Wabash ave., Chicago, Ill.

Pajieškau savo vyro Jurgio Grėbliuno, paeinančio iš Suvalkų gub., Seinų pav., Seirijų parap., Akuočių kaimo. Dvylika metų Amerikoje pirmiau gyveno Mandrin, Pa., iš ten atvažiavo Christopher, Ill.; plaukai tamsus rusvi, su usais; augščio penkių pėdų ir pusės. Jaigu kas žinotų apie jį, malonės man pranešti tokiu adresu:

Ona Grėbliunienė,
P. O. Box 77, Atherton, Ind.

Pajieškau savo brolio Antano Judžio, paeina iš Kauno gub., Raseinių parap., Bakučių kaimo. 4 metai Amerikoj, 2 metai atgal gyveno Chicagoj, dabar nežinau kur, turiu svarbu reikalą. Meldžiu duoti žinią šiuo adresu:

Dominikas Judžis,
3604 Deodar st. Ind. Harbor, Ind.

Pajieškau pusbrolio Izidoriaus Wolonczauskio, Kauno gub., Telšių pav., Mosėdžių vals., Šatės par., Diksodžių kaimo. 9 ar 10 mėnesių kaip Amerikoj. Prašau duoti žinią šiuo adresu:

Antanas Wolenczauskis,
48 Albomarle st., Baltymore, M. D.

Pajieškau savo kaimyno Franciškaus Monkevičiaus (Monkus), Kauno gub., Šiaulių pav., Radvyliškio miestelio. 18 metų matėmės Chicagoj. Jaigu kas apie jį žinotų arba jis pats teiksis praniešti man šiuo adresu:

Kazys Bite,
Westville, Ill.

Pajieškau Vladislavo Nievedomskio, Kauno gub., Raseinių pav., Šidlavos parap., Paluknos kaimo. Ketvirtas mėnuo kaip atkeliavo Amerikon, Brooklynan. Meldžiu duoti žinią šiuo adresu:

A. Plokštis,
349 E. Kensington av., Kensington, Ill.

Aš Antanas Žvirblis pajieškau savo pusbrolio Antano Stralo ir Konstantino Serio. Pirma gyveno Chicagoj, dabar nežinau kur. Meldžiu kuogreičiausia pranešti šiuo adresu:

T. Žvirblis,
P. O. Box 27. Marynette, Mich.

Pajieškau savo dėdžių Kazimiero ir Juozapo Širvydų, abudu Kauno gub., Raseinių pav., Šilelio val., Strinkų kaimo. Jie abudu gyvena Chicago, Ill.; Juozapas turi saliuną. Kazimieras buvo krautuvėj už bosą. Turiu labai svarbų reikalą. Prašau duoti man žinią šiuo adresu:

Mr. Chas. Waikznis.
Petras Širvydas,
Broad Brook, Conn.

Pajieškau savo švogerio Juozo Monkevičiaus, Suvalkų gub., Vilkaviškio pav., Paažerių gm. Dešimts metų Amerikoje. Turiu svarbų reikalą. Meldžiu parašyti šiuo adresu:

Jurgis Gutauskas,
Suvalkų gubernija,
Vilkaviškio pavietas,
Alvito gmina,
Palivarkas Samanėliškiai.
EUROPE. RUSSIA.

Pajieškau savo draugo Kostanto Šemėžio ir Vincento Cukelio, jie abudu Paeina iš Kauno gub., Panevėžio pa., Krakenavos parap. Kas žino apie juos ar jie patįs teiksis duoti man žinią, turiu labai svarbų reikalą. Praneškite šiuo adresu:

Mikolas Paczekajas,
920 — 35th Place. Chicago, Ill.

Pajieškau savo brolio Kazimiero Wleničiaus. Jis yra vedęs. Nesenai atvažiavo į Ameriką iš Anglijos. Nežinome kur jis yra. Kas apie jį žinotų ar jis pats teiksis pranešti šiuo adresu:

Miss. Jena Wleničiukė,
P. O. Box 33. Rumford Falls, Me.

Pajieškau švogerio Nanartavičiaus, Vilniaus gub., Trakų pav., Sobavos sodžiaus. Treji metai Amerikoje. Kas apie ji žinotų ar jis pats teiksis pranešti šiuo adresu:

Vinc. Tumelis,
33 Pine st. Easthampton, Mass.

Pajieškau savo giminių ir pats pasigarsinu, jog esu Kauno gub., Šiaulių pav., Pašvitinio parap., Titonių sodžiaus. Malonųs draugai, kurie esat man skolingi, meldžiu atsiliepti, žinoma, skola — ne rona.... Prašau man sugrąžinti Juozapo S. $40.00, Antano G. $28.00, Juozapo O. $5.00, o kiti, kurie skolinot iš manęs kningas pasiskaityt, prisiųskite jas šiuom adresu:

Petras Grigaliunas,
P. O. Box 104. Clinton, Ind.

Pajieškau savo pubrolio Domininko Waitelės, Kauno gub., Telšių pav., Platelių parap., Pagrūdės kaimo. Ketvirti metai Amerikoj. Girdėjau gyvenąs Chicagoj, Ill. Meldžiu duoti man žinią šiuo adresu:

Fabionas Tipšas,
1364 Chanal st. Chicago, Ill.

Pajieškau savo pusbrolio Ignaco Kazlauckio, Kauno gub., Šiaulių pav., Ligumų val ir parapijos, Armonaičių sodžiaus. Meldžiu atsiliepti šiuo adresu:

Stanislovas Dominauskas,
3237 So. Halsted st. Chicago, Ill.

Reikalavimai.

REIKALINGI DARBININKAI Į SIUVĖJŲ DIRBTUVES.

Siūlių prosuotojai ir suprosuotojai prie kelinės gali gauti nuolatinį geriausiai apmokamą darbą by kokio iš sekančių adresų:

1922 South Halsted st.
135 Market st.
242 Market st.
261 Market st.

Dirbtuvės yra sveikiausiai įtaisytos. Hart Schaffner & Marx.

Reikalingi penki kriaučiai moteriškiems ir vyriškiems rūbams siūti. Geras užmokestis. Kreipkitės pas Nikodimą Walantiejų, 907 S. Western ave., arti Tailor st. Chicago, Ill.

Į SIUVĖJŲ DIRBTUVES REIKALINGI DARBININKAI PRIE KELNIŲ.

Reikalaujame operatorių, kišenių siuvėjų, riulėtojų, rankom siuvėjų, išbalėjėjų, stryguotojų, guzikų siuvėjų, apkarpytojų. Prityrusiems darbininkams duodame nuolatinį darbą, augščiausios algos, švarus įtaisymas. Galite gauti darbą kokioj norint iš sekančių musų dirbtuvių:

1922 South Halsted st.
125 Market st.
242 Market st.
261 Market st.

HART SCHAFFNER & MARX.

Reikalingas pirmos klasės sejonų presuotojas, Cohn & Reiss, 334 So. Clinton st., 5 floor. Chicago, Ill.

Pajieškau Kazimiero Jurkaus, Kauno gub., Raseinių pav., Kvėdarnos parap., Libartų kaimo. Turiu svarbų reikalą. Malonial prašau pranešti man šiuo adresu:

A. Jankauskas,
518 Maxvell st. Chicago, Ill.

Reikalinga 200 darbininkų į Michigano ir Wisconsino miškus; algos nuo $26 iki $32, užlaikymas ir kambarys. Klekvienas turi užsimokėt $6.00 už kelią iš Chicagos. Reikalingi taipgi darbininkai į visokius darbus mieste ir apylinkėje. Kreipkitės arba parašykit laišką, įdėdami 2. atsakymui, pas J. Lucas, lietuviškas agentas, 1363 W. Chicago ave. Chicago, Ill.

Reikalingas švarus jaunikaitis į drabužių ir rakandų sankrovą. 3621 So. Halsted st.

Ant Pardavimo.

Parduodu rakandus ir pečių. Kreipkites šiuo adresu:

Mrs. Jones,
3435 Emerald ave. Chicago, Ill.

Greitu laiku turi būt parduota Grocery & Market už $425. Panedėlyj po piet savininkas apleidžia miestą. Gera vieta lietuviui, verta $1.000. Kreipkitės tuojaus. Viskas prirengta kaip tik pradėt turgų. 3440 Morgan st., netoli 35 gatvės.

THOS. I. MORGAN
ADVOKATAS

Veda kriminališkas, civiliškas bylas; parupina patentus; peržiuri savaščių popieras; abstraktus; deed's ir tt. Žinomas lietuviškai visuomenei kaipo teisingas ir geras advokatas.

79 Dearborn St., Chicago.
328-330 Unity Building
Taipjau: 1613 S. Halsted St.

KOŽNAS GAUS DYKAI

kuris prisiųs keletą markių, musų No. 3 katalioga, didžiausią lietuviškoj kalboj, 64 didelį puslapį. Jame telpa aprašymai suviršį 200 ligų, vyrų, moterų ir vaikų, pasako nuo ko jos prasideda, kaip jas pažinti, kaip nuo jų apsisaugoti, kokias gydunes naudoti, kiek jos prekiuoja ir kur jas gauti. Paveikslai ir proka yvarių kvepiančių ir gydančių mulių, Perfumų, Elektro-gydančių aparatų, Robernių išdirbimų, Monų, Palmų, Štukų, Drukuojamų Mašinėlių, Armonikų, Koncertinų, Britvų, Pavinčevonių ir šimtai kitokių kosnam reikalingų daly kų. Iškirpk šitą apgarsinimą ir prisiųsk mum, o tuojaus gausi visai dykai katalioga. John I. Hagdziunas, Prope

JOHN'S SUPPLY HOUSE
232-236 SO. OAKLEY AVE., CHICAGO, ILL.

Vardas ...
Adresas ...
Miestas ... State ...

Mokykla Šokių!

Prof. Julius S. užtikrina, kad išmokys šokti kiekvieną jauną ar seną. Išmokina valcą 6 ryšių ir teip, kad gali drąsiai eiti šokti publikoje. Teipgi išmokys ir kitus šokius su 6 vakarais; vakare nuo 8 valandų iki 11. Kas moka vaikščioti, tas gali išmokti ir šokti. Kas nori mokytis tegul ateina į svetainę, po numeriu, 2119 So. Halsted St., mokinu kas dien ,apart šventų dienų. Prof. Julius S. praneša visiems, kurie nori išmokt tuos šokius, kad ateitų sekančio adreso: 2124 South Halsted St.

Ofisas ant 3-čių lubų. Atdaras nuo 5 iki 8 val. vakare.

Prof. Juliaus šokių mokykla užsidaro June 25, ji vėl bus atdara September 2.

jau pradėsim Buck ir Wing šokt Sept. 2.

Pacific Liquor Co.

Gabrielius ir Sigall
PIRMUTINIS LIETUVIŠKAS
SALIUNAS

Užlaiko šaltą alų, gardžią arielką, kvepenčius turkiškus cigarus, ir inportuotus gėrimus. Čia atsilankę lietuviai ras mandagios patarnavimus ir gaus rodą dykai. Atsilankykite

309 Second Ave. So. Seattle, Wash.

Naminė Mokykla

Gramatika angliškos kalbos mokintis be mokintojo (apdaryta) ..... $1.00.
Vaikų Draugas, arba kaip mokintis skaityti ir rašyti be mokintojo 15c
Naujas Budas mokintis rašyti be mokintojo 10c
Aritmetika mokinimuisi rokundų, su paveikslais (apdaryta) ..... 35c.

P. Mikolainis,
Box 62. New York City

Mes Išgydom Vyrus

Mes trokštam, kad visi, kurie yra neužganėdinti su kitais gydymais, ateitu pas mus ir pamėginte musų tikrę ir ištikimą gydymą. Mes paaiškinsim tau dėlko kiti gydymai tarpe neišgydė ir kaip mes tave išgydysim.

Kraujo Užnuodyjimas Pasinantis nuo užsikrėtimo arba priežasčių dėl kurių ligonis nenori kreipti pris šeimyniško gydytojaus, rudos pėmės, lopai burnoje, skaudulis ant liežuvio, sunkimas plaukų, skausmas kauluose, sunariuose, pėmos ant kuno, jausius tekanti skaudulį. MES IŠGYDOM ŠITOKĮ PADĖJIMĄ—MES NELOPOME.

Nubėgimai Ar kankina tavę nubėgimai pasinanti nuo peržengimo gamtos tiesų, vyriški silpnumai, nualinimas, silpta atmintis, galvos skaudėjimai, piėmai priešai akis, nerviškumas, skausmai strėnose? Ar pats ėsi apimtas nors vienu iš tų ženklų? Ateik pas mus, mes tave išgydysim nes kitaip nereikalauji mum mokėti.

Užsikimšimai Nedaro skirtumo koks tamistos nesveikumas yra, jeigu tamistę kankina doginimai, plikinantis šlapinimas, pusės nesveikumas, erzinimai, taukus noras iškuštinimo, mes išgydom viršui minėtus padėjimus be vartojimo peilio ir be siuntimo į ligonbutį.

Abelnas Nusilpnėjimas Silpnumas, pamirštimas, negalingumas prie darbo arba linksmumu gyvenimo, nuisimas, yvairus gėdinanti silpnumai, ir tt. ATIDĖJIMAI YRA PAVOJINGI—PASIRODAVIK SU MUMI DABAR.

Sutinimai Uždegimai, sutinę ir skausmingi sumariai, kantrybę atimančios užsisenėję ligos kurios padaro gyvenimą nelaimingu, IŠGYDOMOS ANT VISADOS BE ŽUDIMO LAIKO.

Odos Nesveikumai Eczema, išbėrimai, spuogai, lopai, netobulumai, žaizdos skaudulai, pagelsonavus ir išbėlyškus oda, pajuodavę paakiai. Vyrai, yra jum nuo to visko vaistas, atsišaukiant pas mus ant gydymosi. GALI UŽMOKĖTI KADA BUSI IŠGYDYTAS.

Guzuotos ir Susisuke Gyslos Šitokios gyslos randasi visur ant šemesnės dalies kuno, bet daugiausiai kairėj pusėj; jos padaro žmogų labai neramų; yra silpnas veikantis jautimas daugmaž nuolatai. Gyslos yra užčiuopiamos ir nurodo kaip botagas.

Inkstu, Pusles ir Sebrus Nesveikumai Inkstų nesveikumas gali išsivystyti į pavojingus komplikacijas, ir jeigu neatbotas, pagimdys kitas ligas ir komplikacijas. Ar manai apsivesti? Ar esi tikrai sveikas?

Atsišauk tuojaus jeigu esi klapate.

State Medical Dispensary

150 SO. CLARK ST., arti Madison gatves, CHICAGO, ILL.

Ofiso valandos: nuo 10 ryto iki 4 po piet. Nuo 6 iki 7 vakarais. Nedėldieniais ir Šventadieniais nuo 10 iki 12 tiktai. Ypatos geidžiančios gydymo turi atsišaukti asabiškai, nes ligos negali but gydomos teip pasekmingai per susirašinėjimą kaip ligoniui atsišaukus pačiam. Nerašyk bet atsilankyk.

Naujausias importuotas Fonografas :: :: ::

DYKAI

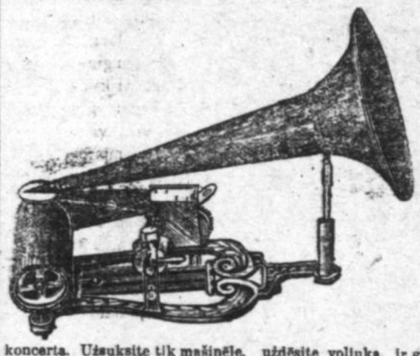

Bus duotas kiekvienam, kas nupirks pas mus rusiško tabako už $6. Nieko nuo jusų daugiaus nereikalaujame tik kad patartumete savo draugams ir pažystamiems pirkti iš musų firmos tabaką.

Šitas importuotas fonografas yra padarytas iš geriausio metalo, turi didelę nikelinę triubą ir labai gerai skamba. Turėdami musų fonografą, galite surengti namie puikų muzikos koncertą. Užsukite tik mašinėlę, uždėsite voliuką, ir galėsite išgirsti graziausias tautiškas, darbininkiškas ir kitokias dainas, ištraukas iš operų ir operečių, žaidimą visokių instrumentų pavienių ir orkestroje. Klausant tai viską bus malonu nė tik jums ir jusų šeimynai, bet ir jusų pažystamiems bei kaimynams.

Musų fonografas yra geriausias, koks tik dabar gali buti. Už tokį fonografą užmokėtumėt mažiausia $12. Mes duodame jums tą fonografą suvis dykai. Prisiųskite tik 50c. markėms ir mes išsiųsime jums geriausio rusiško tabako už $6 ir tą fonografą draug su voleliais ir nurodymais, kaip reikia apsieiti. Apturėję tai per express, užmokėsite likusius $5.50. **Namie galite išbandyti musų fonografą, o jaigu jis jums nepatiks, tai galite sugrąžint mums tabaką ir fonografą, o mes sugrąžinsime jums visus įmokėtus pinigus.**

Į dovaną yra supruntama ir puiki, nėra čia jokios rizikos, taigi naudokitės, pamatysite, kad busite užganėdinti.

ENGLISH ASIATIC TOBACCO CO.
111-115 East 7th Street, :: NEW YORK, N. Y.

The American Life Insurance Company
of Illinois

Apsidrauskite vietinėje kompanijoj, kuri gvarantuoja jums apdraudą ir yra priziurima Illinois valstijos valdžios.

Gyvenimo apdraudimo kontraktai 10 — 15 ir 20 metų išmokėjimas.

Apdovanojimo kontraktai, sukakus 10 — 15 ir 20 metų. Jie apsaugoja jusų šeimyną ir gvarantuoja jums jusų pininigus išlbaigus 10 — 15 ar 20 metų. Apdovanojimai turi gvarantuotos paskolos vertybę po dviejų metų. Įmokėt kas sevaitė 5c. ir daugiau, gali mokėt žmonės amžiaus nuo 1 iki 70 metų. Gausite pilnas informacijas, parašę laiškelį į vietinį ofisą, 115 Adams st. Chicago, Ill., arba kreipkitės pas vietinius agentus:

K. J. Filipovicz
826 W. 34th St.

P. P. Adomaitis
1012 W. 32nd St.

AR MATĖTE PUIKIUS
27-nių PĖDŲ LOTUS?

Scoville, Walker & McElwee's 60 akrinej subdivizijoj netoli didelio persikirtimo punkto ties

Kedzie ir Archer Avs.

Nuo

43-czios iki 39tai gat.

Lotai po $290

IR VIRŠIAUS

Lengvas šmokestis. Paskolinama pinigai pasistatyti namams kokiems norint.

Šitoj subdivizijoj namai yra visi gražus. Tai bus graziausia apsigyvenimui vieta pietvakarinėj daly, išrodo kaip koks parkas. Vanduo, srutų nuovados, gazas, šaligatviai, medžiai Gražus dviejų flatų namai galima tuojaus užimti po $3.000 ir viršiaus, mėnesiniais išmokesčiais.

Keturios karų linijos: "Archer Limits", Archer 38th", "Chicago Lawn" ir nauja "Kedzie Av." einanti kiaurai.

Važiuokite by kokiu karu ir persėskit ant "Archer Av.-Limits." Ofisas ties lotais kampas Archer ir Albany Avs. netoli 43 gat.

H. H. WALKER & CO.
201 Tacoma Building
Kampas Madison ir LaSalle gat.

AKIU LIGOS.
Ar turi galvos skausmus?
Ar akys vandeniuoja?
Ar jas niežti?
Ar teipgi ir spaudžia?
Ar dalktai išrodo dvigubi?
Ar jie buva neaiškus, migloti?
Ar turi uždegtas akis?
Ar jos greit pailsta skaitant?
Ar jas skaudina šviesa?
DAUG ZMONIU
turi akių nesveikumų, kurių visai nežino, ir sirgdami nejaučia skausmo ir nė jokio nesmagumo, bet jie turi nešiotr akinius, kad išgelbėti savo regėjimą ateityj.
Mokslinio laipsnio okulistas
S. GINSBURG
2036 S. Halsted St. netoli 21 g.

"DAGIS"
Kritikos, Satyros ir Juokų Ménesinis Laikraštis.

DAGIS gražioj formoj knygos, ant geros popieros ir su viršelais, viso 20 puslapių kas mėnuo duoda skaitymų.

DAGIS kas mėnuo talpina po keliis originalinius, lietuvių piešius paveikslėlius.

DAGIS bado visus be skirtumo, kas tik nusikalsta prieš visuomenę, todėl "Dagis" turi rastis kiekvino lietuvio namuose kai yra geriausia gydučė nuo visokių ligų. Juk visiems yra reikalingas linksmumas ir juokai, o "Dagis" nesigaili straipsnių su įvairiais pasišaipimais ir juokais.

DAGIO kaina labai žema, tiktai 10 centų num., arba $1.00 metams.

Siunčiant prenumeratą, adresuokite:
"DAGIS" PUBL. CO.
812 — 33rd Street, Chicago, Ill.

F. P. BRADCHULIS
Attorney & Counselor at Law
132 S. Clark, Cor. Madison St.
Atwood Bldg., Room 806
Tel. Franklin 1178.

Lietuvys advokatas, baigęs tiesų mokslą Amerikoje. Veda visokias bylas, civiliškas ir kriminališkas visuose teismuose (sudusose).

Gyv. 3112 S. Halsted st.
Telephone ...

Dr. O. C. HEINE
DENTISTAS
OFISAS—Kampas 31 ir So. Halsted gat.
(Gyvenimas virš aptiekos.) CHICAGO, ILL.

Mokinkis Angliška Kalbą.

Žinai kaip labai yra reikalinga angliška kalba šioje šalyje. Nor tu butum geriausiu mekaniku, profesijonalistu, ar biznierium, jei gu nemokėsi angliškos kalbos, tai Amerikoje negausi nė gero darbo nė biznio, nė profesijos negalėsi vesti. Žmogus, mokantis angliš kalbą Amerikoje, yra visur pageidaujamas ir geral apmokamas. Todėl kuogreičiausiai rupinkis ją išsimokinti.

DABARTINIS BUDAS IŠSIMOKINIMO ANGLIŠKOS KALBOS YRA LABAI LENGVAS. ŠTAI JIS.

1. Pirmiausiai perskaityk knygelę "VADOVĖLIS" No.1209. K na 25 centai.

2. Paskui perskaityk knygelę "RANKVEDIS" No.1300. Kain $1.25.

3. O tada užsirašyk laikraštį "LIETUVĄ" ant 18 mėnesių $3.00, tai gausi dovanų knygelę No.1491, vadinama: "KAIP RAŠY LAIŠKUS LIETUVIŠKOJE IR ANGLIŠKOJE KALBOSE", o su gelba šios knygelės galutinai išmoksi netiktai angliška kalbą, jau mokėsi ir laiškus rašyti angliškoje kalboje.

Knygas No.1209 ir No.1300 parduodame už pinigus, bet Kny gelę No.1491 už pinigus neparduodame, tiktai dovanojame ją tiem ka angliškai kalbėti ir rašyti ir dėkavoja mumis už tos knygelės išleidimą.

Knygags No. 1209 ir No. 1300 parduodame už pinigus, bet Kny gelę No. 1491 už pinigus neparduodame, tiktai dovanojame ją tiems, kurie užsirašo "LIETUVĄ" ant 18 mėnesių ir užsimoka $3.00 pre numeratos, tai tiems ją duodame dovanų. Skaityk šios knygelės ap garsinimą ant 8-to puslapio šio laikraščio ir persitikrink apie jos vertę.

Kiekvienas gaus ją dovanų kas užsirašys "LIETUVA" ant 18 mėnesių ir užsimokės $3.00 prenumeratos.

Todėl ir Tamista, jei nori išmokti angliską kalbą, tai užsirašyk "LIETUVĄ" ant 18 mėnesių ir gausi minėtą Knygelę dovanų, su kurios pagelba išmoksi gerai novien angliškai kalbėti, bet ir angliškai laškus rašyti.

Siųsdamas pinigus už "LIETUVOS" prenumeratą adresuok:

A. OLSZEWSKI
3252 So. Halsted St., CHICAGO, ILL.

Kas užsipirks antrai šių metų pusei "Lietuvos Ukininką" stačiai iš redakcijos, tas gaus dova nai "Vilniaus Kalendorių" 1911 metams.

3 rub. metams
1r. 50k. pusm.
D. Lietuvoje

Visiems prieinamas, kiekvienam reikalingas, seniausias lietuvių laikraštis Lietuvoje eina nuo 1905 metų

2dol. 20c. met.
1dol. 10c. pusm.
Ame...

"Lietuvos Ukininkas"

1910 metais savo ėmėjams duoda:
52 No. No. "Lietuvos Ukininko"
26 No. No. "Žemės"
13 No. No. "Mokyklos"
12 No. No. "Sveikatos"
1 "Vilniaus Kalendorių," 1911 m.
Sėklų išbandymui:
Ukio padargų premijoms už geriausios ukio ap šymus.

Kas nori padaryti daug naudos ir smagumo savo giminė geriems pažįstamiems pasilikusiems Lietuvoje, teužpe jiems "Lietuvos Ukininką"

Labai naudingas yra "LIETUVOS UKININKAS" ir Amerikoj, ir kitur venantiems lietuviams, nes daug jame jie ras žinių ir naudingų pamoky iš visokių šalių ir sričių.

Kas įsirašys į "L. UKININKO" BENDROVĖS narius ir užmokės 25 r lius (13 dol. 75 c.), tasai gaus "LIETUVOS UKININKĄ" visuomet dovana

KAINA: Lietuvoj (ir Rosijos valstijoj) metams 3 rub. (1 dol. 65 c.) ...čiui 1 rub. 50 kap. (38 cent.) Užsieniuose: (ir Amerikoj) metams dol. 20 c.) pusmečiui 2 rub. (1 dol. 10c.)

Tos pačios "L. Ukininko" Bendrovės dar yra leidžiamos nuo 1...

"Lietuvos Žinios" su "Aušri...

Progresiviškas lietuvių laikraštis. Eina 2 kartu į savaitę.

KAINA: Lietuvoj (ir Rosijos valstijoj) metams 4 rub. (2 dol. 20 c.), ...čiui 2 rub. 50 kap. (1 dol. 38c.) Užsieniuose: metams 6 rub. (3 dol. 30c.), ...mečiui 3 rub. 50 kap. (1 dol. 92c.) Abiejų laikraščių adresas:

Vilnius--Siemionovskaja 10-1 Russia--Lithuania

"LAISVOJI MINTIS"

Vienintėlis mokslo ir literaturos iliustruotas la... pinantis rimtus ir gerai apdirbtus straipsnius iš ... kslo šakų: Historijos, Kulturos Historijos, Gamtos Mokslų, Draugijinių Mokslų, ir t. t., lygiai ir originališkai parašytas apysakas iš mųsų gyvenimo.

Kaina metams $2.00; pusei metų $1.00; į užsienį $2.50

Kas, prisiųsdamas mums prenumeratą, prisiųs iškirpęs ir šį apgarsinimą, tas gaus dovanas knygomis: užsirašantiems "L. Mintį" metams duodame knygų už $1.00 užsirašantiems pusei metų už 50c.

Paskubinkit—Dovanas neilgai teduosime.

Adresas:
"Laisvoji Mintis,"
1401 N. Main Ave., - Scranton, Pa.

REIKALINGOS MERGINOS
Nuo 16 metų
lengvam darbui moderiniškoj faktorijoj. Nuolatinis darbas ir geros algos. Krepkitės į
The Sefton Manufacturing Company
1341 W. 35th street, Chicago, Ill.

Nori mokintis Barzdaskutykios?

Tamista šį amatą gali išmokti nuo 4 iki 6 savaičių. Kainuos tau tik $30. Mes duosime visą setę skutimo prietaisų. Šis amatas yra linksmu pendėm visame svieto ir tamista turėsi tada savo ypatiškę vertėjyvę by buel savo darbdaviu. Rašyk pas:
NOSSOKOFF'S
1405 Penn Ave.

Dr-as W. A. Mart...
Ofisas R. 400 ...
Madison & ...
Gydau vis... teip ir už... durių l...
Telep...

Imperfect in original

Banka A. Olszewskio

252 So. Halsted St., Chicago, Ill.

Priima pinigus taupinimui ir moka už juos 3% metams.

Skolina pinigus pirkimui namų ir liotų mieste Chicagos.

Sukolektuoja žmonių pinigus padėtus kitose bankose; teipgi iškolektuoja darbininkų neužmokėtas algas ir paskolintus pinigus.

Padaro visokius Notarijališkus raštus, kaip tai: Dovernastis, Kontraktus pirkimo ir pardavimo, Affidavitus ir visokius kitus rejentališkus ir legališkus raštus.

Išmaino pinigus visokių žemių ant amerikoniškų ir amerikoniškus ant kitokių.

Perka ir parduoda namus ir liotus.

Siunčia pinigus į Rossiją, Lietuvą, ir visas dalis svieto.

Parduoda šifkortes ant visų linijų išvažiuoti ir atvažiuoti ir išvažiuojantiems Lietuvon parupina pasportus nuo Rossijos konsulio.

Mūsų kainos visada pigesnės kaip kitų ir musų tarnysta visuomet geresnė už kitų. Rašykite mumi apie šifkorčių ir mūsų kainas, o mes mielai tokias Jums prisiųsime.

Rašydami mumi visada adresuokite šiteip:

A. OLSZEWSKI

3252 So. Halsted St., Chicago, Ill.

Knygele verta tiek aukso, kiek ji pati sveria

Jos Vardas yra:

"Kaip rašyti Laiškus Lietuviškojo ir Angliškoje kalbose".

Ji mokina? Ji mokina rašyti laiškus (gromatas) lietuviškoje ir angliškoje kalbose. Žmogus gali visą amžį mokintis savo gimtiškoj kalbą, bet pakol jis nemėgins rašyti laiškų angliškoje; tai ir angliškos kalbos niekada gerai neišmoks. Norint rašyti laiškus angliškoje kalboje, reikia tam tikros knygelės, kuri moko kaip ir ko rašyti. Taigi ši knygelė mokina rašyti laiškus angliškoje kalboje.

Šioje knygelėje yra daugybė laiškų visokiuose reikaluose ir visokias ypatas: Laiškai tėvų į vaikus, vaikų į tėvus, vaikinų į merginas, merginų į vaikinus; tarnų į darbdavius, darbdavių į tarnus ir tt. Tie visi laiškai yra abiejose kalbose, t. y. angliškas ir lietuviškas kitas angliškas, teip kad rašėjas skaito angliška laiška ir mato kaip tą jatį laišką angliškai rašyti. Kad angliškus laiškus žmogus mato kaip surišti žodi su žodžiu, padaryti gražius sakinius ir tie sakiniai įsiskverbia žmogaus į smegenis teip giliai kad jis juos jau ant visada atmena. Ši knygelė mokina gramatiką, jokia kita knyga teip greitai ir teip gerai žmogaus neišmokins angliškos kalbos kaip kad virš paminėta knygelė. Tuojaus pirm pačiumo šios knygelės, žmogus turi pirmiau perskaityti knygelę "Vadovėlis" No.1209 ir "Rankvelis" No.1300. Vadovėlio paskui jau imti knygelę *"Kaip rašyti laiškus angliškoje kalbose"*.

Ne vien mokina laiškus rašyti, ne vien mokina angliškoje kalbose, bet dar mokina ir daugybės kitokių labai naudingų dalykų, kokių pamokinimų jokioje knygoje nerasi, pavyzdžiui:

Kaip rašyti kontraktus pirkimo, pardavimo, samdymo ir visokių formų biznio reikaluose; kaip daryti vekselius skolinant pinigus; kaip daryt testamentus; kaip vesti draugyščių reikalus, ir visoki kiti pamokinimai. Teipgi mokina formų kaip žmonėse susieiti visokiuose atsitikmuose; antai kaip apsieiti svečiuose, apdovanojimuose, supažindinime vieno su kitu, pakalboje vieno su kitu, kaip užsilaikyti bankietuose, vestuvėse, krikštynose, pagrabuose, atsilankant ant metinių švenčių ir tt. Toliau knygelėje yra žodžių vartojamų angliškoje kalboje išverstų į lietuviškus, bet dar niekad negirdėjai, ir ant galo yra Žodynėlis svetimų žodžių, vartojamų yvairiose kalbose, išverstų į lietuvišką kalbą ką jie reiškia.

Ši knygelė turi 293 puslapius. Yra apdaryta popieros apdaruose ir audimo gražiuose apdaruose. Ji yra verta daug pinigų, bet už pinigus mes jos niekam neparduodame. Mes ją dovanojame tiems, kurie užsirašo musų laikraštį "Lietuvą" ant 18 mėnesių ir užsimoka $3.00 prenumeratos, tai tiems duodame šią knygelę dovanų ir siunčiame "Lietuvą" per pusantrų metų. Skaityk mūs apgarsinimą ant puslapio 7.

Kodėl teip brangią knygelę mes dovanojame už dyką? Pirmiausia todėl, kad mes norime kad kiekvienas lietuvys išmoktų angliškoje kalbą, ir kad paskui galėtų užimti geresnią vietą ar darbą ir pralobtų, o tada bus musų lietuviai turtingesni ir apšviestesni, tai ant tiek ir lietuviška tauta ir kultura ir mes nuo turtingesnių daugiau bizniaus turėsime. Antra — mes norime, kad kiekvienas lietuvys skaitytų musų laikraštį "Lietuvą", kuri tarnauja žmonių apšvietimui ir kulturiškam jų pakėlimui, ir ant tiek "Lietuvos" skaitytojai pasidaugins, ant tiek mes galėsime pagerinti laikraščio "Lietuvos" jturą. Pasidauginus skaitytojams, mes galėsime užlaikyti geriausius raštininkus, kurie aprašys žmonėms tikrai gerus ir pamokinančių raštų visokiose mokslo šakose. Laikraštis turi buti žmonių mokykla, jis turi pamokinti žmonis to visko kas yra gerovei reikalinga, todėl mes ir norėjome laikraštį "Lietuvą" tokia žmonių mokykla padaryti.

Lietuviai jau pradeda suprasti musų gerą norą, nes kasdien vis užsirašo "Lietuvą" daugiau ir daugiau, ir gavę nuo mus minėtą knygelę dovanų, kuodidžiausiai mumi dėkavoja už jos išleidimą.

Todėl ir tu, broli, kurs šį apgarsinimą skaitai, nelauk, ilgiau, bet tuojaus prisiųsk $3.00 prenumeratos už "Lietuvą", o mes tuojaus prisiųsime tą brangią knygelę dovanų ir siųsime musų laikraštį "Lietuvą" per pusantro metų.

Rašydami pinigus savo laiškus adresuokite šiteip:

A. OLSZEWSKI
3252 So. Halsted Street, CHICAGO, ILL.

D-R E. C. COLLINS
nėdėtojas.

Daktaras yra geriausiai žinomas, per atliktus jo darbus.

Dro Collins'o garsingą knygą

VADOVAS IN SVEIKATĄ

tąpo pripažinta per visus kitus Profesorius, kaipo Didžiausia knygą sveikatosiš visų kitų, kada norinta parašytu per kokį norinta daktarą.

Nėra daktaro, kuris duotu Jums tokią knygą, nes ne turi atsakančio supratimo, kaip parašyt.

Dovanai! Prisiųsk 10 centų markėmis apmokėjimui siuntymo lėšų, o apturėsi tą knygą **Dovanai.**

The COLLINS NEW YORK MEDICAL INSTITUTE

TAUTIEČIAI - GINKITE PĄTS SAVE!

Saugokitės suvadžiotojo daktaro, kuris nori išplėšti Jųsų kišenius, padėdamas aukštą prekę už pigų patarnavymą ir bledingas gyduolias, — kuris nori **Apgaut** Jus ir Jųsų šeimynas nuo didžiausio turto, tai yra **Sveikatos,** duodami Jums ne atsakančius vaistus, tiesiai ne Žinodami medikališko mokslo.

DATKARAS KURIS KALBA JUMS MELAGINGAI savo apgarsinimuose, vienkart ir įkalbinėja meluodamas Jums, Jųsų kentėjimuose. Teip, jagu jis kalba apgarsinime savo: "Aš ėsu pirmavedžių daktaru — aš ėsu geriausiu daktaru —, išrinktu per visus kitus daktarus". **Jis kalba Jums melagystę! Nes tokio daktaro, Amerikoje dar ne buvo!** Ne gana to-tie daktarai net teip toli užsivaro, kad net bando įkalbėt **Lietuviams,** idant ne įtikėtu stebėtinai gerai, **Institutų ir ligonbučių,** pašalpai kentėjimuose, aiškindami, buk tai **"Institutai ir ligonbučiai tveresi iš neteisingų žmonių".** Ant to galima vien tik tuom atsakyti, kad vagis vadina visus kitus žmonis vagimis. Vien tik blogiausi žmonės, ne gali atrasti **gero pasauleje.** Vien tik menkučiai ir veidmainiški daktarėliai, pilni **savegarbinimo,** bet be medikališko mokslo, loja ant darbąvymosi didžiuju profesoriu, be protiškai užvydėdami, jok ne turi tos **Aukštos Žinios medikalijoje,** kuris yra reikalingas del pastojimo į daktarus didžiausiojo pasaulėje medikališko Instituto **"THE COLLINS NEW YORK MEDICAL INSTITUTE".**

7 PRIEŽASTIS DEL KO: **Aukščiausiai moksliški daktarai, The Collins N. Y. Medical Institute, gydo daugiau žmonių kiekvieną metą, kaip visi kiti pasaulės daktarai, imant kartu.**

1. Delto, kad **The Collins New York Medical Institute,** yra **seniausiu, didžiausiu, geriausiu** ir labiausiai **naujagadyniišku Institutu Amerikoje.**
2. Delto, kad **The Collins New York Medical Institute,** tąpo įsteigtas, per gerai žinemą ir gerbiamą **profesorių daktarą Collins'ą,** del naudos visų **Lietuvių,** kaip Amerikoje, teip ir senam krajuje ir ne del piniginio uždarbio, bet del suteikimo pagelbos **nelaimingiems-ligoniams** ir kad galėtu kiekvienas **atgauti sveikata** savo, **kaip galima su menkiausiais piniginiais kaštais.**
3. Delto, kad tie stebėtinai pasekmingi vaistai, kurinos skiria **garsingi daktarai, The Collins N. Y. Medical Institute** yra surengiami **locnoje aptiekoje** iš naujausiu ir aukščiausios vertės medikališkų medegų, o kurias del jų brangumo, ne gali įgauti kiti daktarai, jagu gi ir būtu žinomi vardai tų paskučiausių, šiądieninių gyduolių, **tai ir teip ne žinotu kaip jas užrašyt.**
4. Delto, kad prekės tų, greit gydančių vaistų yra daug žemesnės, negu per tuos daktarus.šariatanus yra statomos už siunčiamus be naudižkus, bledingus vaistus, nes tiems daktarams rūpi daugiau pinigai, kaip gydymas.
5. Delto kad Daktarai **The Collins N. Y. Medical Institute** Jums pagelbėti kiekviename atsitikime, ne žiūrint, kokia tai ne būtu ligą, ir kaip nuo senei ir kaip įsiviešpatavus organizme ligonio.
6. Delto, kad nėra daktaro, kuris galėtu gydyti kiekvieną ligą pasekmingai, per tai yra įsteigti **institutai** ir **ligonbučiai,** kur kiekvieną ligą yra atydžiai peržiurėta ir atsakančiai gydoma, per **daktarus, kuriems ligos visos yra gerai žimonos,** iš ilgmėtines praktikos.
7. Delto, kad Jųsų nusilpnėjimas yra visados, **speciališkai ir atydžiai peržiurėtas** kuo skubiausiai, o prie tam visados yra perrašomi vaistai tie, nuo kurių stebėtino pasekmingumo, likos jau **tukstančiai tokim ligų, kaip Jusu, pagydyta.**

Skubinkit delto, Tautiečiai, dasižinoti apie savo sveikatą, kreipdamiesi ypatiškai, ar laišku prie Daktaro S. E. Hyndman, Viriausio medikališko direktoriaus THE COLLINS NEW YORK MEDICAL INSTITUTE

140 WEST 34th STREET - NEW YORK CITY

Ofiso valandos: kasdieną nuo 10-5 val. Nedeldieniais ir šventąd. nuo 10-1 val. po pietų. Utarninkais ir pėtnyči., 7-8 val. vakare

50,000 KNYGU

DYKAI DEL VYRU Vertes Ira $10.00 Kožnam Vyru Ligoniu

Dykai del Viru

Jeigu sergate kokio vyrišku ligoie, rašikiete ing mus ogausite dideios vertes knygelė. Ta knygelė pasakis aiškei keip kožnas vyras, sergantis nuo kraujo užnuodyjima, silpnibes vyriškume, abelnam nupulime speku, rhumatizme, organiško ligoie, vyduriu, kepenu, inkštu arba pusles lygosie, gali lengvei išgydyte namosie. Jeigu asatie nusimine mokiedami piningus daktarams ir už gidukles, negaudame jokios pagelbos ta, apatingai dykai gauta knygelė del vyru, jums bus vertesni bagelboi, keip $100.00. Jie pasakis nu kuo jus sergate ir keip galet buti greitai išgydyti. Tukstančei vyru atgava sveikato ir vyriškumo per pagelba tos vertingos knigelės. Ta knykelė ira krautuye žiniu, apie kurios kožnas vyras neatbutinai turi žinoti. Pamikitie, jog ta knygelė yra gaunama **vysai dykai;** mas užmokam ir pačtau. Jškirpkite žemia paduota kupona, ir prisiuskitie mum, o mas kuo greičiaus prisiusma jums vysai dykai ta brange knygelė.

Slusk ta kupona dykai gautos knygeles šendena.

DR. JOS. LISTER & CO., L. 702 Northwestern Bldg., 22 Fifth Ave., Chicago, Ill.

Garbingas Daktarai: Meidziu prisiusti man vysai dykai, jusu abgarsinta knygelė.

Vardas ir pravardė.....

Pačta..... Statas.....

Naujiena Kuri Nudžiugins Tave

Palinksmins Daugel Serganczių, Silpnu ir Nualintu Vyru Ar ėsi nustojęs kantrybės, nervišką, nupuoles sveikatoje? Ar peržengei tiesas sveikatos arba gamtos? Ar manai apsivesti? Ar ėsi tinkančiam padėjime užimti uždutis ženybinio gyvenimo? Jeigu yra mažiausė abejonė jog randasi užsivilkusi chroniška liga duguyje tavo klapatų, tai atsišauk ant žemiaus paduoto adreso, o aprašė patarimą ir ištirinėjimą dykai! Mes ištirinėsime tavę visai dykai, ir jeigu išgydymas bus galimas, tai mes išgydysime už koženiausią kainą. Ne užsidedi ant savęs jokių pareigų atsišaukdamas pas mus dėl bemokestinio pasiteiravimo. Mes perstatysime padėjimą viso dalyko tikroje švlesoje, o tada galėsi gydytis jeigu norėsi.

Nei Dolerio Nereiks Moketi Pakol Nebusi Užganedintas Savo Locnoj Mintyj kad Mes Esame Teisingi, Pilnai Atsakanti ir Užsitikimi. Jeigu turi kokį nors nesveikumą inkstų, puslės ar šlapumo ravelių, jeigu jauti nesmagumą ir skausmą, jeigu randasi koks padėjimas dėl kurio nesinori kreiptis prie šeimyniško gydytojaus, kaipo tai: silpnumas, nervišką negalė, silpna arba sumažinta atmintis, nemiegojimas, gėdingumas, nubėgimai, nuvarėjimai, silpninanti sapnai ir išnaudota gyvybė; jeigu turi gumotas ir susisukuses gyslas, jeigu kenti nuo užsikrečiamų ligų kokios nebut rušies kurios tamistai daro nesmagumą; jeigu turi vieną iš skaitlingų ligų kurioms vyrai gali but apimti; jeigu kenti nuo pertankių dasileidimų; jeigu turi votis, skaudulius burnoje ir ant liežiuvio; jeigu plaukai tavo slenka; jeigu turi slaptingą ligą; jeigu turi užnuodintą kraują arba nors vieną iš ligų kurių auka tampa vyrai—TAI MES GALIME TAVĘ IŠGYDYTI IR TA PADARYSIME. Ateik pasikalbėti su mumi didžiausiame privatiškume ir sekrete, o mes padėsime atsikratyti nuo visų kliučių kotrumpiausiam laike. Mes turime labai didelį patirimą gydyme tokios rušies ligų ir užtikriname išgydymą. Mes netiktai palengviname, bet išgydome tikrai ir ant visados. Ateik ir paslžiurėk ant skaitliaus lietuvių kuriuos mes išgydėme. Mes išgydysime teip tikrai kaip atsišauksi pas mus. Silpni vyrai, kurie nustojote vilių pasveikimo besigydydami kur kitur, ateikit pas mus, mes atkreipsime ant jus musų specijališką atydą teip jog atgausite savo vyriškumą ir busite vadovais terp savo sandraugų.

PATARIMAS IR IŠTIRINĖJIMAS VISAI DYKAI. GYDUOLĖS DYKAI IKI IŠGYDYMUI

CHICAGO MEDICAL CLINIC

344 SO. STATE ST., arti Harrison gatves, CHICAGO, ILL.

Musų ofiso valandos yra nuo 10 valandos ryto iki 4 po piet ir nuo 6 iki 7 vakare. Jeigu negali atsišaukti terp tų valandų, tai gali atsišaukti terp 10 ir 12 Nedėliom. Atsišauk asabiškai. Mes kalbame lietuviškai.

VYRAM TIKTAI
INEJIMAS DYKAI
kas gali but matyta
GALERIJOJ MOKSLO
344 SO. STATE ST.
CHICAGO, ILL.
near Harrison St.

Žingeidumai Patologijos
Žingeidumai Osteologijos
Žingeidumai Gromuliavimo Organu

Tirinek pradžia ir išsirystima žmogiškos Rasos nuo Lopsziojiki Grabui. Pamatyk Keistumus Gamtos. Žingeidumus ir Mažiausiukumus.

Tirinek intekme Ligos ir paleistuvystes, perstatytas gyvo didumo figurose, sveikuose ir ligotuose padejimuose. Lavus iszrodinetojas atsakineja visokius klausymus. Didžiausia proga tavo gyvenime.

INŽENGA DYKAI

Atdaryta kasdiena nuo 8 ryto iki vidurnakcziui

LIUOSA GALERIJA MOKSLO
344 So. State St. CHICAGO, ILL.

VYRAI IŠGYDOMI | 5 DIENAS

VARICOCELE HYDROCELE (Papurtimas gyslų) Be peilio ar Skausmo.

Norin išgydyti kiekvieną vyra sergantį išplėrimu lytiškų dalių gyslų, strikturą, užsikrečiamus kraujo nuodus, nervišką sunaikėjimą, pašlugimą lytiškų dalių ir ligas liečiančias vyrus. Šitas nuoširdus pasiulinimas yra atviras visiems, kurie praleido daug pinigų ant daktarų ir vaistų be jokios naudos ir mano noru yra parodyti visiems šitiems žmonėms, kurie buvo gydomi dešimtiems ar daugiau daktarų be jokio pasisekimo, kad aš turiu vienintėlį budą kuriuomi tikrai išgydau.

Nemokėk už gydymą be naudos — mokėk už tikrą išgydymą.

Aš tikrai išgydau ligas skilvio, plančių, kepenų ir inkstų, noris ir labai užsedintas.

Slaptos Vyrų Ligos
išgydoma greitai, tikrai ir su pilna slaptybe. Nervų nusilpnėjimas, nupuolimas sveikatos, ėudymas stiprybės, nubėgimas kraujo, užnuodyjimas. Šlapuminės gaištys.

Plaučių Ligos.
Dusulys, Brončytas ir kitos plaučių ligos tikrai išgoma mano vėliausiu budu. Širdies ligos.

(Ištyrimas Dykai.)

Išgydo kad bukim sveikas.

Specijalistas vyrų ir moterų ligų.

Moterų Ligos.
Vidurinės ligos, skausmai strėnose, baltosios tekėjimas ir kitos ligos tikrai išgydomos. Užpakalinės žarnos, užsedintos ir nerviškos ligos moterų.

Kraujo Užnuodyjimas
ir visos odos ligos, kaip ve pučkai piktoji dedervinė, šunvotės, niežiulys, hermohlodai, sustprinimo gyslų, naikinanti nubėgimai, įsisenėjusios ligos.

AŠ KALBU LIETUVIŠKAI.

Dr. ZINS 41 So. Clark St. (tarpe Randolph ir Lake) **Chicago.**

Valandos: Nuo 8 ryto iki 8 vakaro, Nedėliomis nuo 9 ryto iki 4 po piet.

DIDYSIS GYDYTOJAS NEW YORKO,

Ferdinand Hartmann

PRANESZA NESVEIKIEMS VYRAMS IR MOTERIMS SAKYDAMS: nereikia ilgiau sirgti ir vargytis ligoms, nes aš Jus išgydysiu; todėl, kad aš per 20 metų tyrinėjas medicinos mokslą ir gyduoles, už tai žinau, kurios geriausia gydo sergančio žmogaus kuna, per tai su geriausia pasekmę New Yorke išgydžiau daugiau žmonių, negu koks kitas daktaras teippat plačioje pasaulėje. Aš išgydžiau tokiąs ligas, kurių jau nieks neįstengė pagelbėti ir kiti daktarai buvo pripažinę už neišgydomas;--- per ką turiu daugybes padėkavonių ir už moksliškus darbus už tai, kad aš pramaniau jog:

KRAUJAS YRA TAI PAMATAS SVEIKATOS IR GYVASTIES.

Gyduolės, kurios nepataiso kraujo yra negeros ir negali išgydyti ligas, nes blogas kraujas, pradžia visokių ligų Užtikrinu, kad mano visos gyduolės yra pritaikytos prie kiekvienos ligos; už tai ir daugiausia sergančių išgydžiau ir tuos, ką kiti daktarai neįstengė.

Pasarga: aš nesu institutas, nesidengiu numirusio kito daktaro vardu, ne humbukas, ne nigeris šundaktaris, --- bet TIKRAS DAKTARAS MEDICINOS ir sergantį, kurį apsilmu tai ir išgydau.

SKAITYK ŠTAI KĄ IŠGYDYTI RAŠO:

Tegul bus pagarbintas Jezus Kristus.

Daktaras Hartmanas, esu neišpasakytai dėkingas, už išgydyma mane nuo ligos abelno nupuolimo ant sveikatos-nusilpnėjimo, ką gavau tą liga per saužagiavima.

M. ANDRUŠENKAS.
Clairmont, Cal.

New York, 5 Geg., 1910.

Aš žemiu pastrašęs, širdingai dėkavoju Dr. Ferd. Hartmanui, už išgydymą nuo ligos, kuri kankino manę per 3 metus, skandėjimas vid riuose, pagedusių nervų ir kraujo; kas labai mane privargino. Nors kiti neįstengė išgydyti, bet, kad Dr. Hartmanas pataikė, greitai ir pamatiškai išgydyti, tad pripažystu, kad esi geras daktaras New Yorke.

Pilnas guodonės FR. LEVAČEKS,
544 W. 50 St., New York, N. Y.

Teisybe pati už save kalba. Geresniu darodymu negalim reikalaut.

Kad sergi pats arba tavo pažįstamas bei sesuo arba brolis, jei negali ateiti nėra skirtimo kaip toli gyvenate, parašyk apię liga lietuviškai, aš duosiu rodą ir

IšGYDYSIU:

Sk audėjimą sąnarių, kaulų, strėnų, kojų, pečių ir nedirbimą vidurių Galvos skausmą, širdies ir plaučių ligas, sunkaus kvėpavimo, slogų ir nusilpnėjusius vyrus, dyspepsijos, nervų ligos, taipgi nuo jaunystės klaidų, įgautų nesveikumų, sėklos nubėgimo, blogų sapnų, visokių užsikrečiamų slaptų ligų. Teip-pat MOTERŲ: skausmingų mėnesinių, baltųjų tekėjimo, gumbo ligų; neatbokit kad kiti daktarai Jums nepagelbėjo, aš kad apsiimu, tai ir išgydysiu šviežias ir užsisenėjusias visokias ligas. Geriau, kad iš karto pas mane atsišauktumėt, pirmiau negu kur kitur. Rašyk kaip moki ir kaip jauti nesveikumus savyje, aš suprasiu, ištirsiu, kad reikės pritaikysiu gyduoles, kurios yra naujausio Iradimo o apturėsi sveikatą. Aprašant ligą, klausiant rodos visada adresuoti ant mano vardo taip:

Dr. Ferdinand Hartmann,
218 East 14-th St. New York, N. Y.

Ofiso val. nuo 11 iš ryto iki, 5 val. po piet. Nedėliomis nuo 10 iki 1 po piet.

SOKIŲ MOKYKLA PROF. TONY L.

Mokiname visokių šokių angliškų ir lietuviškų, taipo-gi tokių, kokių dar niekas iki šiol nešoko. Užtikrinam, kad, išmokę pas mus, galėsite šokti by kokioj publikoj. Mokiname be skyriaus — jaunus ir senus. Mokiname tris vakarus per sevaitę: utarninkais, seredomis ir ketvergais nuo 7:30 iki 10:30 val. vak. Norintįs mokintis eikite į svetainę 3119 So. Morgan st., Chicago, Ill.

DAILIOS GROMATOMS POPIEROS.

50 gatunku su visokioms dainėlėmis gražiais skaitymais ir dailiais konverteis tuzinas už 25c. arba 10 tuzinų su konvertais $1.30 su prisiuntimu. Geriausia PALANGOS TRAJANKA 30c. Reikalaujame pardavėjų ir duodame garą pelną. Kataliogus siunčiame už 4c.

M. Žukaitis,
149 Hudson ave., Rochester, N. Y.

LIUOSO INŽENGIMO MUZEJUS

Moksliszku Žingeidumu. Žinojimas-Galybe

Mes šaukiame balmingai ir įdėmiai sutverti. Vyrai, tikrai atsilankykit į šitą stebėtiną liuoso inžengimo Muzėjų. Šimtai interesuojančių pavydalų žmogaus kunosveikam ir sergančiam stovyje. Chirurgiškos operacijos, žingeidumai, keistumai, milžiniškumai. Teipgi pilnas istoriškas sanrinkis kuris niekad ne buvo parodytas dykai šiam krašte.

Esi užprašomas tirinėti nuostebumus Astronomijos, Fiziologijos, Chemijos ir Patholiogijos.

Iszpaniszka Inkvizicija. Valkatu Galerija. Paveikslai Iszkilmiu ir Pagarsejusiu Asmenu.

INLEIDŽIAMI TIKTAI VYRAI

LIUOSO INŽENGIMO MUZEJUS MOKSLIŠKU ŽINGEIDUMU

150 SO. CLARK ST., CHICAGO ILL.
arti Madison Gatves

Atdaryta nuo 10 valandos ryto iki 12 vidurnakčiui

Naujas Išradimas

Sustiprinimui ir užlaikymui plaukų. Tukstančiai pikų žmonių atgavo puikius plaukus, sulaiko sliukimą plaukų galvos labai trumpame laike. Visiems senų ataugą nauji, gražus plaukai. Visokia informacija dykai. Artesnėms žinioms reikia rašyti įdedant krasos ženklelį.

PROF. J. M. BRUNDZA
MIDDWAY & 80. 8TH ST. BROOKLIN, NEW YORK

NAUJA MASZINELE

Laiszkams Raszyti (Drukuoti)

"International Typewriter"

Šita mašinėlė yra naujai išrasta ir ji užima vietą Odell mašinėlės. Ji yra tvirtesnė, praktiškesnė ir dailiai drukuoja laiškus. Miera jos 9X9 colius, 4 coliai augščio, sveria 7 svarus.

Kaina $10.00

Odell Raszoma Maszinele

Odell mašinėlių turime jau tik dvi ant rankos ir kaip šias parduosime jų daugiau nebus galima niekur gauti, nes jų fabrikas subrankrutijo ir daugiau tokių niekas nedirba. Šios dvi mašinėlės yra su gražiomis, pliušu išklotomis ir užrakinamomis skrynelėmis.

Kaina Maszineles su skrynele $8.50

Reikalaudami mašinėlių siųskite pinigus adresu:

A. OLSZEWSKI

3252 So. Halsted St. Chicago, Ill.

Im. 23 AKMENU.

Geižkelio Laikrodis.

Galvute užsukamas ir nustatomas Vyrų ar Moterių dydžio.

20 metų sukauotas, drirubuose užderomuose ir lukštuose, ingravuotas. Tikras geras laiko rodytojas geižkelio žmonems, reikalaujantiems gero laikrodžio.

Gvarantuotas 20 metų. Siųsim šitą laikrodį visiems C. O. D. už $8.75 ir expreso lėšas išegzaminavimui. Jei nebus toks, kaip rakom, Nemokėkite nei centą. ATMINKIT, kitur už mokėkite už tokį laikrodį į 38 dol. Aukauotas rutežšis ir lekotas Dykai su kožnu laikrodžiu.

EXCELSIOR WATCH CO. 900 Athenaeum Bldg. CHICAGO.

Seniausia Lietuvių užeiga pas

JUOZUPĄ RIDIKĄ

Užlaiko visokius pirmo skyriaus gėrimus ir kvepenčius cigarus ir

Gražią Naują Svetainę

Susirinkimams, vestuvėms, baliams ir tt. Širdingas priėmimas ir broliška roda kiekvienam

3253 Illinois St., Kerte 33rd

Užsiraszykit "Lietuvą"

Imperfect in original